

*'I suppose that every novelist
Has something in common with a spy;
He watches, he overhears, he sees, he motives
and analyses character...'*
Graham Greene, *MI6 Agent*,
'A Sort of Life' 1971

*'Sanırım, roman yazarlarının
Ajanlarla benze en birkaç ortak yanı var;
Zerler, kulak misafiri olurlar,
Ara tırlar, fark ederler ve
Karakter tahlili yaparlar.'*
Graham Greene, *MI6 Ajan*
'Bk Tür Ya am' 1971

*De erli dostum
müteveffa Kurt Vonnegut Jr. m
anasına*

ÖNSÖZ YER NE

*'To learn to be able to not to begood...
according to necessity. '*
Machiavel, *'The Prince'*

*'htiyaç hâlinde iyi olmamayı
örenebilmek... gerekebilir. '*
Makyavel, *'Prens'*

Kı ur..unun saMı^ma dikkat etmesi, onu özenle koruması ne denli önemliyse, bir ülkenin de güvenli ine özen göstermesi ve onu koruması o denli önemlidir. Savunma güvenli i, bir bakıma ya ama refleksi gibidir. Ya ama ve var olabilme güdüsü, her canlı varlıkta do u tan edinilmi bir mekanizmadır. Yeni do mu bir bebek, bir an önce ölmek ve yok olmak için de il, ya ama tutunabilmek, canlılı mını sürdürebilmek için çırpır. Ya ama ba lanabilmek, sadece güvenli bir ortamda gerçekleşebilir. O güvenli ortam ise ancak bilgiyle sa lanabilir.

stihbarat (Intelligence) faaliyetleri (etkinlik de il) özünde "Bilgilenme" süreçleridir. Kendini koruma ve savunma dinamiklerinden kaynaklanmı olabilece i gibi saldırganlık ve iddet gibi amaçlar için de "Bilgilenme" kullanılır. Bilgilenme, ya amın her alanına yön veren tek unsurdur.

Devlet yönetiminde "Bilgilenme" birinci dereceden önceliği olan hayati önemi haiz bir "Procedure" (usûl, uygulama) olarak değerlendirilir. Bu nedenle de "Bilgilenme" Procedure'üne katılacak kişiler, sıradışı bir yaşam tarzı sürdürebilecek, bu zorlu koşullara dayanabilecek ruhsal ve bedensel güçte olmak zorundadırlar. Devlet yönetiminde "Bilgilenme" görevini üstlenmiş olan kişiler, en geniş anlamıyla "İstihbaratçılar"dır. Bu, her devlet için böyledir.

İstihbaratçıların devlet bakanlıklarına da bu nedenle çok sık rastlanır. ABD'de de Ronald Reagan, FBI ajanı (Kod: T 10) olarak çalıştı, Baba Bush ise doğrudan CIA'yı yönetti. Sovyetler'de Andropov, KGB'nin başkanıydı, günümüzdeki Vladimir Putin ise geçmişte KGB'nin en "güvenilir casusu" idi.

Devlet kendi istihbaratına katacağı veya kendi güvenliğini temsili ettirecek kişilerde, hipotetik olarak üç özellik arar. Bunlar sırasıyla, sadakat (Fidelity), cesaret (Bravery) ve dürüstlüktür (Integrity). İngilizcelerini yazdığı bu üç sözcüğün baş harfleri FBI diye bilinir. FBI, aynı zamanda ünlü ABD Güvenlik ve İstihbarat Biriminin adının kısaltılmışıdır ama FBI'nin armasında da bu üç sözcük bulunur. **Fidelity, Bravery, Integrity.**

Bu her zaman gerçekleşebilir mi? Hayır. Bazen bu tür örgütlere katılmayan kişiler, kendilerine, ailelerine, örgütlerine, toplumlarına ve uluslarına ihanet ederek, belirli "çıkartma", hesaplarıyla düzenli kabul edilen taraflara geçerler; yani saf deşifreler. Bu kitapta deşifre vatanlarını satan ve satmayan kişilerin eylemlerini, yaşamalarını okuyacaksınız. Her birimin "ibretlik" bir öyküsü vardır. Her biri bir "serüven"dir. Hem de sıradan kişilerin göze alamayacakları türden serüvenlerdir bunlar.

* * *

Benim kitaplarımı okuyanlar bu kitabımda bir sürprizle karşılaşacaklar. Ben belgesiz konu olmayan, yazmayan bir yazarım.

Başka ara tirmacıların çabalarına, alın terine saygı duyduğum için, "Fikir Hırsızlığı" yöntemiyle, hiç kimsenin bulduğu unu, bilgisini kendime mal etmem, etmedim. Daima dipnotlar verdim, daima kitaplarıma aktardım duyduğum, düşünce ve davranışların fikrî ilk sahiplerini adlarıyla andım. Başkasının yıllar süren gayretlerini, el çabukluğu ile internette indirip ya da kitabından "çalarak" kendime mal etmedim. Her zaman fikrinden yararlandığımı ki inin adını belirttim, kaynağını gösterdim.

Ama Türkiye'de bu saygıyı göstermeyen, "Dipten Dolma" ara tirmacılar türedi. Eskiden çok azdı bu "Fikir Hırsızları". İmdi, eski deyimle, "badullah" (pek çok). Bu nedenle "Casuslar" kitabımda bir tek dipnot okumayacaksınız, çünkü hiç kullanmadım. Bilerek, isteyerek ve taammüden dipnot kullanmadım. Neden mi? Buyurun okuyun.

Benim "Bilinmeyen Hitler" diye çok okunan bir kitabım var. Bu kitapta sayısız ad geçiyor, gizli örgütler ve Hitler ile ilgili "Bilinmeyen" birçok konu anlatılıyor. Hitler kitabı yayımlandıktan sonra tam on bir adet Hitler kitabı daha yayımlandı. Bunlardan on birinde de benim kitabımda yazdığı konular vardı. Tek farkla: Bunların tamamını **BEN** keşfettim! Hiçbir dipnot yoktu. Adam kitabımı almıyorsa, birkaç uyduruk sayfa eklemiştir, üstüne de utanmadan kendi adını yazıp yayımlamıştır. Anıtlar gibi deşifre ama benim kitabımdaki dizgi hataları bile **AYNEN** tekrarlanmıştır.

Ama durun daha bitmedi!

"Bilinmeyen Hitler" kitabımda Baron Rudolf von Sebottendorf adlı bir Alman'ın, Hitler'i yetiştiren gizli bir örgütün lideri olduğu unu ve bu örgütün İstanbul'da kurulduğu unu belgeleriyle açıklamıştım. Baron Sebottendorf'un "Esrarengiz" bir adam olduğu unu Bektaş ve mason yapıldığını belgeleriyle açıklamıştım.

Ama öyle de ilmi! Bu vatandaşlardan birine göre Alman Türk vatandaşı Baron Rudolf von Sebottendorf meşher kimmi biliyor mu

sunuz? Sıkı durun, adam **KE FETM** : Hitler'i yeti tiren gizli örgüt, Thule'nin kurucusu ve lideri me erse Türkiye Komünist Partisi kurucularından **efik Hüsnü De mer'**mi . Buyurun!

Durun bitmedi! Üstelik bunu iddia eden de **BENM M!** Buna delilik mi dersiniz, zırvalamak mı dersiniz ne dersiniz deyin ama ben "Pes" ettim. Türkiye'de birileri sadece ipin ucunu de il akıllarını da kaçırdılar. Hem ba kalarının çalı malarına saygıları yok hem de "hırsızlıklarının" endazesi kalmadı. Dipnot verseniz bir türlü, vermeseniz bir türlü... Dipnot veriyorsunuz adam alıyor ba kasının çalı masını size mal ediyor. Ya da giriyor internete sizin verdi iniz kayna ı buluyor, ondan üç be satır alıyor ama **KEND S KE FETM G B** kitap yazıp üstüne imza atıyor. Hırsızlı ın bile herhalde bir raconu vardır. Bu "Fikir Hırsızlı ına ne denilir, bilmiyorum. Konuyu payla tı ım sevgili dostum Prof. Dr. Sezer Akarcalı'nın, "Bu tip olaylara kar ı akademik hayattakine benzer ekilde çalı acak **ça da anlamda bir Yazarlar Etik Kurulu** kurulmalı ve **fikir hırsızlarına kar ı gerçekçi yaptırımlar uygulanmalı**" göri üne yürekten katılıyorum. Akademi de bilgi hırsızlı ı, nasıl unvanların geri alınması ve mesle in **bitirilmesiyle** sonuçlanıyorsa, **fikir hırsızlı ı kanıtlanan yazarların da yazarlı ı tartı maya açılmalı** ve bu etik dı ı davranı lar mutlaka kamuoyu ile payla ılmalı.

te kısaca anlattı ım bu ve benzeri nedenlerle bu kitapta, hayatımda ilk kez, kaynakları dipnot ile vermedim. Ama ba kalarının alın terini kendi zimmetime geçirmi olmamak için "Okunması Gereken Kaynaklar" listesi koydum. Bakalım bu kez nasıl çalacaklar merak ediyorum.

Casuslar kitabı; vatana, millete ve Ba bakan Tayyip Erdoğan'ın ak akçısı bir kısım garip gurebaya hayırlı olsun.

Aytunç Alındal
İspilandı, Ocak 2008

1. 1. RAHAB VE JOSHUA

"nsan ili kileri, özellikle de gizli ajanların kendi içlerindeki ve aralarındaki ili kiler, her zaman belgelere bakılarak yeniden yapılandırılmazlar."

John Lewis Gaddis (Tarihçi)

"Sonra Nun'un o lu Joshua gizlice iki casus yolladı Shittim'e, 'Gidin her tarafa bakın, özellikle de Jericho'ya' dedi. Böylece casuslar gittiler ve Rahab adlı fahi enin evine girerek orada gizlendiler" (Joshua 2:1).

Kutsal Kitap ncil'in Yahudiler için olan Eski Ahit bölümünde anlatılan bu casusluk olayı günümüzden yaklaşık 3200 yıl önce bugün Filistin/israil diye bilinen topraklarda gerçekleş mi tir. Yahudilerin, Musa'dan sonraki yöneticisi ve kralı olan Joshua'nın casuslarına "Yardım ve Yataklık" eden fahi e Rahab, tarihte bir casusluk faaliyetine bizzat katılmı adı sanı belli ilk kadın olarak tanınmı tır. "Peki casuslar kimdi?" dersanız, bunun yanıtı ncil'de yoktur ama Yahudiler için kutsal sayılan ba ka kitaplarda vardır. Bu kitaplar ise MS 2. ve 7. yüzyıllar arasında yazılmı olan Talmud ve Midrash ile daha sonraki Tannaim diye bilinen sicillerdir.

Rahab (tersinden okunu u Bahar) İbrancaya muhtemelen Kıpti ceden geçmi bir kelimedir. De i ik anlamları vardır. Örne in İbranca "Rachev", kadın cinsel organına verilen addır.

Ayrıca sıfat olarak "Yarık" veya "Geni lik" demektir. Kelime branca "Reah" olarak da okunmu tur ve bu da "Güzel koku" (parfüm) anlamında kullanılan bir sözcüktür. Talmud'da yazıldı ına göre Rahab, dünyanın gördü ü en güzel üç kadından biridir (Me "gila 15a). Yine Yahudiler için kutsal önemi haiz ba ka bir kitap olan Midrash'ta Rahab "Zinakâr" (zuniceta) olmasına ra men "Veli" düzeyinde bir "Ermî kadın"dır. Bir anlamda Evliya gibi, o mertebede bir kadındır. Fahî e olmasını ve bu mesle ile Yahudileri korumasını ondan srail'in Tanrısı Yahveh istemi tir. O da Yahveh'in bu iste ini yerine getirmi tir. Tanrı'nın iste ini sorgusuzca yerine getirdi i için Talmud ve Midrash'a göre Kadın Peygamber sayılmı tır.

Casusları gönderen Joshua'dan da kısaca söz etmek gerekir. Joshua, Musa'nın yardımcısıdır. O ölünce yerine geçmi ve Yahudileri dü man kabul etti i di er toplulukların topraklarını ve servetlerini ele geçirmek için militarize bir güç hâline getirmi tir. Bazı kaynaklara göre Rahab, daha sonra onun karısı olmu tur.

Joshua'nın casusları, Rahab ile pazarlık yapmı lar ve Joshua, Jericho'ya saldırdı ı zaman evini ve yakınlarnı korumak için evinin penceresine "Kızıl Kurdele" asmasını, bunu gören hiçbir Yahudi'nin ona ve yakınlarına zarar vermeyece ini söylemi lerdir. Casuslar, Rahab'a, "Sen, bizi gizle, bizim hayatlanmız da senin ve yakınlarnın hayadan için feda olsun" diye güvence vermi lerdir. Daha sonra Joshua ve ordusu Jericho'ya saldırmı , herkesi kılıçtan geçirmi ama Rahab'a ve yakınlarına dokunmamı larıdır (Joshua 2:14). Kızıl Kurdele, daha sonra casusluk literatüründe çok önemli bir rol oynamı tır. Amerikan ç Savaşımında bu adla tanınan, sabotajlar ve suikastlar düzenleyen çok gizli

bir örgüt kurulmu tu. Bu örgüt, Scarlet Ribbon Society, günümüzde ba ka faaliyetleri yönlendirmektedir.

Kendi vatanına ve milletine ihanet ederek anayurdunun yabancı bir güç tarafından i gal ve talan edilmesine sebep olan Rahab, Yahudiler için Kadın Peygamber sayılmı tır ama Hristiyanlar için bundan da fazla, daha yüksek bir mertebeye çıkartılmı tır. Vatan haini fahi e Rahab 2. ve 3. yüzyıllarda Hristiyanlara yön veren Kilise Babaları tarafından kiliseyi tanımlayan "Kimlik" yapılmı tır. Di er deyi le "Kilise Babaları"ndan Justin, Athanese ve Gregory Nazirance, Rahab'ı ilk Hristiyan mabetleri olan kiliselerle "Özde " (identify) saymı lar ve olabildi ince yüceltmı lerdir. Kilise Babaları için Rahab, Havarilerin üstünde sa ve Meryem'in az altında bir mevkidedir. Kilise bugünkü Vatikan için Rahab, "illa Meretrix" yani "Bakire Fahî e"dir. Yahudiler de Rahab'ı, "Casta Meretrix Pundigta" (Bakire Fahî e/Hañcı) olarak anarlar; Ona "Reah" derler, yani güzel koku. ..

imdi casuslara gelelim.

Talmud ve Midrash'ta yazıldı ına göre, Joshua'nın, Rahab'a gönderdi i iki casus, Tamar'ın o ulları Caleb ve Pinhas'tır. Bunlar tanınmamak için Pereç ve Zerah adlarını kullanmı larıdır. kızdirler ve tarihte "Kod" adı verilmi ilk casuslardır.

Kısaca Tamar'dan söz etmek gerekiyor çünkü Tamar da Rahab gibi fahi elik yapılmı tır. Üstelik bugün Yahudi diye bilinen ki iler kan itibarıyla onun soyundan gelmi lerdir. Müslümanların Davut Peygamber dedikleri Kral David de Süleyman (Solomon) da onun soyundandır. Dahası sa'nın babası (?) sayılan Meryem'in kocası Joseph de dolayısıyla sa da i te bu fahi e Yahudi ve Hristiyan ilahiyatına göre Tamar'm soyundandırlar.

Tamar'ın öyküsü Eski Ahit'in ilk kitabı olan Genesis'te anlatılmı tır (38:1-33). Buna göre Abraham'ın soyundan Isaac'ın torunu

Judah, Kenara (Filistinli) bir adam olan Shua'nın kızıyla evlenmi tir. Bu evlilikten Er, Onan ve Shelah (Selah) adlı üç çocu u olmu tur. Judah, o lu Er'i, Tamar adlı bir kadınla evlendirmi fakat Tanrı Jahweh, Er'in kötü bir insan oldu una karar verdi ve onun canını almı tır. Er, Tamar ile yatmadan ölmü tür. O dönemin geleneklerine göre ki bu gelenek günümüzde Türkiye dâhil Orta Do u'daki birçok bölgede hâlen uygulanmaktadır Judah, Tamar'ı ikinci o lu Onan ile evlendirmi tir. Tamar'in makûs talihine bakın ki Onan da Tamar'dan çocuk sahibi olmak istememi ve cinsel birleşme sırasında kendisini geri çekmi tir.¹ Hâl böyle olunca zavallı Tamar bir kez daha çocuk sahibi olamamı tır. Judah durumu öğrenince Tamar'ı bu kez de küçük o lu Shelah ile evlendirmek istemi tir. Tamar'a, "O lum henüz çok genç, sen imdilik babanın evine git ve onun büyümesini bekle" demi tir. Tamar da kayınpederinin sözünü dinleyip babasının evine dönmü tür. Ne var ki Tamar bir an önce çocuk sahibi olmak istedi i için bir plan yapmı ve "Fahi e" kadınların giyinmek zorunda oldukları giysileri ku anmı ve gelenek gere i de yüzünü, saçlarını iyice örtmü ve kayınpederinin geçece i ıssız bir yolun başına oturup onu beklemi tir. Judah, yoluna çıkan fahi eyi tanımamı ve onunla yatmı tır. Tamar, kendisinin fahi e oldu unu söylemi ve Judah'la yatmak için bedel olarak mührünü ve bir adet keçisini istemi tir. Judah da kabul etmi tir. Tamar i te bu olaydan sonra gebe kalmı ve ileride Joshua'nın casusları olan ikiz erkek çocu u dünyaya getirmi tir. Tabii bütün bu garip ilikiler srail'in Tannısı Yahweh böyle olmasını istedi i için olmu tur. Bu nedenle de Tamar, Judah'm soyunun sürdürücüsü ve tüm Yahudilerin, deyim yerindeyse "Ata anası" sayılmı tır.

Rahab'm öyküsünde çok dikkat çekici bir bölüm vardır. Bu da Joshua'nın kitabında anlatılmı tır. Buna göre Rahab, ikiz karde casuslar Caleb ve Pinhas ile konu urken onlara ülkesinde yaşanan korkulu bekleyi anlatmı ve "Sizin Tanrınızın nasıl acımasızca başkentleri yerle bir etti ini, insanları kılıçtan geçirtti ini duyduk ve çok korkuyoruz" demi ti. Rahab gerçekte ülkesinde sürdürülmü olan ve günümüz istihbaratçılık literatüründe "5. Kol Faaliyeti" diye bilinen "Aldatmaca ve Bozgunculuk" (teknik adıyla, Deception ve Subversion) propagandasını dile getirmi ti. Gerçekten de Joshua zapt etmek istedi i Jericho'yu ele geçirebilmek için daha önce 12 Yahudi kabilesinden 12 casus seçmi ve bunları "Aldatmaca ve Bozgunculuk" faaliyetlerini yürütmek için oraya yollamı tı. Bu propagandistler halkın arasına karı arak korku, panik, dehşet ve yılgınlık psikolojisini yaymı lardı. Günümüzde buna "Psikolojik Harp Taktikleri" denilmektedir. Günümüzden 3200 yıl önce, hatta belki daha da eski dönemlerden beri bilinen ve ajan provokatörler tarafından yürütülen bu taktik faaliyetleri, ilginçtir ki İsrail'in parçalanmasında ve/veya egemenliğini yitirmesinde hâlâ etkili olan gizli silahtır. Türkiye, son 20 yıl içinde, bu tip > Kol faaliyetlerine en yoğun muhatap olmu ülkelerin başında gelmektedir.

Yukarıda daha eski dönemlerden beri dedim çünkü Çin'de ve Hindistan'da bu taktikler Joshua'dan önce de uygulanıyordu. Çin'de Sun Tzu ve Hindistan'da Chanakya dönemlerinde bu taktikler çok uygulanmı tı. Hindistan tarihinin en eski kitaplarından biri olan Arthashastra'da Chandragupta Maurya suikastçılarının 5. Kol taktiklerini uygulayarak sayısız cinayeti ledikleri ve ülkeleri istikrarsızla tırdıkları (destabilization) ve dezenformasyon (yanlı bilgilendirme) aracılığıyla içeriden çökerttikleri anlatılmı tır.

Rahab, doğaldır ki casuslara yardım ve yataklık yapacağına, onları kendi ülkesinin güvenlik güçlerine yakalatsaydı, kendi halkının

¹ Günümüzde kadınla cinsel ilikiler sırasında erkeğin geri çekilmesine ve kendini dışarıda tatmin etmesine Onanizm denilir.

gözünde ve gönlünde yürececek ama Yahudiler tarafından da iddetle lanetlenecekti. Tarih boyunca kendilerinin toplumları tarafından sefil bir ya ama mahkûm edilmiş oldukları duygusuna kapılmış olan birçok fahiş intikam, nefret, garaz gibi duygularla hareket edebildikleri için düman ülkelerin istihbarat örgütlerince elde edilebilecek ilk kişiler arasında sayılmışlardır. Tam tersinin olduğu durumlar da vardır ama tarih boyunca casuslar ile fahişelerin yolları daima kesimlidir. Dünyadaki tüm istihbarat örgütleri kadın gücünden yararlanmış ve hâlen de yararlanmaktadırlar, istihbarat örgütleri için fahişeler veya ev kadını aynı yoktur; gerekli görüldüğü zaman her kadına, bünyesine ve merebine uygun görev verilebilir.

Rahab ve Tamar fahişelik yapmış olmalarına rağmen resmî tarih ve din tarafından yüceltilmiş kadınlardır. Avrupa'nın resmî tarihi, ilginçtir ki sayısız yalan ve saptırmayla doludur. Bir dönem casusluk dâhil birçok iddiayla suçlanan kişiler kadın veya erkek başta bir dönemde yüceltilmiş ve hem resmî tarihin kahramanı hem de dinin en saygın kişileri sayılmışlardır. Hristiyanlıktan Tanrı'nın İsa Mesih adına yakılarak idam edilmiş olan birçok kadın ve erkek daha sonra yine aynı Tanrı'nın İsa Mesih adına bu kez Aziz ve Azize ilan edilmişlerdir. Hem resmî tarihin kahramanı hem de dinen Azize yapılmış kadınlara en güzel örnek ünlü Jeanne d'Arc'tır.

İlginçtir ki onu yakılarak idama mahkûm edilmiş olan kilise, İsa Mesih adına hareket ettiğini öne sürmüştü. Onu Azize ilan eden kilise de yine İsa Mesih adına Jeanne d'Arc'ı kutsallaştırmış ve Azizler Kitabına kaydını yaptırmıştır! Oysa ne resmî tarihin anlattığı gibi Jeanne d'Arc vardı ne de dinin kutsal kitabında ki gerçek Jeanne d'Arc'tı! Bu talihsiz genç kadın hakkında son 25 yıldır yürütülen belgelendirme faaliyetlerine göre, gerçekte ne resmî Fransız tarihinin anlattığı gibi ortada "zavallı yoksul ve masum köylü kızı" vardı ne de Katolik Kilisesi'nin kutsallaştırdığı sofus Katolik, koyu dindar, meleklerin elçisi (!) bir

kız vardı. Diğeri bir anlatımla, bir Jeanne d'Arc vardı, Jeanne d'Arc'tan içeri...

Resmî tarihin verilerine göre Jeanne d'Arc 1412 yılında Fransa'nın unutulmuş yoksul köyü olan Domremy'de dünyaya gelmişti. Oysa 1909'da Jeanne d'Arc'ı kutsayan (Beatification) sonra da 1920'de Azize ilan eden (Canonization) Katolik Kilisesi'ne göre bu bakire kahraman 6 Ocak 1412'de doğmuştur.

Jeanne d'Arc'ın duruma tutanakları 1940'dan itibaren bölümler halinde açıklanmıştır. Bu tutanaklara bakıldığında çok ilginç ifadeler bulunduğuna görülmüştür. Öyle ki durumları sırasında Jeanne d'Arc üstündeki erkek giysilerini çıkartmamakta direnmiştir. Kendisini yargılayan Başpiskopos ve diğer din adamları ise ondan kadın elbisesi giymesini istemişlerdir. Bu giysi meselesi onu idama götüren nedenlerden biri olmuştur. Durumları sırasında Jeanne d'Arc'a ikenence yapıp yapılmamasına karar verilmiş ve ilginçtir ki yapılmamasına karar verilmiştir. Yine ilginç bir husus, Jeanne d'Arc, afroz (excommunication) da edilmemesi için v.yle soylesek, dinen suçlu ve Heretik (sapkın kâfir) kılı sayılmamıştır. Afroz edilmediği hâlde niçin yakılmıştır dersenez, garip ama gerçektir ki Tanrı'yı (İsa), Melekleri ve Azizleri kullanarak Fransız halkını İngiliz ve galine karşı "kı kırtmak" ve onları ayaklanmaya çağırmaktan dolayı idam edilmiştir. Yani kilisenin kalantörleri, Jeanne d'Arc'ı "Heretik" olduğu için de il, kendi tekellerinde olan sa'yı, Azizleri ve Melekleri onlardan izinsiz olarak "siyasete" alet edip Fransız'ı İngiliz ve galinden kurtarmaya çalışmaktan dolayı suçlu bulup, yakarak öldürmüştür.

Jeanne d'Arc'ı, bugünün deyimiyle "kı kırtıcı, baştan çıkartıcı" ajan (agitatore seducteur) gibi de erlendirip idamına karar veren İngiliz yargıçları ve din adamları de il bizzat Fransız din adamları idi. ni mi? Fransız'ı, İngiliz ve galinden kurtarmak için canını veren Jeanne d'Arc, Fransız din adamları ve yargıçlar tarafından idam edil

misti. Nasıl olur demeyin, İngiliz oyunu bu. Ba ta en önemli yargıç Pierre Cauchon olmak üzere mahkemede yer alan tüm yargıçlar, İngiltere Kralı tarafından "rü vetle" satın alınmış ki ilerde de ondan. Bu ki iler Fransa Tahtı'nın İngiltere Kralı'na verilmesi için Fransa'da siyasi manevralar yaparak İngiliz 5. Kol faaliyetini yürüten "i birlikçi" ve ajan Fransızlardı!

Ama Jeanne d'Arc olayında daha da ilginç hususlar vardır. Jeanne d'Arc'ı kı kırtıcı ajan olmakla suçlayan i birlikçilerden (collaborator) üçü, 25 yıl sonra İngilizler, Fransa'yı terk etmek zorunda kalınca, bu kez de Jeanne d'Arc'm "masum" oldu unu onaylatmak için Engizisyon Mahkemesi'nden karar çıkartmış lardı! Böylece Jeanne d'Arc öldükten sonra aklanmış tı. Ama bitmedi.

Son yıllarda yapılan akademik ara tırmalara göre, Jeanne d'Arc diye bilinen genç kız, hiçbir eilde yoksul bir köylünün kızı de ildi. Tam tersine, Fransa Kralı'na ve Tahtı'na en yakın bir kadınla erke in gayrimuru çocu uydu. Evlilik dı ı ili kiden dünyaya geldi i için kim senin bilmedi i bu küçük köydeki Arc ve Romee ailesine emanet edil mi ti. Kim miydi bunlar? Kadın Isabeau de Baviere, erkekse Louis d'Orleans'tı. öyle söylersek Jeanne d'Arc'm annesi, Avrupa'nın en güçlü Dük ailesinden bir Dü es, babası da Fransa Kralı Charles'in küçük karde i olan Veliht Prens Louis d'Orleans'tı. Bitmedi. Resmî tarihe göre Jeanne d'Arc 1431'de (30 Mayıs) yakılmamı ve ailesi tarafından kurtarıldıktan sonra anına yakı acak bir soylu olan Robert des Armois ile 1436'da evlendirilmi ti!

Bu evlili i belgeleyen evraklar hâlen 12. yüzyılda yapılmı olan Jaulny atosu'nda gizlenmektedir. Aynı atonun kabul salonunda bulunan dev bir ya lı boya tabloda, Jeanne d'Arc ve e i el ele gü lümsemektedirler. Ayrıca ikisi adına (ters yüz) basılmı madalyonlar da atoda gizli bir bölümde durmaktadır. Jeanne d'Arc'm idamını izleyen 25 yıl içinde birçok genç bakire gerçek Jan d'Arc olduklarını

öne sürmü lerdı. Bunlardan biri 1457 yılında bizzat Kral Rene d'Anju tarafından onurlandırılmı tı. Jeanne d'Arc'm iddia edildi i gibi "gayıpten" sesler duyarak de il, do rudan gizli bir erkek karde lik örgütü tarafından yönlendirildi i de birçok tarihçi tarafından öne sürülmü tür, i te bu örgüt, Jeanne d'Arc'ı idamdan kurtarmı tır. Ara tırmacı Jeff Nisbet'in yazdı na göre, Jeanne d'Arc'm yerine yakılan bakirenin kimli i ise hiçbir zaman bilinemeyecektir.

Engizisyon Mahkemesi, ölümünden 25 yıl sonra Jeanne d'Arc'ı aklamı tı ama aynı mahkeme ba ka "Heretikleri" yakılarak ölüme mahkûm etmekten geri kalmamı , tam tersine bu korkunç infazları süK ılmnı tı i 1600 yılına kadar Engizisyon Mahkemesinin, ajanlar kullanarak yakılarak öldürttü ü (bu uygulamaya "Auto de Feu" deni Üt) usan sayısı on binlerle sayılmı tır. Ama en önemli yakılma olayı, yine bir engizisyon ajanının ihbarıyla 1600 yılında ya anmı tı. Engizisyon'un en gilvruğı ajanlardan biri, Giovanni Mocenigo ıdı. Venedikli, çok köklü bir ailenin o lu olan Mocenigo cizvitti ve tuzak ku mıak idama gönderdi i ki i de ça ının çok ötesinde bir filozof olan Giordano Bruno idi.

Bruno 1458'de Napoli yakınlarındaki Nola'da dünyaya gelmi ti. Henüz 15 ya ındayken yerle ik kilise ö retilerine alternatif görü ler savunmaya ba lamı ve çevresinde ilgi çekmi ti. Bu nedenle ünlü Thomas Aquinas'ın da okudu u Benedict Okulundan uzakla tırlılmı ve bir daha da okulların kapısından geçmemi ti. Çe itli ülkelere gitmi , krallann ilgisine mazhar olmu (ör. Fransa Kralı 3. Henry) ve (8. Henry'nin kızı) Kraliçe I. Elizabeth ile özel görü meler yapmı tı. Giordano Bruno, felsefeci ve bilim adamı olmanın ötesinde bir okültist (Gizli güçlere inanan kimse) ve teosofisti (Bir kimsenin ruhu ile Tanrı arasında do rudan ba lantı kurulabilece ini ileri süren dini sistem). Kopernik'i, Avrupa'da tanıtan odur. Galile ondan etkilenmi ama akıbetinden korktu u için adını anamamı tı. Bruno, ünlü "Rölativite" (görelilik) kuramını felsefeye ve bilime sokan asi bir filo

zoftu. 1582'de yazdı ı "De la causa, principio et uno" adlı kitabı zamanına ve dönemine göre inanılmayacak kadar ça ötesi bilgilerle doludur. Bu nedenle de Engizisyon'un dikkatini çekmi tir. Bruno bu kitabında, Aristo'yu kıyasıya ele tirmi ve onun ö rettiklerinin yanlış olduğunu kanıtlamıştır. O dönemde Aristo'yu ele tirmek kilisenin koyduğu dogmaları ele tirmek ve yok saymakla anlamlıydı.

Bruno ülkeden ülkeye kaçmak zorunda kalmı ve gitti i her ülkede Katolik Kilisesi'nin hı mına u ramı tir. Bruno en son Almanya'ya sı nmı ve burada "konu maması" ko uluyla ya amasına izin verilmi tir. Bazı gizli dostlarının maddi yardımıyla son derece mütevazı bir ya am süren Bruno, 1591 yılının Mayıs ayında Venedik'in en güçlü ailesi ve özellikle de Fatih Sultan Mehmet'e karşı her sava ta en önde yer alarak ünlenmi olan Mocenigo Hanedanı'ndan bir davet almı tir. Bu mektupta kendisinin ve görüşlerinin bu hanedanın güçlü ki ileri tarafından çok be enildi i ve bu nedenle de kendisine kitaplarını yazabilmesi için Mocenigo Hanedanı'na ait bir ev ve aylık tahsis edilece i belirtilmi tir. Çok sıkıntı içinde olan ve sa lı ı bozulan Bruno, daveti kabul ederek Venedik'e gitmi ve Mocenigo'nun evine yerle mi tir. Kendisini güler yüzle karşılayan Giovanni Mocenigo, Bruno'dan kendisine "Occult" bilgilerini aktarmasını istemi ama Bruno bu bilgilerin inisiye edilmemi ki ilerle paylaşmayacağı m, isteniyorsa felsefe ve bilimle ilgili bilgiler verebilece ini söylemi tir. Bu geli me üzerine cizvit Mocenigo, hakkında önceden hazırlanmış olan ihbar mektubunu imzalayarak Engizisyon Mahkemesi'ne vermi ve Bruno'yu kendi adamlarına tutuklatarak Roma'ya göndermi tir. Çıkarıldı ı duru malarda kendi görüşlerini ısrarla savunan Bruno, kilise yetkililerinin suçlamalarını iddetle reddetmi ti. Katolik Engizisyonu'nun, Bruno'ya yöneltili i iki suçlamadan biri, gizli Calvinist olması; di eri is, çok ilginçtir ki "Türk Sultanı' nm ajanı" olmağı. Resmî tarihin yazdı ı gibi Bruno, gerçekte dinsel ve bilimsel görüşlerinden dolayı de il, Mocenigo'nun ustaca kaleme aldı ı ve "Causus

luk" suçlaması yaptı ı ihbara dayandırılarak "Yabancı ve Kâfir" bir gücün emrindeki "Causus" olmaktan dolayı yakılarak öldürülmü tü. Engizisyon tutanaklarında Giordano Bruno'nun "Felsefeci" de il "Causus" oldu u yazılıdır. Katolik Kilisesi bu açıklamaya 1990 yılında bile sahip çıkmı tı. Gerekeç olarak da Bruno'nun yakılırken kendisine uzatılan haça tükürmesi bu nedenle Müslüman oldu u (!) ve sa Mesih'in Tann oldu unu reddetmesi gösterilmis tir. Bruno, gerçekten de haça tapınmayı reddetmi biriydi. Kilisenin hiçbir ö retisinin do ru olmadığını ve insanları aldattı nı yazmış ve de söylemi ti. Bruno, tarihte "Rölativite" kuramı kullanan ilk bilim adamıdır.

Bruno'nun idamından sonra kitapları yasaklanmış ve gizlice okuyanlar yakalandıklarında çok a ır cezalara çarptırılmışlardır. 18. yüzyılın sonlarına do ru ngiliz Deistleri, Bruno'yu okumu lar ve o nun "Rölativite" kuramını yaygın la tırmışlardır. 20. yüzyılda bu kuramın teorisini yapmak ise önce Lorentz'e, ondan sonra da Einstein'e nasip olmu tu.

"Akademisiz Akademisyen" diye tanınan Bruno'yu ihbar eden ajan Mocenigo'ya ne oldu diye merak edenler için yazayım: Engizisyon tarafından ödüllendirildi. Mocenigo Hanedanı'ndan altı ki i Venedik "Dodge"u (Duçe kelimesi buradan gelir, Egemen Senyor demektir) idi. Bunların egemenli ine Fatih Sultan Mehmet son vermi ti. Giovanni Mocenigo, Engizisyon'u arkasına alınca, bu destek sayesinde tüm talya'da yeniden papadan sonraki en güçlü be ki iden biri oldu. Engizisyon için "Ajanlık" yapınca, Bruno idama gitti, Mocenigo da saltanat kurdu. Mocenigo Hanedanı günümüzde de Venedik'teki en etkili ailedir. Hâlâ turizmciлик yapan Mocenigoların sarayı imdi çok lüks bir oteldir ve ilginçtir ki otelde, Bruno'nun kaldı ı o da "özel" statüdedir. Mocenigolar, günümüzde "Çok Ünlü ve De erli Bruno'nun Odası" diye tanıttıkları bu odada onun ajan Giovanni Mocenigo tarafından önce casusluk suçuyla ihbar edilip sonra da tutuklanarak idama gönderildi inden hiç söz etmemektedirler. Tarih

kitaplan ve üniversiteler Engizisyon Mahkemesi'nde bacaklan titreyerek yazdıklarını inkâr edip, döneklik yapan Galile'yi sürekli yücelttiler... Ne ilginçtir ki onun hocası, cesur yürek, ilkeli bilim adamı Bruno'yu üstü örtülü birkaç cümleyle geçi tirirler. Gerçek bilim adamlarının hazin akibetidir bu.

Bruno için ilk anma töreni, Roma'da, 1889 yılında yakılarak idam edildi i meydanda yapıldı. Törene tam 30 bin kişi katıldı ve Katolik Kilisesi lanetlendi. 17 ubat 2000'de ise onun idam edildi i alan olan Campo di Fiori'de toplanan binlerce kişi, yakılı nın 400. yıldönümünde Bruno'yu andı. Katolik Kilisesi ise "casusluk" suçlamasını öne sürerek bu toplantıyı kınadı. Giardano Bruno, hem çağdaşlarını hem de Isaac Newton'dan Einstein'a kadar tüm dâhileri etkilemi olan yoksul ama dürüst bir bilim adamıydı; Vatikan bunun tam tersini söylüyor olsa bile.

Rahab, Jan d'Arc ve Bruno örneklerini rastlantısal olarak seçmedim. Bu üç örnekte de ortak bir payda vardır ve bu payda gerçekte tüm casusluk olaylarında izlenir. Bu ortak payda "menfaat=çıkar" temini meselesidir.

Rahab örneğinde bu fahi e kadına, Yahudilerin casusları, kendi kralları adına "menfaat" önermişlerdir. Eğer onlara yardım ve yataklık ederse Rahab ve ailesine hiçbir zarar verilmeyecek, tam tersine Kral Joshua tarafından taltif edilecektir. Rahab, bu çıkar u runa ülkesinin "güvenli im" ve milletin "egemenli ini" dü manına satmış ve binlerce yurttaşın kadın, çocuk, yaşlı ayırmaksızın kılıçtan geçirilmesini Kırmızı Kurdeleli penceresinden seyretmiştir.

Jeanne d'Arc olayında ise yurdunu yabancı bir devletin i galinden kurtarmak isteyen genç bir kızla (mahkeme kayıtlarına göre Pucelle=Kızo lankız) kendi vatanını, ulusunu yabancı bir krala peşke çeken ve satarak "menfaat" temin eden din adamları ve yarığıklar vardır. Bu anlamda Jeanne d'Arc'ı yakıtıran din adamları, Rahab

gibi davranışları ve servet edinmeleri ama Rahab'ın tam tersi olan Jeanne d'Arc (anti Rahab) kilise dümanı olarak yakılarak öldürülmüştür. Jeanne d'Arc, Fransa'nın "güvenli ini ve egemenli ini" savunmuş, din adamları ise kendi vatanlarını kişisel servet edinme u runa, rüvetkarlıında satmışlardır. Oysa bu kişiler, Fransa'da halkın en çok güvendi i kurum olan kilisenin başındaki din adamlarıydılar. Hiç kimse, onların, tahtı ve kiliseyi satabileceğine ihtimal vermiyordu. Ama onlar, kişisel çıkarları u runa, hiçbir dindar Katolik'in düünemeyeceği gizli bir pazarlığı gerçekte tirdiler ve sattılar. En güvenilir, kurumların tepedâhileri olan bazı kişiler, örneğin CIA'nın ve KGB'nin en üst düzey yöneticileri, gizli pazarlıklarla ülkelerine ve yurttaşlarına ihanet edebilmişlerdir. Bunları adlarıyla ve eylemleriyle görece iz.

Bruno olayında da "çıkar" ön plandadır. Ancak bu kez insanları uyandırmaya, bilimi geli tirmeye² ve insanları özgür düündürebilmeye u ran genç bilim adamı, inançları u runa mücadele ederken kendisine yardımcı olmayı vadeden sahte bir dostun ihanetine u ramı ve hayatını kişisel güvenli ini ve egemenli ini yitirmiştir. Onu casuslukla suçlayarak ölüme gönderen muhbirleri i (mole) ise taltif edilerek yüceltilmiştir.

Casusluk tarihinde i te bu iki ana mesele "çıkar ve güvenlik" en çok belirleyici olan hususlardır. Casuslar, ülkelerin güvenli ini dolaşarak egemenlik haklarının daima birtakım "çıkar" vaatlerinde bulunarak manipüle ederler. Onlara bu manipülasyonları gerçekte tirmeleri için başta para olmak üzere başlı oldukları ülkelerin gizli servisleri her türlü olanağı sunar, onlar da bu parlak teklifleri, zayıf karakterli kişilerin önüne sererler. Bu nedenledir ki casusluk için "Deception and Subvertion" (Aldatmaca ve Bozgunculuk) mesele i denilir.

Casusluk mesle i gerçekte istihbaratçılık alanının içinde yer tutan birçok daldan sadece biridir. Di er bir anlatımla söylersek her casus, istihbaratçı de ildir, tersi de öyle. istihbaratçılık özel e itimi olan, özel teknoloji ve bilgileri kullanan, bilimi esas alan bir disiplindir. Gizlilik ilkesine dayalı çok me akkatlı ve çok yıpratıcı bir meslektir. Bu nedenledir ki gerçek istihbaratçıların "özel" hayadan yoktur, olamaz denilir.

Dünya literatüründe casusluk kelimesinin kar ılı ı "espionage"dır. stihbarat ise "intelligence" olarak kullanılır. Espionage, Fransızca "espier" "gizlice gözlemek" (observer sec retment) kelimesinden türetilmi tir. Osmanlıcada 18. yüzyıla kadar la ımcılık (yeraltı faaliyeti) sonra da ispiyonculuk, jurnalcilik ve hafiyecilik denilmi tir.

Casusluk ve istihbaratçılık, insanlık tarihinin en eski uygulamalarının arasındadırlar. öyle ki "iz süren" ve "tuzak" kurabilen ilk insan toplulukları aynı zamanda ilk bilinçli faaliyetleri de ba latmış oluyordular. Avrupa ve Orta Do u'nun ilk Neanderthalleri (Ma ara adamına benzeyen güçlü, iri yan, pek akıllı olmayan adam), kendilerinden önceki insan topluluklarından farklı olarak bilinçli pratik faaliyetlerini kullanarak iz sürmeyi, tuzak (plot) kurmayı ve av tasarımı lan yapmayı ba armış lardı. Daha sonraki Homo Sapiens, Neandertal'in bu özelliklerine silah/alet teknolojisini geli tirme özelli ini ekledi. Buna göre insanlık tarihinde dü manlardan (yırtıcı hayvanlar ve di er insanlar) korunabilmek amacıyla onların gündelik faaliyetlerini gizlice izlemek, gözlemek ve zarar görmekten, öldürülmekten kurtulmak için önlemler almak ilkel istihbaratçıların ilk göreviydi. Çünkü en bilgili iz sürücülere, tuzakçılara ve gözlemcilere sahip olan topluluklar daima di erlerine üstünlüklerini kabul ettirebilmi lerdiler.

Güvenlik, insanın varlığını sürdürebilmesi için gerekli olan ilk unsurdur. Güvensiz bir ortamda insanın, varlığını sürdürebilmesi olası de ildir. Güvenli in sa lanabilmesi için de istihbarat ön ko ul

dur. Bu nedenledir ki güvenlik ve istihbarat birbirlerini tamamlayan ve tanımlayan iki kavramdır. Bir ki inin, bir ailenin, bir toplulu un, bir ulusun, bir devletin ve/veya bir devletler toplulu unun varlığını sürdürebilmesi ancak ve ancak sa layabildi i güvenlik ile do ru orantılıdır. Güvenlik azaldıkça, tehdit ve tehlike büyür, artar. Güvenli in özü ise "bilgiye dayanır. Bilgi yoksa güvenlik de yoktur; bilgilenme) güçlüyse, güvenlik de güçlü olur. En geni tanımıyla; güvenli i temin amacıyla yapılan tüm açık ve gizli, teknik ve/veya toplumsal/siyasi/diplomatik "bilgi edinme" faaliyetlerine istihbaratçılık (intelligence) denilir.

stihbaratçılık esas itibarı ile dört ana dalaya ayrılmış tır. Bunlar sırasıyla aksiyomatik (belitsel), lojistik, stratejik ve taktik alanlarıdır. Bu alanlar da kendi içlerinde dörtlü bölümlere, onlar da üçlü bölümlere ayrılmış lardır. Dörtlü bölümler, analitik, spekülative, teknik ve operatif (ajan) sınıflardır. İstihbaratçılık m en gizli ve önemli bölümü ise aksiyomatik grubunda yer alan analitik bölümdür (Literatürdeki adı Content Analyse). Bu bölümde yer alabilen elemanlar çok üstün IQ sahibi olan, seçilmiş ya da yeti tirilmiş ki ilerdir. Kitabın ilerleyen bölümlerinde onları tanıyacağız.

1.2. VYSHAYA MERA

*"Büyük i ler ba armak
isteyenler vicdanlarının
sesini dinleyemezler."*

*Anne Robert Jacques Turgot
Baron De Laune (1727 1781)*

stanbul, tarihinin her döneminde ba rında en çok casus besleyen kent olmu tur. sstanbul bir bakıma casuslar cenneti gibi bir yerdir. Do u Roma mparatorlu u döneminde mparator Konstantin ilk casus örgütlerini kurmu , mparator Jüstinyen ise günümüzdeki CIA dan bile daha güçlü olan ilk casusluk ve istihbarat a mını bizzat buradan yönetmi ti.

Iğınçtir ki Fatih Sultan Mehmet'in, sstanbul'u zapt etmesinden sonra Osmanlılar da bu casusluk ve istihbarat örgütlerine benzer kurulu lar olu turmu lardı. Özellikle II. Bayezid döneminde Osmanlılar ile Papalık ve Avrupa devletleri arasında çok yo un "gizli" ili kiler vardı. II. Bayezid dönemine damgasını vuran, Cem Sultan olayı sırasında padi ah ile Malta övalyeleri arasında casuslar tarafından yönlendirilen yo un bir istihbarat trafi i kurulmu tu. Bu gizli casusluk yazı malarını ilk kez 1975'te Paris'te görmü tüm. Bizans uzmanı bir Fransız tarafından önce Fransızcaya, sonra da Türkçeye

çevrilen bu gizli yazı malar daha sonra TTK (Türk Tarih Kurumu) tarafından yayımlanmıştır.

Geçerken bir not ekleyelim. Bu gizli yazı malarında casusların kimlere ne kadar rüvet götürdüğünden tutun da Cem Sultan'ın nasıl öldürülmesi gerektiğine kadar; birçok ayrıntı yazılıdır. (Uyanık film yapımcıları için hazine ve/veya maden gibidir bu gizli yazı malar.)

Batılı devletlerin, Osmanlı'nın başkentini İstanbul'da yürüttükleri askerî ve diplomatik istihbarat ve casusluk faaliyetlerinde, çok ilginçtir ki ticari amaçlar ön planda olmuştur. Örneğin I. Murat döneminde papalar her pazar ayininde Türklere lanet yad ederken, akamaları oturup Türklere hangi silahları kaçışatılacağını konu uyorlardı. Papalık ayrıca Rum Ortodoks ve Ermeni kiliselerinde neler konulduğunu da özel ajanları aracılığıyla izliyordu. Bugünkü Vatikan'ın arşivlerinde bu gizli istihbaratçılar tarafından yazılmış binlerce belge vardır.

Osmanlı ile ilgili sadece askerî istihbarat yapılmıyordu. Özellikle "salyık" konusunda yoğun bir istihbarat, casusluk, muhbirlik yapılmıyordu. Batılı güçler için (ör. Venedik Dukalığı ve birinci bölümde adından söz ettiğimiz Mocenigo Hanedanı. Bunlar Kıbrıs Adası'nın ve diğer birçok bölgenin egemeniydiler) padişahın ve veliaht adayının salık durumu, zaafı ve ruhsal yapısı çok merak edilen konuların başında geliyordu. Ayrıca Batı'nın, Saray'da ve Harem'de birçok "muhbir"i vardı. Bunların başında "ebe kadınlar", sakalar ve aşıklar geliyordu. Bazı boğboz sultan hanımların, haremdeki "dedikodularından" padişahın önce İstanbul'daki gayrimüslim istihbaratçıların haberdar olduğunu biliniyordu. Harem içi dedikodular Osmanlı imparatorluğunu yıkıma götüren en önemli unsurlardan biri olmuştur. Padişahın nereye ve ne zaman sefer düzenleyeceğinden, Osmanlı ordusundan önce Venedikli, Macar, Sırp, İtalyan, Fransız ve Rus devlet yetkililerinin haberi oluyordu.

Bu arada Osmanlı da boğdurmamı tı. Ünlü Malta kuşatmasında önce bu stratejik adaya Ali Kaptan adında bir Türk casusu yollamı ve ada halkını, onları ezen övalyelere karşı ayaklanmaya hazırlamakla görevlendirmi tı. Ali Kaptan görevini başarıyla tamamlamı ve Adalıları kendilerini köle gibi kullanan Tapmak övalyelerine karşı ayaklanmaları ama Osmanlı yöneticilerinin Ali Kaptan'a vadedtikleri askerî destek bir türlü gelemedi için, o ve çevresindekiler yakalanmaları ve ayaklanma bastırıldıktan sonra derileri yüzülerek kale burçlarından halka gösterilmelerdi.

Osmanlı Devleti'nde, Batı'nın casusluk, ajanlık, muhbirlik, ajitatorluk, ajan provokatörlük ve diğer 5. Kol faaliyetleri özellikle Tanzimat Fermanı'ndan önce ve sonra çok hızlandı. İstanbul'daki Rum Ortodoks Kilisesi ile Batılı güçler arasında yoğun bir ilişikçilik ve ajanlık ilişkisi kurulmuştur. Bunun sonunda bir patrik, casusluk ve ayaklanmaya teşvikten idam edilmiştir. Ama Osmanlı Devleti'nde İngiliz, Fransız, Alman, Rus ve İtalyan mülkiyetli çalımları 1880'li yılların atasında tavan yapmıştır. Bu kırk yıllık dönemde sayıları binlerle ifade edilecek kadar çok ajan, casus, muhbir Batılı güçlerin emrinde, Osmanlı'nın aleyhinde çalışmaları yürütmüştür (tıpkı bugünkü gibi). Günümüzde HUMINT diye bilinen, insan kaynaklarına dayalı istihbaratçılık faaliyetleri ilk kez bilimsel yöntemlerle Osmanlı topraklarında yürütülmüştür. Örneğin Alman imparatorluğu (Wilhelm dönemi), arkeolojik çalışmaları ve ünlü Batı Demiryolu Projesi kısımlarında sayısız casusu ve ajanı başta Anadolu ve Filistin olmak üzere Osmanlı topraklarına yerleştirmiştir, İngilizler ise daha çok İstanbul, İzmir, Irak ve Filistin'de; İtalyanlar İstanbul, Adana, Mersin ve Antalya'da; Fransızlar Antakya ve Suriye bölgesinde sayısız ajan ve casus besliyorlardı. Bu casusların bir kısmı askerî istihbaratı bir kısmı da ekonomik ve toplumsal istihbaratı yönetiyorlardı. Sultan Abdülhamid bunlarla mücadele edebilmek için ilk hafiyeye örgütlenmesini

yapımı ama ttihad ve Terakki'nin mason yöneticileri tara findan "Kızıl Sultan" diye lanetlendirilmi ti. 20. yüzyılın ilk döneminde (1900 1920) zmir'de faaliyet gösteren HAVAS Ajansı, Osmanlı lehi- ne, Avrupa'da propaganda ve PR çalı malarını yönetirken aynı za- manda da ba ta Türk aleyhtan Fransız gazeteleri olmak üzere ya- bancı basına "rü vet" da itıyor ve istihbarat topluyordu.³ zmir'deki ajansı özellikle Yahudi gazeteciler yönetiyorlardı. stiklal Harbi sırasın- da bu ajans, M. Kemal'e de yardımcı oldu. Bu ajansın sahiplerinden birinin o lu, sonra Türkiye'nin en zengin Yahudilerinden biri sayıl- dı. Havas Ajansı hâlen Fransa'nın en büyük turizm ve ileti im kuru- lu udur.

1880 1920 yılları arasında ilginçtir ki yabancı istihbarat örgütleri faaliyet alanlarını saraydan ve padi ahtan çok halkın arasına çevirmi - lerdı. Bunun nedeni padi ahın ve çevresinin onlara verebilece i fazla bir sının kalmamı olmasıydı. Çünkü sarayda konu ulan her cümle mason pa alar ve/veya yöneticiler tarafından anında bu yabancı kay- naklara aktarılıyordu. Osmanlı'nın askerî gücünden borçlarına, evlilik hazırlıklardan gezilere kadar ne varsa, padi ahtan önce ngiliz, Rus, italyan ve de özellikle Alman ajanlar tarafından ö reniliyordu. Galata bankerleri ve askerî ata eler, sarayın ne yapmak istedi ini de il (çünkü artık hiçbir gücü kalmamı tı), birbirlerinin "ne" yapmak istediklerini ö renme gayreti içindeydiler. Almanlar, ingiliz ve Fransız ajanlanm, Yunan, Rus ve Fransızlar ise Alman ve ngiliz ajanlanm izliyorlar ve onlarla girdikleri "çıkar" çatı malannda ellerini güçlendirmeye bakı- yorlardı. Tüm bu yabancı güçlerin tek ortak hedefi vardı: Osmanlı topraklarını parçalamak. (Günümüzde de aynı oyun oynanıyor.)

Amerikalılar ise henüz güçlü bir ekilde Osmanlı'ya sızımı de- illerdi. Onlar daha çok Anadolu'da misyonerlik faaliyetlerini yöne

³ Tarafımdan kurulan Havass Yayınları, çift "s" ile yazılan ve Osmanlıda- ki ezoterik bilgiyle ba lantılı bir kurumdu.

tiyorlar ve adam yeti tirmeye bakıyorlardı. Amerikalı zenginlerden bazıları, petrol nedeniyle Osmanlı ile ili ki kurmu ve istihbarat toplamı tı. Bunlardan biri ünlü John Fitzgerald Kennedy'nin bü- yükbabası John Kennedy idi. 1900'lü yılların ba larında istanbul'a gelmi ve Beyo lünda uzunca bir süre ya amı tı. Eski Robert Kolej'in kurucusu A. Hamlin ile dost olan büyükbaba Kennedy, Katolik ol- masına ra men masonlarla beraber çalı mı hatta ünlü Circle d'Ori ent'in de (bugünkü Mason Evi, Büyük Kulüp Çiftelhavuzlar) kuru- cu üyelerinden olmu tu.⁴

Ünlü Robert Kolej, ABD'li zengin Hamlin ailesi tarafından kurul- mu tu. Bu aile, Protestan Hristiyanlı ı, Osmanlı topraklannda yay- gınla tırmak için çok yo un bir faaliyet sürdürmü tü. O dönemde bu okulda ö renci olan Müslüman gençlerden bazıları bu misyonerlik tuza- na dü erek Hristiyan olmu lardı. Robert Kolej ayrıca Osmanlı'daki, Amerikalı, ngiliz ve Rum casusların da yuvası olmu tu. Birçok casus bu okulda ö retmen kisvesi altında faaliyet göstermi ti.⁵

Söz konusu dönemin ünlü ingiliz casusları Lawrence ve Gertrude Bell'dir ama onlarla ilgili çok fazla bilgi yazılmı tır. Bunlara girmeden daha az bilinen ve/veya adları tarihin karanlık sayfalarında, satır ara- larında kalmı ajan ve casusları tanıyalım daha yararlı olur.

Yukarıda da söyledi im gibi, ngiliz gizli istihbaratı stanbul'u mesken tutmu tu. (Günümüzde de CIA'nın ba kenti stanbul'dur denilse yanlı olmaz). O dönemin ilginç bir ingiliz ajanı George Sanison adlı Ml skoç'tu

Samson'un ya amı inanılmaz serüvenlerle doludur. Çok gözü pek, atak, yürekli ama e itimsiz bir ki i olan Samson, 1889'da Car noustle'da dünyaya gelmi ti. Okuldan hiç ho lanmayan ve bahriyeli olmak için can atan genç Samson, 17 ya ndayken ilk serüvenine atıl

⁴ Büyük Kulüp o zamanlar stiklal Caddesi'ndeydi.

T Robert College'deki casusluk faaliyetleri inanın birkaç ciltlik kitap.

mı ve İstanbul ve İzmir üzerinden Arjantin'e giderek sıır çobanlı ı (cowboy) yaptı. Çok iri yarı ve heyecanlı bir ki i olarak anılan George Me Kenzie Samson, Birinci Dünya Sava ı çıkınca Arjantin'den ayrıldı ve Mısır'ın Port Said Limanı'na gelerek İngiliz Donanması'na katıldı. Arjantin'e gitmeden önce, 18 19 yaşlarında İstanbul'a ve İzmir'e gelmiş ve burada önce bir sefaretin makam oförü sonra da imendifer sürücüsü olarak çalışmıştır. Samson bu dönemde birçok Türk ve gayrimüslim arkadaş edinmiş ve çok güzel Türkçe ve Rumca öğrenmiştir.

1915'te İngiliz Donanması'na katılan ve HMS HUSAR'ın kepinini takan Samson'u, İngiliz istihbaratı Çanakkale'ye göndermiştir. Burada Gelibolu çıkarmasına katılmış (HMS River Clyde gemisinde) ve Türk tarafının açtığı iddettli ateş altında tam 19 yerinden yaralanmış; fakat iri cüssesiyle yaklaşık 28 30 yaralı İngiliz askerini güvenli bir yere çekerek kurtarmıştır. Bu kahramanlığından ötürü 15 Ekim 1915'te İngiltere Kralı George V. tarafından Queen Victoria nişanıyla taltif edilmiş, 1923'te Meksika'da ölmüştür.

Samson, 1915'te İngiltere'ye döndüğünde, ilginçtir ki kahraman olarak değil, korkak ve hain olarak nitelendirilmiştir. Bir gün sokakta yürürken bir adam kolundan çekmiş ve eline "beyaz bir kütü" tutuşturmuştur. Gizli örgütlerin simgelerinden sayılan "beyaz kütü" korkaklığın ve ihanetin simgesi olarak verilirdi.⁶ Oysa Samson hiç de korkak biri değildi ama Türkleri öven konular yapmıştı. Türkçe bildiği ve Türkleri sevdiği hâlde, onların aleyhinde "istihbaratçılık" faaliyetlerini yürütmüş ama bunları Yunanlılarla paylaşmak istememiştir. İzmir'in ünlü levanten aileleri Samson'dan yararlanmışlar ama o Yunan istihbaratıyla ilgiliye girmekten kaçınmıştı. Samson'u ilginç kılan, onun kazandığı savaş madalyaları değil, Samson Katolik'ti ve 8 kardeşi vardı sıradan bir işkoç'un Türkiye'de ve Mı

sır'da oförlük yaparken tanık olduğu konu malardan ve olaylardan yola çıkarak aktardığı bilgilerdi. HUMINT'ın ilk bilinen elemanı sayılırsa yeridir.

İngiltere ile Almanya, 1900 1918 arasında Osmanlı topraklarının paylaşımı konusunda çok yoğun bir rekabet yaşamıştı. Bu iki devlet, Osmanlı'nın yer altı ve yer üstü kaynaklarının ele geçirilmesi konusunda yoğun propaganda ve istihbarat çalışmaları ve yatırımlar yapmışlardı. Almanlar, sultanın isteğiyle İstanbul'da, İngilizler ise Kahire'de üslenmişlerdi. Ayrıca bugün İsrail/Filistin toprakları diye bilinen Kadim Kenan topraklarında da bu iki güç arasında iddettli bir casuslar savaşına anlamı vardı, ilginçtir ki "çıkarlar" söz konusu olunca, bazı kişiler İngilizlere ajanlık yapmaktan ayrılmış (örneğin İrfan Hüseyin) ruvet aldıkları Alman istihbaratçılarına yardım, yataklık ve **ajanlık** yapmışlar, bazıları da Alman saflarından İngiliz saflarına geçmiştir, (örneğin, Almanca Nuri Said Paşa sonra İngilizci olmuştu.) Araplar üzerinden sürdürülen istihbarat savaşlarında bir Osmanlı yetkili. Almanlarla çalışırken, Birinci Dünya Savaşı'nın, Osmanlı'nın ve Almanya aleyhine gelişmelerle ilgili anlaşıncaya İngilizlere haber yollayarak Osmanlı Hanedanı'nı ve Payitahtı'na onlara bırakmaya hazır olduğunu ama kendisine Kahire'de egemenlik sağlamak için hanedan kurması izni verilmesini isteyecek kadar alçalmıştı. Osmanlı'yı, Almanların safında savaşta sürükleyen bu paşa, daha sonra kaçtığı bir Avrupa başkentinde vurularak öldürülmüştür.

İngilizlerin özellikle Mısır'da, ayrırlıklı olarak da Müslüman cemaatlerin içinde birçok ajanı vardı. Bunlardan en ilginç 19. yüzyılda Kahire'de faaliyet gösteren George Bethune English (1787 1828) adlı kişiydi. English çok yetenekli ve gözde bir Hristiyan ilahiyatçısıydı. Harvard'e itimliydi ve kendi kilisesinde en üst yöneticiydi (minister). Harvard'da da çalışmaları yaparken Amerikalı Yahudiler kendisiyle bağlantı kurmuşlar ve onu New York'taki en büyük sinagogun Baş Hahamı olan Rabbi Gershom Seixas ile tanıştırmışlardı. Rabbi Gers

6 Siyah kütü ise tehdit anlamında kullanılır.

hom ile çalı an English, Boston'a dönünce bir kitap yazmı ve Hristiyanların sa Mesih konusunda Yahudiler tarafından öne sürülen hiçbir delili ve belgeyi bilimsel açıdan yanıtlamayacaklarını yazmı tı. Bunun üzerine kilise, görevine son vermi ve ngiltere Dı i leri Bakanlı ı da onun Kahire'ye gitmesini sa lamı tı. Kahire'de Müslüman cemaatlerden Sazeliye ile temas kuran English, bir süre sonra Müslüman oldu unu açıklamı ve boynuz kula ı geçer misali, her Müslümandan daha çok Müslüman oldu unu ispatlamak için toplantılar düzenlemeye ve ate li konferanslar vermeye ba lamı tır. English kendisine Yahudi hahamlar tarafından verilen talimatlara göre, slam dininin din de il, bir "ideoloji" oldu u fikrini yaymı ve "Arap milliyetçili i s-lam'ın ta kendisidir" diyerek Arapları, Türk egemenli ine kar ı kıkırtmı tı. English, bilinen ilk Hristiyan asıllı Müslüman (!) din ove-nisti ve milliyetçisidir. slamiyet'i siyasalla man ilk ilahiyatçılardan biridir. Suudiler ondan çok etkilenmi lerdir.

Birinci Dünya Sava ı sırasında Osmanlı'nın da istihbarat örgütü vardı. Te kilat ı Mahsusa'dan ayrı olarak, daha çok gönüllü elemanlardan kurulu olan bu tip istihbaratçılıkta, bazı Rum, Ermeni, Süryani ve Yahudi ki iler çe itli duygusal nedenlerle kendilerini Osmanlı hissederek, Osmanlı Devleti'ne yardımcı olmayı denemi ler ve ba arılı da olmu lardı. Do aldır ki bunların hiçbiri adıyla ünlenmemi ve yaptıkları katkıları da övgüyle anılmamı tır. Daha çok tarihin "derin" satır aralarında kendilerine küçük paragraflar hâlinde de inilmi , kısa kod adları ve yürüttükleri gizli faaliyetler, belge numaralarıyla, ifrelerle anılmı tır. Bu tip casusluk faaliyetlerini yürütmü olan ki ilerden biri Yahudi bir kadındır. "Gerta" kod adlı bu Osmanlı ajanı, çok güzel Almanca, Fransızca ve İngilizce biliyordu. Görev alanı olarak Filistin'e gönderilmi ti. Gerta, Siyonizm'den etkilenni ve Osmanlı'nın bu toprakları Araplarla paylaşması için Yahudilere bırakaca ma inanmı tı. (Onun bu öngörüsü sava tan sonra gerçekleşti.) Gerta, Filistin'de görevliyken, bazı Alman istihbaratçı

larının müttefikleri olan Osmanlı'yı aldattıktan ve topladıktan istihbaratı müttefiklerine vermeyerek, sava tan galip çıkmaları hâlinde Filistin'i, Alman ordusuyla i gal edebilmek için sakladıklarını anlamı tı. Bu durumu Havas Ajansının yetkililerine ileten Gerta'dan bu bilgileri do rulayacak belgeler bulması istenmi ti.

Bu misyonu yüklenen Gerta, genç, çok dil bilen ve modern bir kadın olmanın avantajlarını kullanarak Alman istihbaratının en önemli subayı Kurt Preuffer ile ili ki kurmu ve kısa zamanda bu istihbaratçı subayı kendisine ba lamayı ba armı tı. Gerta gerçek adı Mina (1890) çok köklü bir Yahudi ailesinin çocu uydı, Alman subay ise aristokrat bir ailenin, yakı ıklı ama burnu Kaf Da r'nda dola an o luydu. Aristokrat Alman gelene ini çok iyi bilen "Weizman"m (Mina), belirli bir amaç israil Devleti'nin kurulması u runa Osmanlı hesabına casusluk yapmı olması, ona ün getirmede ama o nun erkek karde i, 30 yıl sonra srail'in ilk Cumhurba kanı seçildi. Bu ki i Chaim Weizman'dir. Ama bitmedi. Halanın casusluk faaliyetleri bir Weizman'i daha srail Cumhurba kanlı ı Kö kü'ne çıkarttı. Bu da Ezer Weizman'dir. 1980'lerde srail'i o yönetti. Mina, 1925'te öldü ünde Ezer bir ya ndaydı.

Almanların, Filistin'de oldu u gibi Anadolu topraklarında da çok yo un bir casusluk faaliyeti vardı. Almanlar, kendi Genelkurmay Ba kanlı ı tarafından hazırlanmı olan bir plan gere i Osmanlı ile müttefik gibi görünmelerine ra men gerçekte Anadolu'yu tamamen i gal etmeyi planlamı lardı. 191 Tde hazırlanan ve "Tannenberg Projesi" diye bilinen bu gizli plan nedeniyle tüm Alman casusları, gerçekte bu amaç u runa çalı ıyordu ve bunlar Osmanlı Devleti'ni içeriden çökertme sava mında "Dost" görünümlü dü man olarak var güçleriyle Osmanlı'nın altını oyuyorlardı.

Almanya günümüzde de bu ikili oyunu oynamaktadır. Özellikle adları "Sivil Toplum Örgütü" diye bilinen birçok kurulu gerçek

te AB'den sa lanan finansmanla Anadolu'da ve Kürt nüfusun içinde istihbaratçılık faaliyetlerini sürdürmektedirler: Belirli Alman vakıfları, Türkiye'de mali destek sa ladıktan bazı sözde Sivil Toplum Örgütleri aracılı ıyla gerçekte Birinci Dünya Sava ı sırasında yapamadıktan i gali, bu kez "Dolmakalem" aracılı ıyla yapmaya programlanmı lardır.

Almanların, Osmanlı topraklarında sürdürdükleri aleyhte istihbarat faaliyetlerinde en önemli rolü oynayan kişilerden biri, yazdığı raporların acısını, bugün dahi çekti imiz Max Ervin Schaubner Richter adlı Alman subayıydı. Max Ervin, Almanlar tarafından sözde diplomat statüsüyle Osmanlı Devleti'ne gönderilmiş ve Erzurum'daki Alman Konsoloslu u'nda göreve başlamıştı. Max Ervin burada kendini "Peynir Tüccarı" olarak tanıtmış ve Ermeni cemaatiyle ve Kürt alet reisleri ile ilişkiler kurmuştu. Max Ervin, 1914-1918 arasında Ermenileri, Kürtlere karşı, onları da Ermenilere karşı kırtmakla görevlendirilmişti. O da bu görevini çok büyük bir başarıyla yürütmüştü. Ermeniler ve Kürtler, Max Ervin'in körükledi i bir ortamda birbirleriyle savaşmışlar ve yüzyıllardır ban içinde yaşamış topluluklar kınım ve kıyım uğramıştı. Max Ervin ise Osmanlı topraklarındaki bu içten çökertme operasyonunda "ajan provokatör" olarak yer almıştı. 1918'de Erzurum, Samsun ve İstanbul'dan tam 57 telgraf çekmiş ve ifteli olan bu telgraflarda Türklerin, Ermenileri kestiklerini ve 1.000.000 Ermeni'yi öldürdükleri yalanını uydurmuştu.

Max Ervin, savaştan yenik çıkan Alman ordusundan terhis edilince, ünlü General Ludendorff un yaveri olmuştu. Daha sonra Ludendorff u, Adolf Hitler'le tanışmış ve günümüzde yürütülen, anti Türk propagandasında kullanılan ve de Hitler'e mal edilen sözleri gerçekte o söylemiş ve yazmıştı:

"Türkler, Ermenileri kestiler, bunu anımsayan var mı ki Yahudiler yok edilirse anımsasınlar?"

te bu sözler gerçekte Amerikalı Ermeni Lobisi'nin iddia ettiği gibi Hitler'in de il, Max Ervin'indir. Soylu Alman ailesinin kızıyla evlenmiş olan Max Ervin, kendi mütevazı geçmişine soyluluk atfedebilmek için karısının soyadı olan Schaubner Richter'i kendisine mal etmişti. Gerçekte basit bir alt sınıf ailesinin, yoksul olarak büyümiş çocuğuydu. Max Ervin, Hitler'le o denli iç içe yaşamış ve ona yol göstericilik yapmıştı ki; ölümü de onun yanında olmuştu. Hitler'in düzenlediği barışsız Birahane Darbesi sonrasında, ilk Nazi grubunun yaptığı gösteride en önde Hitler ile kol kola polis barikatına doğru yürürken açılan ateş sırasında vurulmuş ve Hitler'in üstüne düşerek onun mermilere hedef olmasını engellemişti. Diğer bir anlatımla Hitler'in hayatını, istemeden de olsa kurtarmış ama kendi hayatını kaybetmişti. (1923)

Max Ervin, Erzurum'da, müttefik Almanya adına Osmanlı'nın altım oydugu günlerde, Osmanlı'nın okutmuş adam ettiği Arap asıllı bir eyh olan İngilizler hesabına Osmanlı'ya ihanet etmekle meşgul olmuştu. Eyh'in o lu oldu unu belirten eyh Faiz el Ghassem, Osmanlı emirini almış ve Harput'ta üç yıl kaymakamlık yapmıştı. Daha sonra hakkında açılan bir soruşturma nedeniyle Lübnan'a kaçmış ve burada İngilizler tarafından Osmanlı Devleti'ni yıkmak amacıyla kurulan Osmanlı karşıtı gizli Arap örgütleriyle temas kurmuştu. 1909-1914 yılları arasında İngilizler çok gizli çalışan ve 5. Kol faaliyeti (yalan ve bozguncu faaliyetler) ile casusluk yapan üç Arap örgütü kurmuştu. Bunlar Arap milliyetçiliği yapıyorlar ve Hilafetin yıkılması için uğraşıyorlardı. Evet, yanlış okumadınız, Hilafet'in kaldırılmasını veya İngilizlere verilmesini isteyen bu üç Arap gizli örgütü istiyordu.

Neden mi? Hilafet, Darü'l İslam'ı temsil ediyordu ve İngilizler, Hilafet kaldırılmadan Arapların "Millî" devlet kuramayacaklarını ve gerçekte Arapların ve Kürtlerin Müslüman, Türklerin ise sahte Müslüman olduklarını söylüyordu. Bu üç örgüt Al Faat, Al Ahd ve (en es

kisi) Kahtaniye idi. Faiz El Ghassem bu üç örgüt tarafından kurulmuş olan üst ortak konseye üye yapılmıştı. Daha sonra Türkiye'ye döndüğünde yakalanmış ve Diyarbakır'da yargılanmıştı. Cezaevinden çıktıktan sonra önce Suriye'ye oradan da İngilizler tarafından Bombay'a kaçmıştı. Faiz El Ghassem burada, para karşılığında, bir kitap yazmış ve 1917'de basılan bu kitapta Osmanlı Türklerinin 1,5 milyon Ermeni'yi öldürdüğü yalanını uydurmuştu. Şu günümüzde Ermeni propagandasına temel teşkil eden en önemli belge denilen kaynak budur. Faiz El Ghassem, kendi yazdığına göre 1916'da kitabını tamamlamış ve bu küçük kitap İngilizce, Fransızca ve Almanca (1917'de Viçre'de) olarak yüz binlerce basılarak dağıtılmıştır. "Osmanlı bir şey, Osmanlıların, Ermenileri öldürdüklerini ifşa etti" diye tanıtılan ve o dönemde çok yaygınlaştırılmış olan propaganda malzemesi bu broşürdü. İngiltere, Fransa ve o sırada savaş kazanacağını düşünen Almanya bu kitapçıyı yüz binlerce çoaltıp bedava dağıtmıştır.

İstanbul günümüzde de CIA'nın en yoğun olarak faaliyet gösterdiği, en gizli ajanlık ve casusluk faaliyetlerini yönettiği bir kenttir. Avrupa'da en çok CIA ve FBI ajanı İstanbul ve Türkiye'dedir. Yaklaşık 350-400 kişilik bir kadroya sahip olduğu, bunun Türkiye için denetlenen muhbir, ajitatör ve ajan provokatörlerle birlikte en az 4.000 kişiye ulaştığı tahmin edilmektedir. Anımsanacağı üzere, Irak operasyonu başlamadan önce CIA, Talabani ve Barzani ailelerinden derlediği kadın erkek 5.700 Kürt'ü, ABD'ye götürerek Irak operasyonu için yetiştirmişti. Bu ajanlar şimdi Irak'ın kuzeyinde PKK ile kol kola Türkiye aleyhinde faaliyetler yürütüyorlar.

İkinci Dünya Savaşı sırasında, İstanbul tarihin en önemli gizli istihbarat savaşlarına sahne olmuştu, İngilizler, Fransızlar, İtalyanlar ve Rumlar bir yanda, Almanlar bir tarafta çok yoğun bir savaş sürdürülmüştü. Bu dönemde de her zaman olduğu gibi, saf değiştirenler görülmüş ve bunların çoğu İstanbul'dan kaçırılarak başka ülkelere gönderilmişlerdi. Bunlardan iki örnek anılmaya değer.

İkinci Dünya Savaşı sırasında Alman istihbaratının İstanbul'daki "V. Übe (Section)"da görevli, çok soylu bir kadın casusu vardı: Kontes Pletenberg. Bu kadın kendisinden genç erkeklere düşkünlü ve içki ve de kumardan vazgeçememişti. Genç bir doktorla evlenmiş ve onu da "Servis"e almıştı, İstanbul'da, Taksim'de ve Teşvikiye'de oturmuştu. Kontes Pletenberg, Hitlerci de ildiydi, İstanbul'daki zengin Yahudilerle ve siyonist ajanlarla yakın ilişkiler kurmuştu. Kontes'in içkiye, kumara ve sekse olan düşkünlü ünü sezen siyonist ajanlar, onun İngiltere hesabına casusluk yapmasını sağlamışlardı. 1944 yılında ani bir kararla saf değiştiren Kontes, kocasını da alarak Mısır'a, oradan da Londra'ya kaçırılmıştı. Pletenberg çifti, İngiliz Gizli İstihbarat Servisi'nin hizmetine girerken ünlü şifre makinesi "Enigma"ya ait çok gizli sırları da Bletchley Park'ta (Enigma'yı çözmek için kurulmuş olan gizli ara tırma merkezi) çalışan bilim adamlarına aktarmışlardı.

Ama İngiliz istihbaratına ihanet eden İngiliz ajanlarının yolları da İstanbul'dan geçmişti. Bunların en ünlüsü, belki de dünyanın en ünlü ilk on casusundan biri, Harold Adrian Russell'di. 1912 doğumlu olan bu casusu dünya, Kim Philby adıyla tanıdı. Hindistan'da Ambala kentinde casus ve diplomat bir babanın oğlu olarak dünyaya gelen Kim Philby Cambridge'de okumuştur. O dönemde, komünizme gönül vermiş birçok İngiliz genci gibi, Philby de solcu olmuştur. Ama emetimini üstün bir başarıyla tamamlamış, tarih ve ekonomi dallarında doktora vermiştir. Kim adı gerçekte ona katıldığı S S (Secret Intelligence Service) tarafından verilmiş ve ünlü yazar Rudyard Kipling'in bir romanında kullandığı sanal bir casusun adıydı.

Kim Philby, 1930'da Cambridge'deki diğer casuslarla birlikte çok güçlü bir istihbarat ağı kurmuştu. Philby gibi Sovyetler hesabına casusluk yapan Guy Burgess, Donald Mclean ve Anthony Blunt yıllarca İngiltere'nin sırlarını Sovyetler'e aktardılar. Philby, ilk casusluk deneyimini İspanya Ş Savaşı sırasında edindi. Bu savaş izlemek için

gazeteci kimli iyle ço unluk böyle olur, örne in CIA ve FBI, Newsweek dergisi adına tam 460 casus gazeteci kimli i verdirmi ti spanya'ya gitti ve London Times gazetesine yazılar yazdı. Bu yazılannda ilk kez ifreli metinler kullandı ve bunlar "açık istihbarat" alanında Sovyetlerin ajanları tarafından Moskova'ya iletildi. Kim Phüby, öte yandan Ürdün, Lübnan ve stanbul'da da Yahudiler lehine bazı faaliyetler yürüttü. Bu nedenle kendisinden hiç ku ku duyulmayan Philby'e, ngiltere hükümeti 1945'te Üstün Hizmet Madalyası verdi. (ngiliz mparatorluk Nisam)

1951 yılında Cambridge be lisinin i leri ters gitmeye ba ladı. Phüby, içeriden edindi i bilgilerle Burgess ve Mclean'm KGB casusu olduklarından ku ku duyulmaya ba landı ım fark etti. Arkada larını uyardı ve bu ikili bir gece ansızın ortadan kayboldu. Üç ay sonra Moskova'da bir toplantı yapan ikili, yıllarca hizmet ettikleri KGB tarafından "Sovyet Kahramanları" ilan edildiler. kisi de Moskova'da ya adılar ve ölünce orada gömüldüler. Kim Phüby ise onlardan sonra daha yedi yıl, hiç kimseye hissettirmeden KGB adına gizli faaliyetini sürdürdü. Phüby, tam 30 yıl gizli faaliyet yönetti ama hiç yakalanmadı. Bunun en önemli nedeni "para" almak istememesiydi. Kadınlar tarafından çok be enilen, yakı ıklı ve çok kültürlü bir adam olan Phüby, defalarca stanbul'a geldi ve gizli temaslarda bulundu. KGB'nin en usta ajanlarıyla Bo az'da yemek yedi, Beyo lu'nda e lendi.

Kim Phüby, stanbul'da gece hayatını da sevmi ti. Bir pavyonda tanı tı ı "Hayrünisa" adını kullanan çok güzel bir kadınla gönül ili kisi de olmu tu. Bu kadının yoksul dü mü olan ailesine (Samat ya/KocamustafaPa a) maddi yardım yaptı ı biliniyor. Kadın onu Kim Phüby olarak de il, "Adrian" adıyla tanıyordu. Daha sonraki yıllarda ortaya bir de gayrime ru çocuk çıkmı tı ama çocu un Phüby'den oldu u ku kuluydu.

Kim Phüby, dört kez evlenmi ti, ilk kansı Yahudi ve komünist bir kadın olan Lidtz'di. SIS, Philby'i i e almak için onun, karısını bo amasını istemi ti. Phüby, karısını bo ayamamı tı ama kadın, KGB'nin emriyle Philby'i aldattı ım söyleyerek bo amı tı.

1963 yılma gelindi inde Kim Philby'in hayatında bir dönüm noktası ya andı. Casuslar " ans" faktörüne herkesten daha çok ihtiyaç duyan ki ilerdir. Sokaktaki adam gibi sıradan i lerle u ra ma dıklan için "Millî Piyango"nun " ans" sonucu onlara isabet edip etmemesi önemli de ildir. Ama " ans yanınızda olursa ölüm uza nızda olur". (Bu, casuslann en çok kullandıkları cümledir.) 1963 yılında

ans Perisi (Fortuna) Kim Philby'in yanındaydı. 1963 yılının Mayıs ayında onun yönetti i ofise ifreli bir mesaj geldi. Mesajda, SIS'in en üst düzey yöneticisinin bir KGB ajanı oldu u, Sovyetler'den ingiltere'ye kaçan üst düzey bir KGB ajanı tarafından açıklanmı tı. Phüby kendi adının geçti i mesajı, yıllann verdi i deneyimle, aynen Londra'ya geçti. Altına imzasını da attı. Aynı zamanda da Sovyet ajanlarına derhal Moskova'ya kaçırılması gerekti ini söyledi. 1963 yümm Mayıs ayında Kim Phüby, stanbul'da hazırlanan planla Moskova'ya kaçırıldı, ingiltere'nin çok övdü ü Gizli stihbarat Servisi'nin en ünlü casusu, KGB hesabına çalı an bir casus çıkmı tı. ngiltere birbirine girdi. Bakan istifa etti. Phüby ise 1968'de "My Silent War" diye bir kitap yazdı. Moskova'da KGB generallerinin oturdukları güzel bir evde ya adı ve 1988'de burada öldü. Öldü ü zaman KGB'de Korgeneral rütbesindeydi ve Lenin Ni anı'na sahipti. Kim Phüby, dünyada hem ihanet etti i hem savundu u ülke tarafından "Üstün Hizmet Ni anı"yla ödüllendirilmi tek casustur.

1963 yılında Kim Philby'in KGB tarafından kaçırılmasından birkaç gün önce CIA, Türkiye'ye çok genç, dinamik, yakı ıklı ve kültürlü bir ajan yollamı tı. 1963 yılında Ankara'da KGB'yi ve Türk istihbaratını izlemekle görevlendirilmi olan bu ki i de tam dokuz yıl KGB'ye çalı tı ve ilginçtir ki 1963'te CIA için geldi i Ankara'dan

30 yıl sonra 1993 yılında KGB ajanı olarak ayrıldı. Bu adam CIA'nın başına gelmesi olan en büyük felaketin hazırlayıcısı oldu. KGB'den 2,7 milyon dolar alan CIA ajanı Aldrich Hazen Ames, Sovyetler'de, CIA hesabına gizli faaliyetler sürdüren 24 askeri (biri kadın) istihbarat elemanını tek tek KGB'ye teslim etti ve onlardan 12'si "Vyshaya mera" (Rusça: Hain cezalandırma infazı) uygulamasıyla vahice öldürüldü. Bunlardan biri Ames'in en yakın dostu olan bir KGB Korgenerali idi. KGB literatüründe yer alan bu sözcükler korkunç bir infaz eklini anlatır. Casusluk yaptığını ilan eden, işkemeyle oturtulur ve kafasına enseden başlayarak üç mermi sıkılır. Cesedi ıssız bir yere, bir nehre veya bir bataklıkta atılır. Böylece ileride ceset ortaya çıkarsa başındaki kurunun delikleri onun için "casus" ve "hain" olduğunu, Rusya'yı koruyan güçler tarafından yok edildiğini gösterir.

İlginçtir, ben bu "Vyshaya mera" kelimelerini ilk kez 1970'lerde Türkiye'de Doğu Almanya olarak bilinen Demokratik Almanya'da bulunduğum sırada ilimli bir komünist olan Choly Melnik'ten duymuştum.

Aldrich Ames, Ankara'dan dönünce yakalandı ve müebbet hapis cezasına çarptırıldı. Ames, o yıllarda Ankara ve İstanbul'da bazı Türkler ile yakın ilişkiler kurmuştu. Bunlara kitabın ilerleyen bölümlerinde, adlarıyla değineceğim.

1. 3. HONEYTRAP

*"Hiram Usta mabede iki sütun
dikti, güneydekine Jackin,
kuzeydekime Boaz adını verdi."
1 Kings 7:21*

Amerikalılar dünya istihbaratçılık literatürüne ve pratiğine giren en son ülkelerden biridir. Amerika'da turnak içinde "bilimsel" denilebilecek ilk istihbarat çalışmaları 1775'te başlayan "Bağımsızlık Savaşı" sırasında oldu. İlginçtir ki bu ilk casusluk faaliyetlerini gerçekte eylemsiz olduğu hâlde, mucit olarak tanınmış ve Amerika'nın kurucu babalarından sayılan Benjamin Franklin başlatmış ve yönetmiştir. Franklin (1706-1790) iki eşiyle toplam 17 çocuğu olan bir sabuncunun onuncu oğluydu ve Boston'da doğmuştu. Gençliğinde birçok işte çalışmış, sonunda gazetecilikte karar kılmıştı. Başlangıçta bir İngiliz hayranı olan Franklin, İngiltere'de geçirdiği zaman içinde Fransız kültürüne gönül vermişti. Fransa'nın Bağımsızlık Savaşı'nda Amerikalı yurtseverlere yardım etmesi için İngiltere Krallığı'na karşı çok gizli bir casusluk ağı kurmuş ve bu ağı "Masterspy" sıfatıyla yönetmişti. Franklin özellikle posta servisini izletmiş ve önemli kâğıtların mektuplarını okuyarak başta Thomas Jefferson'a ve George Washington'a erken uyan mesajları iletti. İlk ABD Başkanı George Washington da Franklin gibi gizli haber alma kurulları oluşturmuş ve

özellikle "Invisible Ink" (göze görünmeyen mürekkep) kullanarak nasıl mesaj yollanacağını ajanlarına öğretti.⁷

Franklin, Jefferson, Washington ve diğerleri masonlardı ve Benjamin Franklin, Fransa'da Grand Orient'e bağlı olarak inisiye edildi. Franklin 24 övallye kod adıyla bilinen bu gizli locadaki 24. övallye unvanına sahipti.

Franklin'in portresi, günümüzde tedavülde olan 100 dolarlık banknotun üzerindedir. Rastlantı olsa gerek, bu banknota dikkatlice bakılırsa, çok ilginç bazı işaretler görülür. İşaretler, kodlar ve kriptolar, bilindiği üzere istihbarat çalışanlarında çok büyük öneme sahip uygulamalardır. İşte 100 dolarlık banknotun üstünde de bu tip bir kodlama vardır. Franklin'in yüzü banknotun bir tarafındadır. Diğer yüzünde ise Independence Hall diye bilinen binanın resmi vardır. Binanın kulesi ve kulenin üstünde de çok ince hatlarla çizilmiş bir saat bulunmaktadır. Bu saati büyüteç altında izlerseniz akrep ve yelkovanın 2 ve 4 sayılarını işaretlediğini görürsünüz. Bu 24 sayısını gösteren bir kodlama eklidir. Daha ilginç, kuledeki saat öyle büyük bir maharetle çizilmiş tir ki diğer taraftan bakılınca Franklin'in sağızının üstünde görülmektedir. Banknota güçlü bir ışık altında bakarsanız, Franklin'in alnındaki 24 (2'yi 20 geçen saatin ekranını) sayısını görürsünüz. Biliyorum şimdi mason fason takımını yazdıkları için hemen "Komplo Teorisi" diyeceklerdir ama rastlantı değilse bu çizimin çok manidar olduğu ortadadır. Başka işaretler ve kodlar da vardır banknotun üzerinde ama bunlara girmeyeyim.

Biz yine casuslarımıza dönelim. Franklin'in hizmetinde çalışan birçok ajan vardı. Bunlardan biri Dr. Edward Bancroft Williston (1744-1820) idi. Williston, Massachusetts doğumluydu. Üvey babası "Bull" (boğa) adıyla tanınmış bir lokantacı ve Amerikan milliyetçisiydi. Krala ve İngiltere'ye karşı müthiş öfke besleyen bir adamdı. George

Washington'un hizmetine girmiş ve istihbarat çalışanlarına katılmıştı. Washington, ona ve üvey oğlu Edward'a o kadar güveniyordu ki İngiltere Krallığı'na karşı savaşta öncesinde Fransız desteğini almak için silah, istihbarat için General Jean Baptiste de Vilmeur ile Bull'un tavernasında gizlice buluşmuş ve savaş kazandıkları takdirde Fransa'ya teslimatı kapitulasyonlar hakkında güvence belgesi imzalamıştı.

Franklin, Washington tarafından İngiltere'ye ajan olarak gönderilen Edward ile Londra'da bulunduğunda sırada tanışmıştı. Edward, yine Washington'un yetiştirdiği Silas Deane adlı casus tarafından eğitilmişti ve mesleğinin başarılı bir örneğiydi. Yale mezunu olan Silas ile pratisyen veteriner olan Edward örneği öğretmenlik kisi çerçevesinde İngiltere'den gizli bilgileri Washington'a geçmiştirdi. Bu başarısından sonra Franklin, Washington'un isteği üzerine, Edward'ı Paris'e göndermiş ve Fransa Kralı'nın hesabına, İngiltere aleyhindeki casusluk faaliyetlerini yöneten soylu Pierre Augustin Beaumarchais ile tanıştırmıştı. Edward, Paris'teki görevi bitince yeniden Londra'ya dönmüştü.

Washington ve Franklin ikilisinin Dr. Edward'dan sağladıkları gizli bilgiler, gerçekte İngiliz Kraliyet İstihbarat Örgütü tarafından yanıltıcı (déception) amacıyla düzenlenmişti. Edward gerçekte Franklin'e dolayısıyla Washington'a bu sahte (fake) belgeleri temin etmişti. Eğer Edward'ın sağladığı bilgiler gerçek olsaydı, Amerikalılar savaşta bile girmeden başarısızlıklarını çok önceden ilan edebileceklerdi!

Dr. Edward buna rağmen Amerikan Bağımsızlık Savaşı'nın kahraman evlatlarından biri olarak tarihe geçti. Edward, 1820'de Londra'da öldü ve orada gömüldü. Aradan tam 75 yıl geçti. İngiltere Kraliyet Ofisi, Amerikan Bağımsızlık Savaşı sırasında İngiltere hesabına casusluk faaliyetlerinde bulunmuş olan "Kahraman Evlatlarının" adlarını açıkladı.

⁷ Bu özel mürekkep kobalt klorit ve gliserinle hazırlanıyordu.

Listenin başında New Jersey Valisi William, ikinci sırada ise Dr. Edward Bancroft Williston vardı. Amerikalıların kahraman sandıkları Dr. Edward, meğerse başından beri İngilizler hesabına çalışan, Amerikalı bir "patriot"tu! Ama ilginç bir başlantı vardı. Dr. Edward, New Jersey Valisi ve İngiltere Kralı'nın yeminli savunucusu William ile de yazı malar yapmıştı ve dosttu. Pekiyi de Vali William kimdi?.. Amerika'daki İngiliz ajanı William'in soyadı Franklin'di. Amerika'daki İngiliz ajanı William Franklin, ünlü Benjamin Franklin'in öz oğluydu! O da babası gibi masondu ama Fransız Grand Orient'ine de ilgisiz Riti'ne başlılık yemini etmişti!

Hayat böyledir! Bazen çok garip oyunlar oynar insanlara! Dr. Edward'in gerçekte ulusal kahraman değil "hain" oldu unun öğrenildiği 1895 yılında Amerika'nın en ünlü casusu ve örgüt lideri Hiram C. Whitley adında bir adamdı. Hiram, günümüzdeki FBI'nın (Federal Bureau of Investigation) Kurucu Babası olarak anılır.

Birinci Dünya Savaşı sırasında, 1916'da binbaşı rütbesiyle Intelligence Service'ten emekliye ayrılmış ama örgüt içinde "albay" (colonel) olarak tanınmıştır. Hiram Whitley, ilk gizli haber alma örgütünü Güney'deki zenci aleyhtarı Ku Klux Klan'a karşı 1870'te kurmuş ve yönetmiştir. Çok gözü pek, uzun boylu (2 metrelik) ve çok çabuk karar alabilen bir kişiydi. Hiram kendi döneminde gizli faaliyet yürüten iki ünlü özel dedektiflik bürosunu birbirlerine rakip hâle getirmiş, sonra da yasal yollar ve siyasetçileri araya sokarak bunları birleştirip bugünkü FBI'nın kurulmasını sağlamıştır. Bu özel dedektiflik büroları Pinkerton ve Buras'du.⁸

8 Ya lan benim gibi 60'ı geçmiş olanlar anımsayacaklardır. 1950'lerin Türkiye'sinde CIA'nın yönlendirdiği Amerikan propagandası ve 5. Kol faaliyetleri çerçevesinde ilk resimli romanlar yayımlanmıştır. Bunlarda ve gazetelerde Nat Pinkerton diye sanal bir dedektifin serüvenleri anlatılırdı. O zamanlar Nat Pinkerton'un bir resimli roman kahramanı olduğu sanılırdı, oysa gerçek bir kişilikti. Ona rakip olarak da Burns firmasının kahramanı Dedektif Mandrake vardı. O da resimli romandı.

Hiram'ın yönettiği haber alma örgütü, sayısız muhbir kullanmıştı. Bu muhbirlerle o günün konuşma dilinde "puker" deniliyordu. Bir de "G Man" diye bilinen ve "puker"leri yöneten kadrolu ajanlar vardı. Bu sistemi Hiram yerle tirmişti ve günümüzde de FBI'da ve CIA'da da bu ikili sistem yürürlüktedir. Yine Hiram tarafından getirilmiş olan bir kural vardı. Buna "arrest or follow" (tutukla ya da izle kuralı) denilirdi. Bu kurala göre Hiram, ajanlarına şu örneği verirdi: "Arrest or follow" tutukla ya da izlemeyi sürdür; olmazsa, "arrest and convict" tutukla ama mutlaka mahkûm ettir!

Dolayısıyla ki FBI, birisini tutukladığı mı, sanık mutlaka "mahkûmiyetle" cezalandırılırdı, isterse masum olsun. FBI, ki inin masumiyetini kanıtlamak için gerekli olan delilleri karartır (Buna, Black Out operasyonu denilir) veya ki iyi karalayarak iftiralara uydurur (hardening) ve mutlaka mahkûmiyet almasını dolayısıyla da FBI'ya duyulan güvenin sarsılmamasını temin ederdi. FBI, dünya literatüründe, öngülü olarak ki "karalama" kavramını sokan ilk haber alma kuruluudur. Bundan da en çok Amerikalı sosyalistler zarar gömüştü ve 1 Binin düzenlediği iftira ve çamur atma kampanyaları nedeniyle yıllarca hapis yatmışlardır. Hiram Whitley, yüksek dereceli bir masondu.

ncil'in, Yahudiler için olan Eski Ahit bölümünde üç Hiram'dan söz edilir. Bunlardan biri Tyr Kralı, ikincisi bronz ustası, üçüncüsü de bir duvarcı ustasıdır. Masonlar için kutlu sayılan Hiram Abiff, son iki kişinin kimliğinin birleştirilmesiyle kurgulanmış sanal bir kimliktir. Masonların Hiram Abiff adını vererek kendilerinin "Büyük Üstadı" olarak andıkları bu kişiyi, öyküye göre, korkunç bir cinayete kurban gitmiştir. Bu iddiayı doğrulayan hiçbir belge yoktur ama masonlar bunun gerçek olduğunu inanırlar. Hiram adı ncil'de, Chiram, Churam ve Cheriam olarak geçer. Abiff ise babası ölmüş erkek çocuk demektir. "Abi" ekinde yazıldığı takdirde "baba" anlamına da gelir. Masonlar ise Hiram Abiff'e "Dul Kadının Oğulu" derler.

FBI özellikle J. Edgar Hoover döneminde neredeyse astı 1 astık, kesti i keстик pervasız bir gizli istihbarat örgütü olarak çalışmı tır. FBI'nın bu kural ve yasa tanımaz tavrı, Amerikan devlet mekanizmasının içinde çok sıkıntı yaratmı tı. Bu nedenle ordu, FBI'yı pas geçerek "JIC" adıyla çok gizli bir haber alma örgütü kurdu. JIC (Joint Intelligence Committee) günümüzde de ABD istihbaratının ve dünyanın en gizli ve güçlü örgütlerinin ba nda gelmektedir. Asker ve sivil üyelerden kurulu olan J C'in alt kurulu u (operative aya ı) ünlü CIA'dır ve 1942'de, ABD sava a girince "Office of Strategic Services" (OSS) adıyla kurulmu tu. O döneme kadar FBI tarafından izlenen iç ve dı istihbarat böylelikle bu yasa tanımayan kurulu un elinden alınmı oldu.

Askerlerin ve sivil yöneticilerin FBI'yı pas geçmelerinin temel nedeni ünlü Pearl Harbour baskınını istihbarat hatası yaparak, ıskalamasından kaynaklanmı tı. Oysa Japonların Pearl Harbour'daki ABD donanmasına saldıracakları sonra çok ünlenen bir casus F Bl'ya yazılı olarak bildirmişti. Bu casus, "Tricycle" (üç tekerlekli bisiklet) kod adıyla anılan Yugoslav asıllı "üç taraflı" ajan Dusan Popov'du. İngiliz Gizli Güvenlik Servisi (SSS) MI5, ona bu kodu vermişti. Dusan Popov, Sırp asıllı çok zengin bir ailenin İngiltere'de eğitim almış çocuğuydu. Zengin, yakışıklı, kültürlü ve güzel kadınlara, davetlere ve yemeğe düzenli bir adamdı. Kendisine "üçlü" adının takılmasına iki kadınla aynı yatakta olmayı sevmesi neden olmuştu. Popov bu a ın özelliklerine rağmen 20. yüzyılın tanınmış en akıllı casuslardan biriydi. Öyle ki ünlü Ian Fleming (Sir) onunla tanıştı ve o denli etkilenmişti ki yarattığı sanal casus James Bond'un birçok özelliğini (güzel kadınlar, ıkkılık, para harcama vd.) ondan esinlenerek çizmişti. J. Edgar Hoover, Popov ile New York'ta bir otelde, gizli bir görüşme yapmış ama onun verdiği bilgiye inanmamıştı. Hoover'a göre Popov, sadece adi bir playboy ve Alman ajanıydı. Bu görüşü meden sonra Popov'un dairesine dinleme cihazları yerleştirilmişti

ama casus bunu anlayınca Hoover'i, ABD askerî istihbaratına ikâyet etmişti. Askerler ise Popov'a güvenmişler ve verdiği bilgiyi ara tırma kararı almışlardı. Ne var ki bu ara tırma, bürokratik sivil engellere takılmış ve Japonlar, Popov'un verdiği gün ve saatle Pearl Harbour'a saldırmışlardı.

Ian Fleming'in James Bond'unun bir "nemesis"i (güçlü rakip) daha vardı. Bu adam da çok önemli bir casustu. Bu casus ise Gizli Güvenlik Örgütü MI5'te de değil, Gizli İstihbarat Örgütü (S S) MI6'da görev yapmış ve büyük başarılarla imza atmıştı. MI6'nın bu gözde elemanı, Fleming'in de dostuydu ve adı, Lionel "Buster" Crabb'dı. James Bond filmlerinde en çok kullanılan sahnelerden biri olan kurba a adamlar ve denizaltı komandoları, i te Lionel Buster tarafından gerçek casusluk olaylarında ya anmıştı. Buster, en gizli görevlerini sualtı komandosu olarak o dönemde çok yeni tamamlamıştı. Nedir ki ikinci Dünya Sava rının sonunda büyük bir depresyon geçirmiş ve kendisini alkole vermişti. MI6 ona yeni ve çok tehlikeli bir görev önererek onu yeniden kazanmak istemişti. Bu görev yine sualtı komandoluğuydu. 1956'da İngiltere'nin Portsmouth Limanı'na demirleyen Sovyet kruvazörü çok gizli bir toplantıya katılacak olan KGB heyetini İngiltere'ye getirmişti. MI6 i te bu kruvazörün batırılmasını, içindekilerin de öldürülmesini Buster'dan istemişti. İlerlemi yapma ve alkolden zayıf dü mü bedenine aldırmayan Buster, kurba a adam gıysilerini ku anıp limanda denize girmiş ama bir daha çıkamamıştı. Aradan bir yıl geçtikten sonra limanda ba ı olmayan bir ceset bulunmuştu. Doktorlar bu cesedin Crabb'a ait olduğunu söylediler ama MI6 karartma uyguladı ve Crabbın batırmak istediği Sovyet kruvazörüne binerek, İngiltere'ye ihanet etmiş olduğu yalanını basını aracılığıyla duyurdu. Neden mi? Çünkü hasta ve alkolik bir ajanı, ölüme göndermiş olmanın sorumluluğundan kurtulmak istemişlerdi. 2007'de, Rus televizyonu Ren Tv, ola anüstü bir röportaj yayımladı. Buna göre televizyona açıklama yapan Rus vatandaşı Ed

ward Koltsov, Crabb'i ba mını keserek öldürdü ünü ve cesedinin de gemiye alınarak Rusya'ya götürüldü ünü itiraf etti. Koltsov'un anlatı ma göre Sovyet gemisi Ordzhonikidze'ye deniz altından yakla an Crabb, bir mayın yerle tirmi ama ona arkasından saldıran sualtı komandosunu Koltsov bıcaqlayarak öldürmü tü. Koltsov bu ba arısından ötürü Kızıl Yıldız Ni anıyla taltif edilmi ti.

lan Fleming'in James Bond'u i te bu Buster'dan da özellikler taşı yordu. James Bond da kurba a adam olarak dalyordu, Sovyet kruvazörlerini batırıyor (Buster'in tersine), su altı dövü lerine katılı yordu. Bond, ku kusuz ba arısız Buster de ildi ve olamazdı. O süper kahramandı. 1956 1963 yılları arasında o kadar çok ünlü İngiliz ajanı KGB'ye geçmi ti ki İngiliz istihbaratının tüm sırları sokaklara saçılmı , o çok güvenilen gizli servis yerle bir olmu tu. Yetmezmi gibi, bir de 1962 1963'te Profumo skandalı çıkmı tı. Bu skandalda Christine Keeler ile Mandy Rice Davies adlı iki fahi e, İngiltere'nin dı ili kilerden sorumlu yetkilisi Lord Profumo'yu aldatarak yatak odasından sırlar çalmı lar ve KGB'ye iletmi lerdı. te bu ortamda Sir lan Fleming'in süper kahramanı MI6'nın ünlü James Bond'u, servisin paramparça olan itibannı kurtarmak için İngiltere Devleti'nin sa ladı ı büyük mali destek ve olanaklara tüm dünyaya lanse edilmi ti. lan Fleming (1908 1964) kimdi dersiniz, o da Kraliyet Deniz Kuvvetleri Gizli stihbaratında görevli bir ajandı. İlk kitabını 1953'te yazmı ama ba arılı olamamı tı. Sonra çok ünlenen bir çocuk kitabı yazmı (Chitty Chitty Bang Bang) ve bununla adını duyur mu tu.

1961'de yayımlanan ve filme de alman "Rusya'dan Sevgilerle" (a ırlıklı olarak İstanbul'da geçer) onu ve James Bond'u öhrete kavu turmu tur. Fleming, çok köklü ve aristokratik skoç klanlanndan olan Flemingler'dendi. Bu klanın atalanndan Sir Alexandre Fleming penisilini bulmu ve Winston ChurchüTin hayatını kurtarmı tı. lan Fleming, gerçekte edebiyatçı olmak istemi ama hayat onu istihbaratçı

yapmı tı. Tıpkı birçok ba ka yazar ve dü ünür gibi.

Bunlann arasında, CIA'dan Paul Mc Pherson en ilginç istihbaratçılarından biridir. 1920 Chicago do umlu olan Mc Pherson, 1948'de FBIS diye bilinen bir bölüme katılmı tı. Burada "derinlik ve içerik analizleri" yapılyordu. Mc Pherson kendi geli tirdi i "Analitik" yöntemle Çin Sovyet ili kilerinin bilinmeyen yönlerini "derinlik" diye bilinen bir yöntemle çözümlemi ti. Bu üstün ba ansmdan dolayı birçok ni an alan Pherson, 2007'de öldü. Ama tüm ya amı boyunca herkes onu "The Good Food Guide" adlı gurme dergisine yazdı ı yazılara bakarak gurme (tatbilir) olarak tanıdı! Sa lı ında yemek kitabı yazan olarak tanman Mc Pherson gerçekte en gizli görevleri yürüten bir istihbaratçıydı.

Hem yazar hem de istihbaratçı olan ba kaları da vardır. Bunlardan biri de George Orwell'dir. 1903'te Hindistan'da do an Orwell, Eton'da e itim gördü ve "Imperiai Polişe" gücüne katılarak (1922) Birmanya'da (bugünkü Myanmar) gizli görevlerde bulundu. Sava tan sonra verem te hissiyle görevinden ayrılan Orwell, ünlü "1984" kitabını yazdı ve unutulmaz yazarlar arasına katıldı. Edebiyatçı olmak isteyip istihbaratçı olmu ba ka ki iler de vardır, yeri geldikçe onlardan da söz edece im. Ama önce ilginç bir casusluk zincirine de ğli in c 1• 1111 K< iB tarafından lıam lanmı olan bu (asusluk ve istihbarat zinciri özellikle de Batı'nın askerî ve teknolojik sırlarını ele geçir ilmele amacıyla kut ılmı tı ve lui vcic kadai da ba arılı olmu tu. George Orwell'in gerçek adı, Eric Arthur Blair'di.

1961'den itibaren ABD ve İngiltere'de küçük çaplı sanayi i letmeleri kuran bazı yabancı uyruklu ki iler, kısa süre içinde, i lerini büyütmeye, çok sayıda i çi istihdam etmeye ve giderek de büyük çapta ticaret yapmaya ba lamı lardı. Bu husus MI5'in (ulusal güvenlikten sorumlu birim) ile FBI'nın dikkatini çekmeye ba ladı. Nasıl oluyor da bazı yabancı giri imciler kısa zamanda İngiliz ve Amerikan tica

ret mevzuatını bu denli ba anyla i leterek zengin olabiliyorlardı? Özelikle yabancılar yararlanmasınlar diye karma ık bir dille yazılmı olan ticaret hukuku mevzuatı, sanki bu yabancı uyruklu giri imciler için yazılmı gibi ustalıklı kullanılmaya ba lanmı tı.

MI5 bu konuyu hazırladı ı gizli bir raporla J C'e bildirdi. Ülke-deki en gizli, en yetkili ve en güçlü gizli savunma örgütü olan JIC, bu-nu ABD'deki J C'e iletti. Ortak bir karar alındı ve bu yabancı uyruk-lu ki iler izlenmeye ba landılar. Bu tip ticari faaliyetlerin özellikle Portland Limanı'nda ve Dorset'te yo unla tı mını fark eden MI5 ele-manları, izlemeye aldıkları ki iler in gerçekte son derece saygın Ka-nada yurtta ları olduklarını gördü. Bunlardan biri Harry Houghton adlı giri imciydi. Evli gözüküyordu ama Deniz Kuvvetleri Komutan-lı ı'nın Su Altı Silahları ve Stratejileri Geli tirme Seksiyonunda çalı-an Ethel Gee adlı, çirkin sayılabilecek geçkin taze görünümlü bir sekreterle gönül ili kisi kurmu tu. Yakı ıklı, zengin ve kültürlü bir er-ke in nasıl olup da böyle bir kadınla ili kiye girebilece i MI5'in en deneyimli casus avcılarında Charles EhveU'in dikkatini çekti. Ho-ughton ve sevgilisi Gee, her ay düzenli olarak Londra'ya gidiyorlar ve çılgın bir gece geçirdikten sonra Greville Wyne adlı "playboy" olarak tanınan ba ka bir Kanadalı, Gordon Lonsdale ile bulu uyor-lardı. Her ay düzenli olarak süren bu bulu malar da EhveU'in dikka-tini çekti. Elemanlarınca Lonsdale'yi izlettirdi. Mütevazı giyimli, or-ta ya lı, sessiz, sakın görünümlü bu ki i Peter ve Helen Kruger adlı çiftin evinde kalıyor ve onların i lettikleri antikacı dükkânında çalı-ıyordu, ilginç olan, Kruger çiftinin Kanadalı de il Yeni Zelandalı ol-ması ile amatör foto rafçılı a olan meraklıydı. MI5'in ünlü casusu bu ilgi çekici hususları bir araya getirince a irtıcı bir sonuca vardı: Bu ki iler muhtemelen göründükleri gibi de ildiler. te bu sırada KGB'nin üst düzey generallerinden biri ABD'ye kaçtı ve CIA'ya bil-giler aktardı. CIA, MI5 ve JIC bu bilgilerden yola çıkarak ngilte-re'de Deniz Kuvvetleri Komutanlı ı içinde bir casusluk zincirinin

bulundu una karar verdi. Charles Elwell, elindeki üpheliler listesin-den yola çıkarak, önce Ethel Gee'ye yana tı. Çok yakı ıklı, çok zen-gin ve soylu görünümlü Elwell, Gee'yi kolaylıkla avladı. Gerisi kısa zamanda çözüldü. Yakı ıklı playboy Kanadalı Greville Wynne ger-çekte KGB'de subaydı ve adı da Konon Trofimowich Molady idi. Peter ve Helen Kruger ise ünlü Rosenberglar davasından beri CIA tarafından izlenen bir Yahudi çiftti. kisi de Amerikalı komünistti ve gerçekte ad-lan Morris ve Lona Cohen'di. Bu çift, di erlerinin elde ettikleri belgele-ri o döneme göre çok ileri sayılan bir teknolojiyle Sovyetler'e aktarı-yordu. Morris Cohen (Peter Kruger) bu casusluk zincirinin ba yöne-ticisiydi. 1965 yılında tamamı tutuklandı ve cezaevine konuldu.

So uk Sava döneminin ngiliz istihbaratında Charles Elwell çok önemli rol oynadı. kinci Dünya Sava ı sırasında bazı ülkelere casus yerle tirme operasyonlarını yönetti. Örne in 1942'de SOE (Special Operations Executives) üyesi iki ajanı Hollanda'ya yerle tirdi ve yönetti. Elwell, 1966'da Savunma Bakanlı ı Müste ar Yardımcısı ol-du Daha «oma Sıngapırı ve lanca'da Vis Konsül olarak görev yaptı. I'M') do umlu olan I iwel lıAleri ngiltere'de Black (lountry Society di-ye bilinen bir kurulu un Onursal Ba kanı'dır.

ngiltere Krallı ı ile önce Çarlık Rusyası, sonra da Sovyetler Bir-li i arasında yakla ık 120 yıldır süren gizli bir casusluk sava ı var-dır. Günümüzde de bu sava ilk hızından ve heyecanından hiçbir azalma kaydetmeden sürmektedir. Gün gelir, ngiltere 10 15 Rus diplomatını casusluk suçlamasıyla sınırđı ı eder, ardından Ruslar bir ay sonra 25 30 ngiliz'i kapı önüne koyarlar. Günümüzde bu mü-cadele ngiltere'nin ünlü British Council'inin evraklarına Ruslar tarafın-dan el konulması ve yöneticilerinin sınırđı ı edilmesi olayıyla sürüyor.

ngiltere ile Çarlık Rusyası arasındaki en gizli casuslar sava ı 1914 1916 arasında ya anmı tır. Çarlık Rusyası'nın gizli istihbarat örgütü Okhrana ile ngiliz BIM (British Intelligence Mission) bu dö

nemde sık sık kar ı kar ıya gelmi ler, bazen birbirlerinin i lerine karı mamı lar bazen de ortak "çıkarlar" nedeniyle birbirlerinin ca suslar tarafından iletilen gizli bilgileri payla mı lardı. Bu tip payla mılara çarpıcı bir örnek Okhrana casusu Alexandre Protopopov'un, Stockholm'de üst düzey bir Alman istihbaratçısından edindi i bilgi- nin ngiliz istihbaratçı Sir George Buchanan'a iletilmesiydi. Bu bilgi- ye göre, "E er Çarlık Rusyası sava a son verip (Birinci Dünya Sava ı) • Almanya ile gizli bir ban anla ması imzalarsa Almanya imdi dü manı olan Rusya'ya, müttefiki olan Osmanlı Devleti'nin ba kenti stanbul'u i gal ettirecek ve Ortodoks Kilisesi'nin egemenli ini Ruslara devrede- cekti." öyle söylersek, Osmanlı, müttefiki sandı ı ve Enver ve Cemal Pa alann ısranyla saflannda sava a ve yıkıma sürüklendi i Almanya tarafından gizlice Rusya'ya "rü vet" olarak sunulmu tu. Almanya, dün oldu u gibi bugün de AB ve NATO içinde Türkiye'nin sahte dostudur ama anlayana!

ngiliz Gizli Servisi'nin Çarlık Rusyası'ndaki serüvenleri doruk noktasına ünlü çılgın Papaz Rasputin'in döneminde çıktı. Bilindi i gi- bi Grigori Yefimovich Rasputin, ba ta çar ve çariçe olmak üzere sa- raydaki en etkili ki ilerden» biriydi. ri cüssesi, karizmatik ya am tarzı ile kadınlara ve içkiye olan dü künlü ü hep öne çıkarılmı sa da Ras- putin gerçekte e itimli bir Ortodoks papazı idi ve belgelere göre gizli güçleri de vardı. Rasputin, günümüzde resmen kabul edilen "healer" (ifacı) tipi bir hekimdi. Nitekim bu özelli i ile birkaç kez çarın kan kanseri olan o lunu, bazen bin kilometre öteden tedavi edebilmi , kan kaybını durdurabilmi ti. Rasputin, aynı zamanda Rusya'nın, Al- manya ve Osmanlı'ya kar ı sava mamasını istiyordu.

Rasputin 1916 yılında çarı bir kez daha uyarmak ve sava a son vermek için ikna etmek amacıyla Petrograd'a gelmi ti, İngiliz Misyonu (BIM) Rasputin'den çok rahatsızdı ve onun ba larına dert açaca mını ve Rusya sava tan çekilirse ngiltere'nin Almanlara ve Osmanlı'ya yenile- ce ini biliyordu. Bu nedenle Rusya'nın ne pahasına olursa olsun ngil

tere'nin yanında sava ta direnmesi gerekiyordu. Bunun için de paraya ve silaha ihtiyaç vardı. ngilizler bu görevi casus Protopopov'a ver- diler. O da ilk görü mesini Fritz Warburg ile yaptı. Yahudi Warburg ailesi, hem ABD'de hem Almanya'da hem de ngiltere'de bankerlik (te- fecilik) yapan çok zengin ve çok güçlü bir a iret gibiydi. Fritz'in a abe- yi Max Warburg, Hamburg'da banka sahibiydi; kayınpederi Jacob Schiff, New York'un efsanele mi bankacısı idi. Di er karde Aby ise bilim adamı ve Siyonistlerin en gözde ajanıydı. Amerikan Merkez Ban- kasını, gerçekte Warburg ailesi reforme etmi ve yönetmekteydi. te ngilizler Gizli Servis adına çalı an bu Fritz Warburg aracılı ıyla gi- ri imlerde bulunmu lardı. Fritz'in sa ladı ı paranm ve silahın Rus- ya'ya intikali gerekiyordu ama erken bastıran kı ko ullannda bu mümkün olamamı tı. Rasputin ise ısrarla çan sava tan çekilmeye zor- luyordu.

Bu dönemde Rasputin, sarayın çevresindeki ngiliz hayranı bir- çok soylunun da aya ına basıyordu. Bu i birlikçi kesim de Raspu- tin'den hiç ho nut de ildi. Durmaksızın onun aleyhinde dedikodu- lar çıkartıyor, cinsel fantezilerle örülü birçok sapıklı ı ona atfediyor- lardı.

Çarlık Rusyası'nda ngiliz istihbaratı tarafından kullanılan Rus soylularının en ünlüsü Prens Philip Yussupov'du. Prens Yussupov ola anüstü "güzel" bir erkekti ve homoseksüeldi. Ama hanedanlı mın sürdürülmesi için, kendi iste i dı nda evlendirilmi ti. Oxford mez- nu idi ve muhte em bir sarayda ya ıyordu. Çok da zengindi. Geceleri kadın elbiseleri giyer ve verdi i davetlerde genç subaylarla gönlünü e lendirirdi. Çevresi çok geni ti. Bıçkın, sabıkalı, kavgacı ve belalı tip- ler de dâhil, toplumun en alt ve en üst kesimlerinden gelen yüzlerce tanıdı ı vardı.

ngilizler ba larına bela olan Rasputin'i etkisizle tirmek ve yok etmek görevini i te bu "sapık prens"e havale etmi lardı. Yussupov'un;

Rasputin'den hoşlanmadığını ama onun dillere destan olan cinsel gücünü öğrenmek istediğini de biliyorlardı. Yussupov, Rasputin'in homoseksüel ilişkilerden nefret ettiğini duymuştu; bu nedenle evinde kendisiyle tanışmak isteyen üç genç bakirenin onu beklediğini ve saraya gelirse çok memnun olacağını Rasputin'e iletmişti. Yussupov'un bu davetine "honey trap" (bal tuzağı) deniliyordu. Genç, çekici ve fattan kadınlar kullanılarak hazırlanan Bal Tuzağına düştükten sonra Rasputin'in sonu daima dramatik olmuştur. Bu kadınlara "swallow" denilirdi.

Rasputin belki de hayatında ilk kez, bakireler için de ilham kaynağı Yussupov'un, Çar'ı savan çekilmeye ikna edebileceğini düşünerek saraya gitmeyi kabul etti. Ve gitti. Tarih 16 Ekim 1916.

Yussupov, kendi yazdığına göre bu dev adamı karışında görünce, çok heyecanlanmıştı. Rasputin ile odada baş başa kalınca ne yapacağını düşünmüştü. Rasputin ise bir koltuğa çökmüş ve olanca köylü (muzik) davranışıyla arap istemiymişti. Yussupov ona çikolata ikram etmiş ama Rasputin yememişti.⁹ Arap gelmiş ve Rasputin içmeye başlamıştı.

Yussupov kendisine yardımcı olmaları için üç arkadaşını da odada gizlemişti. Onlardan aldığı sinyal üzerine, olanca cesaretini toplayıp Rasputin'e ateş etmişti. Ardından iki el daha ateş edilmişti. Bu tabancanın ateşleyenleri de odadaki dostlarıydı. Rasputin yere yüzüstü kapaklanmış ve öylece kalakalmıştı. Korkulannı yenen Yussupov ve arkadaşları onu sırtüstü çevirmek istemişler ama yerde hiç kan olmadığı için hayretle görmüşlerdi. Rasputin'e üç mermi isabet ettiği hâlde hiç kan akmamıştı! Sakatlıktan ne yapacaklarını bilmeyen katiller yeniden silahlarını ateşlemek üzereyken Rasputin yattığı yerden kalkmış ve üstlerine yürümüştü. Kendilerini odadan dışarı zor atan Yussupov ve

Daha sonra bu çikolataların zehirli olduğu ve Rasputin'in bunları yiyerek öldüğünü öğrenilmişti. Rasputin gerçekten de hiç tatlı yemeyen bir adamdı.

arkadaşları sarayın koridorlarında kaçarken, silah seslerini duyan hizmetçiler odaya doğru koşmuşlar ve Rasputin'in dar merdivenlerden indikten sonra kapıya çıkmış ve sallanarak ana giriş kapısına doğru ilerlediğini görmüşlerdi. Rasputin, üç mermi yaralarına rağmen kapıya kadar yürüyüp çıkmak üzereyken, kendisini izleyen hizmetçilerin verdikleri ifadelerle göre, birdenbire ensesine isabet eden bir kurşunla yere serilmiş ve ölmüştü.

Rasputin'i öldüren mermiyi kim sıkmıştı?

Bu esrarengiz kimliğin hiçbir zaman bilinmemiştir. Dünya kamuoyu Rasputin'i, Yussupov'un zehirleyerek ve vurarak öldürdüğünü öğrenmiş ve konu böylece kapanmıştır. 2005 yılında İngiliz hükümeti ve MI5 tarihinde ilk kez gizli arşivindeki Rasputin ile ilgili belgeleri beş İngiliz tarihçiye gösterme kararı aldı. Son mermi meselesiyle ilgili belgeler ise Andrew Cook'a verildi. Espiyonaj ve Kontr İnteljiyonaj Konulunda haklı bir düşünce olan bu tarihçi, Rusya'da ve İngiltere'de yaptığı araştırmalarda, Rasputin'i öldüren gerçek kimliğin Yussupov değil, BIM'nin casusu Oswald Rayner ve Binbaşı Stephen Alley olduğunu, tabancayı ise Rayner'in kullandığını, MI5'e 1916'da iletilmiş olan "top secret" belgelerden yola çıkarak açıkladı.

Oswald Rayner, (1888-1961) Yussupov ile Oxford'daki öğrencilik yıllarında tanışmıştı. Çok güzel Rusça konuşuyordu. İkinci Dünya Savaşı sırasında İspanya'da MI5'in bölge efisi olarak görev yapmıştı. Rayner'in çok dikkat çeken iri bir yüzü vardı. Ama hayatı boyunca bu yüzünü sınırlı kimseye paylaşmadı. Yüzük ölümlerinden sonra eşi tarafından saklandı ve bir süre sonra el değirtirdi. Yüzünü adı belli olmayan yeni sahibi çok kısa bir açıklama gönderdi ilgililere:

Oswald Rayner'in yüzünü açılmış ve içinden bir mermi çıkmıştır. Ekteki nota bunun Rasputin'i öldüren mermi olduğunu yazılmıştır.

Almanya, Çarlık Rusyası'na, İngilizlerin safından ayrılıp kendi safına katılması için "rüvet" olarak İstanbul'u ve Polonya'nın bazı

bölgelerini teklif etmi ti. Çar Nikola, Almanya'nın bu "ahlaksız" teklifini reddetmi ti. Sava tan Almanya ve Osmanlı yenik çıktılar. Ama Alman gizli istihbaratı, Çar'dan çok acı bir intikam aldı. 1917 yılında mühürlü bir vagonla Rusya'ya gönderilen bir ajan büyük bir ihtilali ba lattı ve Çar ailesini kur una dizdirdi. Bu Alman ajanı, iddialara göre, Vladimir Ilyiç Ulyanov Lenin'di! Almanya'nın 1995'te yaptı ı yan resmî açıklama böyleydi ama acaba gerçek neydi?

Giordano Bruno Katolik Kilisesi tarafından Türk casusu olarak suçlandı ve yakıldı.

Bruno'yu ihbar eden Mocenigo Hanedanı'nın kurucusu Venedik Dodge'u.

Rasputin sanıldı ı gibi cahil bir papaz de ildi. Foto rafta onu (sa da) Rus Ortodoks KİLsesi'nin ba ı Piskopos Üiodor ve Piskopos Hermogen ile görüyorsunuz.

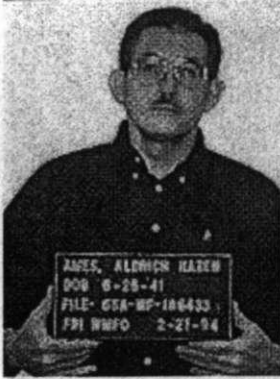
Kim Philby. İngiliz gizli istihbaratını çökerten KGB ajanı. İstanbul üzerinden Moskova'ya kaçırıldı.

Philby, Moskova'daki evinde.

Aldrich "Hazen" Ames. CIA üst düzey yönetici, 1963'te Ankara'da casustu. 1993'te Ankara'dan ABD'ye dönmönce KGB ajanı olarak tutuklandı. Halen müebbet cezasını çekiyor.

Ames, duruşması sırasında.

Fred Haynes. 27 Mayıs 1960'da ABD istihbaratçısı Askerî Alaje. Türkes'l, Radyoevi'ne kendisinin götürdü ünü söylemi ti. Kolanımı! oldu

Haynes'in gençli i.

Sir Sydney Reilly. Gelmi geçmi en karizmatik casus. Türkiye'de de casusluk yapa. Lenin öldürecekti. James Bond onun yaşamından kurgulandı.

Genç Reilly.

Juan Pujol. Amatör casus. Hitler'i aldattı. İkinci Dünya Savaşı'nın en ilginç casusu.

Stella 'Yıldız' Reroigton. Ajan, dört yıl süreyle İngiltere'nin en gizli servisini yönetti. Emekli olunca moda devi Marks and Spencer'ın başına geçti. İndi roman yazarı (2008).

Mandy Rice Davies. Lord Profumo skandalında 'Honey Trap' km. Türkiye'de de çok mehur bir isim hâline gelmiş tir. İmdi 64 yaında, anılarını yazıyor.

Claude Covassi svıçreli ajan. Müslüman cemaatlerin içinden bilgi topluyordu.

Sir Peter Laurence, İngiliz Büyükelçi ve istihbaratçı. Kenan Evren'i, Yunanistan konusunda ikna etti. Ankara'da Türkçe konu uyordu.

Vladimir Kryuchkov. KGB 'nin güçlü başkanı. Gorbaçov 'a karşı darbe düzenledi. 1988'de bir görüşme yapmıştım.

Aleksandr Feklisov. KGB'nin en güvenilir ajanı. Rosenbergları ve Klaus Fuchs'ı yönetti.

Ethel ve Julius Rosenberg. KGB ajanları. Birlikte idam edildiler.

Dr. Klaus Fuchs. KGB ajanı Rosenberg olayına kansü.

Max Ervin Scheubner Richter. Birinci Dünya Sava rında Erzurum'daki Alman ajan. Hitlerin dostuydu.

Virginia Hail. Amerikalı casus. OSS Ba kam Bili "Wild" Donovan'dan Üstün Hizmet Ni amı aldı. 1945. izmir'de vurularak yaralandı.

Dr. Frank Oisen. CIA ajan. Biyolojik silah uzmanı. CIA tarafından öldürüldü.

Virginia Hail ile ilgili Baltimore gazetesindeki haber, 1933.

Lionel Buster Crabb. Ünlü kurbağa adam, ajan. James Bond ondan esinlenerek kurgulandı.

Oswald Rayner. Rasputin'i öldüren İngiliz ajanı. (1909)

CIA'nın kurdu u AKIN Binası. (Amerikan Kürt Enformasyon a 1).
Washington DC. (2004)

• / TALPAtA^
;f BUILDING'!

J»00

..

CIA tarafından kurdurulan ve tüm Kürt hareketinin yönetildi i
merkezin bulundu u bina. Türk istihbarat birimleri tespit edince yeri
de i tirildi. PKICya talimatlar buradan gönderiliyordu. (2004)

İngiliz istihbarat lideri Alex Allan ölüm döşeninde. Doktorlar İngiltere'nin bir numaralı istihbaratçısına bir dizi testler uyguluyorlar, AUan'ın komaya girmesine sebep olan hastalığın ne olduğunu tespit etmeye çalışıyorlar. (Son güncelleme, 5.30 pm BST 04/07/2008)

İKİNCİ BÖLÜM: GİZLİ MÜZELER

"It is terrible to kill. But we will kill ourselves as well as others if need be."
B. Brecht, "Die Massnahme"

"Öldürmek korkunçtur. Ama biz gerektiğinde kendimizi de başkalarını da öldüreceğiz."
B. Brecht, "Die Massnahme (Önlem)"

2. 1. MISTER CONSTANTINE

"You live your life as i fit is real."

Leonard Cohen

Sadece ki ilere veya kurumlara özel (ait) müzeler mi olur sanıyorsunuz; dünyanın belli ba lı gizli istihbarat örgütlerinin de müzeleri vardır. Bu örgütlerin kendilerinden daha gizli olan müzeleri, onların ar ivleridir. Bu gizli müzelerin özel ve tüzel müzelerden farkı, bu ar ivlerin kamuya açık olmaması, önüne gelenin ziyaret edememesi veya ö rencilerin, ö retmenlerinin ba kanlı nda bu müzeleri dola amaz ol malandır. Öyleyse nasıl müzelerdir bunlar diye sorulabilir. Do rudur. Bu müze sözcü ü istihbaratçılann dünyasında "ar iv" yerine kullanılan bir jargon, bir deyimdir. Yoksa bunlar gerçekten de bilinen müzeler gibi de illerdir ama çok ilginçtir ki ar ivci (archivist) denilen ki ilerin denetiminde olan bu yapılar tam bir müze gibi hazırlanmış ve yönetilmektedir.

CIA'nın da böyle bir müzesi vardır. Daha do rusu birçok ar ivci vardır ama müze hâline getirilmiş iki bölümü bulunur. Burada ikinci Dünya Sava ının sonuna ve CIA'nın kuruluşuna kadar sürdürülmüş olan gizli istihbaratın tüm bilgi, belge ve gereçleri saklanır. Bu müzeyi dola mak veya buradaki bilgilerden yararlanabilmek için çok me akkatli bürokratik engeller zincirini kırmak gerekir. Bu izni verecek olan yetkililer ba vuru sahiplerini en az iki nesil geriye

kadar ara tırırılar. Hangi belgelerle, ne amaçla ve ne için ilgilenildi ini soru tururlar. Sonra da genellikle sudan bir gerekçe göstererek izin vermezler!

Müzelerdeki belgeler "dört artı x" diye tanımlanan bir yöntemle düzenlenmişlerdir. Birinci grup "confidential" (ki iye özel) bilgilerdir. Bunlar, tasarrufu ki ilere bırakılmı olan ve ba kasına devredilmesi veya okutulması yasaklanmış olan belgelerdir. İkinciler "secret" yani gizli belgelerdir ve ço unlukla devletin çe itli birimlerine iletilmiş gizli emirler ve/veya tamimler gibidir. Üçüncü gruptakiler "Top Secret" mührüyle damgalanmışlardır. Dördüncü gruptakiler "Most Secret" (En Gizli) kaydıyla hazırlanmış olan belgelerdir. Sadece be veya yedi çok üst düzey yetkili tarafından okunabilen, ço unlukla askerî bilgi ve sırları içeren, onlarla ilgili belgelerdir. Artı 'X' i aretli belgeler ise tam "classified" (dosya numaralı) olarak bilinen türdendirler ve üç grupta toplanmışlardır. Bunlardan tek 'X' i areti ile belirtilmiş olanlar genellikle üst düzey istihbaratçılarla ilgili, yine istihbarat birimleri tarafından hazırlanmış bilgi, belge, duyuru ve duyuruları içeren belgelerdir. 'XX' i aretli olanlar yabancı ülkelerdeki ajanlar ve casusları ilgilendiren, çok özel durumları anlatan belgelerdir. 'XXX' i areti ile nitelendirilmiş olanlar ise o ülke hesabına çalışmış ve buna karşılık menfaat temin eden başka ülkelerdeki en üst düzey bakan, bakan, din adamı, kardinal hatta papa, general, bakan vd. ki ilerle ilgilidirler. Tüm bu belgeler özel ifreleme yöntemleriyle kodlandırılmışlardır ve her birinin muhatabı bellidir.

Bu belgelerden ilki, "confidential" olanlar, 15-20 yıl arası süreyle "görülemez" kaydını taşırlar. İkinci sıradaki "secret" belgeler en az 25 yıl görülemez kaydını taşırlar. Üçüncü sıradaki "top secret" belgeler en az 50 yıl süreyle yasaklanmışlardır. Dördüncü sıradaki "most secret" belgeler 75 yıl kamudan gizlenecektir şeklinde bir i aret taşırlar. Çarpı

i areti taşıyanlar ise 100 yıl süreyle kamuya sunulamaz kaydıyla saklanırlar. Devlet diledi i zaman diledi i belgeleri özel izne tabi ara tırmacıların emrine verir ya da vermez. Belgenin üzerindeki zaman sınırlamasını kaldırır ya da kaldırmaz, buna kendi karar verir. Bazen 100 yıllık belgeler bile henüz sırası gelmedi denilerek kamuya açıklanmazlar. Örneğin ünlü Mata Hari ile ilgili bilgi ve belgeler 100 yıllık yasaklama altındadır. Bu 100 yıl 2007'de doldu u hâlde Fransız makamları bu belgeleri açıklamaya imdilik yana mamılardır. Mata Hari ile bağlantılı tüm bilgiler devletin açıkladığı kadardır. Bir de olayların içinde yer almış ya da tanıklık etmiş kişilerin 50 yıl sonra devletten ba ımsızca açıkladıktan bilgiler ya da belgeler vardır, i te o kadar. Diğer önemli yazı malar hâlen koruma altındadır.

CIA'nın müzelerinden biri Virginia'dadır. Ve kısaca "Kev" diye bilinir. Bu arıvde ikinci Dünya Sava rına kadar Amerika'nın ya adını gizli istihbarat sava larıyla ilgili birçok belge vardır. Ayrıca "College Park"ta (Washington DC) da bir müze vardır.

Buralarda "müzelik" olmayı ba armış casusların, ajanların, birlikçilerin, muhbirlerin, dönemlerin, ajan provokatörlerin ve hainlerin tüm sicilleri, aldıkları paralar, attıkları imzalar yer alır. Yer alır ama tabii ki gösterilirse görürsünüz, yoksa mümkün değildir. Yine de istihbarat sava larında "olmaz" yoktur. Bu gizli müzelerden belge çıkartabilmek de zengin istihbarat dünyasında nicece çok özel bir alandır. Belge kaçakçılığı günümüzde en yaygın olan casusluk faaliyetlerinden biridir. Özellikle Sovyet Sosyalist Cumhuriyetleri'nin dağılmasıyla KGB arıvleri bu casuslar tarafından talan edilmiştir. İmdi de CIA'nın ve FBI'nın arıvleri hedef seçilmiştir. Bu kez de eski sosyalist blok ülkelerinin çok deneyimli eski ajanları bunların arıvlerinden bilgi ve belge "çıkartma" yapılmaktadır.

Daha önce fahi elerle casusların hayat yollarının sürekli kesilmesi söylemi tim. Bu kadınlar bazen anavatanlarına ihanet etmişler

bazen de tam tersine vatanın ve devletin hizmetinde görevlerini yerine getirmi lerdir. stihbarat dünyasında adları ünlenmi bazı kadınlar vardır ama adları sadece istihbarat müzelerinde saklanan çok ba arılı kadın casuslar da vardır. leride bunlardan birini, zmir'deki bir Amerikalı casusu tanıtaca m ama önce adı çok ünlü fakat casuslu u ku kulu bir kadından Mata Hari'den kısaca söz edeyim.

Mata Hari (Malayca, Aydınlı ın Gözü), 1876'da Frisya'da (Hollanda) dünyaya gelmi ti. Gerçek adı Margaretha Griefje Zelle idi. Ailesi ile birlikte Uzak Do u'ya gitmi sonra da erken ya ta evlenerek Paris'e dönmü tü. Burada zamanla Uzak Do u dansları yapan bir dansöz olarak ünlenmi ve gece hayatının en ünlü kadınlarından olmu tu. 1907'den itibaren çe itli ülkelerin en güçlü ve yetkili erkekleriyle ya amı , kendi deyimiyle onlara "yataklannda e lik" etmi ti. Mata Hari'nin, Alman, ngiliz ve Fransız sevgilileri genellikle askerlerdi. Onun askerlere gösterdi i bu a n ilgi, üç ülkenin Fransa'daki ajanlarının dikkatini çekmi ti.

Birinci Dünya Sava ı sırasında Mata Hari, Paris'te tam anlamıyla "çılgın" bir hayat ya amı ve bu çok masraflı ya am tarzının hangi paralarla kar ıldı nı hiç kimse çözememi ti. 1917 yılında ngilizlerin ünlü M15'inden gelen bir istihbaratı de erlendiren Fransız gizli istihbaratının ba ı Georges Ladoux, Alman ajanlarının Mata Hari'yi kullandıklarını öne sürerek onu tutuklamı tı. Hari'nin avukatı aynı zamanda onun sevgililerinden biriydi. Nedir ki Mata Hari, askerî mahkemeye çıkarıldı nda avukatı, savunma yapacına sessiz kalmayı, hatta müvekkilini ima yoluyla suçlar mahiyette beyan vermeyi yeledi. Sonuçta Mata Hari, kur una dizilerek idama mahkûm edildi ve 13 ubat 1917'de bir manga askerinin açtı ı ate le öldürüldü.

Mata Hari, askerlerin önüne getirildi inde son derece sakindi. Öyle ki son bir cümle söylemek istedi ini belirterek izin istemi ti. Bu izin verilmi ve Mata Hari "Evet, pahalı bir fahi eyim ama hain

de ilim" demi ve eklemi ti: "Sevgili avukatım size öpücüklerimi yolluyorum ama bunlar sizin ve onun ölüm öpücükleri olacaktır." Mata Hari'nin ölüm öpücüklerinin muhataplarından birinin sevgilisi olan avukatı idamda askerlerin arkasında duruyordu oldu u kesindi ama "o" dedi i kimdi, o sırada hiç kimse bunu bilmiyordu.

1919'da Birinci Dünya Sava ı bitmi ve taraflar yaralarını sarmaya ba lamı lardı. Fransa'da, Mata Hari ile ilgili casusluk iddiaları yeniden gündeme geldi. Basın bu konuyu diline doladı. Bazıları onun suçsuz yere idam edildi ini, di erleri de "casus" oldu unu iddia ettiler. Tüm Fransız basını bir konuda fikir birli i etmi ti. Sava sırasında birçok Fransız, hazindir ki Almanların hesabına casusluk yapmı tı. Bu açıklamalar olayı, Mata Hari'den çıkarttı, gerçek Fransız hainleri acaba kimlerdi ekinde bir tartı maya dönü türdü.

Fransız Genelkurmay Ba kanlı ı da bu konuda büyük zaaf gösterildi ini ve devletin içinden birilerinin Almanlar hesabına çalı arak çıkar ve para kar ılı nda, en gizli askerî planları sattı mın anlaşıldı nı duyurdu. Açık ve gizli yürütülen soru turmalarının sonunda bazı a ırtıcı isimler belirlendi. Bunlar gerçekten de casusluk yapmı , para kar ılı nda vatanını satmı , birçok masum Fransız gencinin öldürülmesine sebep olmu lardı. Ve bu hainleri yöneten ki ilerin ba nda da Mata Hari'yi idama gönderen Georges Ladoux, yani gizli istihbaratın ba ndaki ki i vardı. Ladoux, askerî mahkemede yargılandı ve 1919'da aynı Mata Hari gibi duvann dibine getirilip kur una dizildi. Vatanını satan Ladoux, bir zamanlar koynunda tatlı saatler geçirdi i eski metresi Mata Hari kadar yürekli ve sakin olamamı , öldürülmemek için yalvarıp yakarmı tı. Avukat ise Hari'nin idamından hemen sonra Fransa'yı terk etti ve bir daha ondan hiç kimse haber alamadı, bazı söylentilerin dı nda!

Fransız hükümeti, ilginçtir ki daha önce de belirtti im gibi, Mata Hari ile ilgili bilgilere tam 100 yıllık bir yasak koydu. E er

Mata Hari, Fransız Gizli Servisi'nin ve Genelkurmay'ın iddia ettikleri gibi bir casus idiyse en tehlikeli casuslar için bile 100 yıllık yasak uygulanmıyordu; ona niçin uygulanmı tır? Bu sorunun tersi de doğrudur. Mata Hari'nin hangi çok tehlikeli casusluk faaliyetini gerçekle tirdi i de meçhuldür. Alman Genelkurmayı adına "Oberquartier meister III b" diye bilinen bölümde casusluk yaptı ı iddiası, onun Frisyalı oldu u için mükemmel Almanca bilmesinden öteye geçmiyordu. Mahkeme gizli oturumlarla toplandı ı ve yasaklama da sürdü ü için hangi belgelere dayandırılarak bu idam cezası kararının alındı ı belli de ildir. Belli olan günümüzde Mata Hari'nin RESMEN casusluk yaptı mı kanıtlayan hiçbir bilginin ve somut belgenin olmayı ıdır. ddialar söylentilerden öteye geçmemi tir bu duru malarda. Belli olan ikinci husus ise Georges Ladoux'un kendi casusluk faaliyetlerini gizlemek için fahi e olarak nitelendirdi i Mata Hari'yi idama göndermi olmasıdır. Romanlarda birçok erkek casus (Bond hariç) u ünlü "Honey Trap'm" kurbanı olur ama gerçek hayatta ço unlukla kadınlar deneyimli casuslar tarafından kullanılırlar ve kapana takılan onlar de il onlara "yataklık" eden kadınlar olur. Tabii istisnalar kaideyi bozmaz kuralına göre...

Günümüzde ünlü birçok edebiyatçı ve romancı, kadın casus temasını i lemi tir. Kitabın ba nda da anlattı ım gibi casusluk ve fahi elik tarihin en eski meslekleri arasındadırlar. 7. yüzyılda Çin'de "Ti Jen Chich" belki de ilk casus romanı yazarıdır. Onun casusluk ile ilgili yazdı ı birçok metin 18. yüzyıl Avrupası'nda Frisyalı diplomat R. H. Van Gulik tarafından çevrilmi ve "Dee Goong An" adıyla yayımlanmı tı. Avrupa'da ilk casusluk romanlarının esin kayna ı i te bu metinler olmu tur.

Edebiyatçı romancı casuslar ku a nın ilk temsilcisi Daniel de Foe'dur. De Foe'nun kendisinden de ünlü romanı 1719'da yayımlanan Robinson Crusoe idi. Daniel de Foe, önce casus sonra edebiyatçı olan ku a m ilk temsilcisidir. Radikalizmi savunan ve Kralçılara

kar ı mücadele eden Jakobenleri izlemi ve onların da ıtılmasında büyük katkısı olmu tu. Daha sonra yeti en lan Fleming, Graham Greene, John Le Carré, Len Deighton önce casus sonra edebiyatçı olan yazarlardı. Ama en ilginç yazar, Manning Coles'tir. Birinci ve kinci Dünya Sava ları sırasında tam kırk yıl süreyle istihbaratçılık, ajanlık ve casusluk yapmı olan bu ki i gerçekte bir ad altına saklanmı iki ki iden olu mu tu. Bunlardan biri Henry Coles di eri de Adelaide Frances Manning'di. Birincisi gerçek casus ikincisi ise ünlü bir kadın romancıydı.

Edebiyatçı casusların prensi ise hiç ku kusuz Somerset Maugham'dır. Maugham 1915'te İngiliz Gizli Servisime alınmı ve Fransızca ve Almancayı ana dili kadar iyi bildi i için sviçre'ye gönderilm ti. Maugham'ın ilk romanı "Of Human Bondage" o sıralarda yeni yayımlanmı ve tüm Avrupa'da okurların be enisini kazanmı tı. sviçre'de, Alman casuslarının izleyen Maugham daha sonra 1917'de Rusya'ya gönderildi ve burada Sir William Weisman'm ajanı olarak Kerenski ile temas sa ladı. İngilizler için Rusya'nın sava ta kalması çok önemliydi. Maugham, Ba bakan Kerenski'ye Bol evik ve Almancı Leninist kadroya kar ı destek sa ladı. Kerenski, Batılıların, Bol eviklere kar ı gizli bir ordu kurmaları gerekti ini Maugham'a bildirdi ve ifreli bir mektup yazarak kendisine verdi. Maugham bu mektupla ngiltere'ye döndü ama o sırada Bol evik htılali gerçekte ti. Maugham'ın kod adı romanlarında sıkça kullandı ı "Somerville" idi. Maugham kadar önemli görevler üstlenmi olmasa da Eric Ambler de önemli bir istihbaratçıydı. Onun ünlü romanı "To Kül a Mocking Bird" gerçekte bir casusluk öyküsünün yorumudur. Casuslar âleminde "Mocking Bird" bir jargondur ve "çenesi dü ük" anlamına gelir.

Mata Hari'nin idam edildi i ve Somerset Maugham'ın, Kerenski'nin mektubunu Majestelerinin Gizli Servisi'ne getirdi i günlerde, çok deneyimli ve çok ünlü bir casus, Rusya dosyası üzerinde çalı ıyordu. Bu deneyimli, gözü kara ve serüvenci casus 1873 Odessa do

umlu Yahudi asıllı Rus vatandaşı Salomón "Shlomo" Rosenblum'du. Casusluk ya da amı boyunca birçok ad ve kimlik de i tirmiş olan Rosenblum birçok ülke hesabına casusluk yapmış; güzel kadınlara, içkiye, kumara ve uyu turucuya düşkün; bol para harcamayı seven, çok sık giyinmiş biriydi. Dünyanın birçok ülkesinde de i ik adlarla tanınmıştı. Japonya'da gizli servis "Kem peitai", onu Brezilya'da kullandı ve Pedro Garcia adıyla fi le mi ti. İğnçtir ki Rosenblum birçok kadınla ya amı ve bunlardan dördüyle resmî evlilikler yapmıştı. Ama evlendi i kadınlar da onu de i ik adlarla tanımışlardı. E lerinden Margaret C. Thomas, Nadine Massimo ve Nelly Burton (ajandı ve adı Pepita Baba dilla idi) için Rosenblum sırasıyla Kari Hahn, Pedro Garcia ve nihayet Sydney Reilly idi. Dünya onu bu son adıyla tanıdı. İngiliz gizli servisi tarafından verilen bu son adıyla "Sır" George Sydney Reilly 20. yüzyılın en ünlü, en gizemli ve en tehlikeli casusu olmak unvanını kazanmıştı. Hani filmlerde gözünü kırpmadan adam öldüren casuslar vardır ya Reilly onların gerçek hayattaki versiyonuydu. Ian Fleming ona hayrandı. James Bond'u yaratırken yaralandı ve üçüncü ki i özellikle kumar oynayan papyonlu Bond i te bu gerçek casus Reilly idi.

Bu adı kendisine İngiliz MI6 vermişti ama daha önce ili kide oldu u MI 5 onun için "istenilmeyen ahşiyet" diye gizli (secret) bir rapor yazmıştı. 1919'da Albay W. H. Courtenay, onun hakkında Alman casusu olabilir, üstelik çok e li bir ahşiyet diyerek Genelkurmay Başkanlığı'na andıç geçmişti. Buna rağmen Reilly, MI6'da ola anüstü görevleri yerine getirmişti. Örne in 1909'da, o dönem hakkında çok söz edilen zenginlerden William Knox d'Archy'nin ünlü Rothschild ile girdi i "petrol" savaşında, d'Archy'yi etkisizle tirmek için gizli servis onu Fransa'ya yolladı. Reilly burada Katolik papaz kıyafetine büründü ve bu kimlikle d'Archy'nin yatına girdi. Sonuçta petrol Rothschild'e geçti ve d'Archy kaybetti. Onu özellikle Osmanlı'nın petrol yataklarını Irak, Suriye ve Musul'daki almaktan caydıran ki i Reilly olmuştu.

Sydney Reilly, Osmanlı gizli istihbarat tarihinde çok önemli bir yere sahiptir ama bundan hiç söz edilmez nedense. Reilly'nin kod adı "SIT'di. Almanlar onu Sigismund, Siyonistler ise Hirsch adıyla tanıyorlardı. Reilly'nin Avrupa ve Osmanlı'daki adı ise "Mister Constantine"di. Büyük tüccar Constantine, Osmanlı vatandaşı bir Rum'du. Yunanistan'da da bu ekilde tanınmıştı.

Reilly serüvenlerle dolu ya amına iki talyan anar istin bo azlanı kesip, ta ıdıkları paraları çalarak balamıştı. Daha sonra İngiltere'ye geçmiş ve burada çok dindar bir Hristiyan ailesi olan Callaghanlarla ili kisi kurmuştu. Daha sonra patronunun karısı Margareth'i, deyim yerindeyse "zimmetine" geçirmiş ve e ini de dualanna daha iyi devam edebilmesi için zehirleyerek öbür dünyaya göndermişti. E inin ölümünü sahte gözya lanıyla anan Margareth, bir süre sonra e inin eceliyle öldü üne dair ölüm belgesini imzalayan Dr. T. W. Andrew ile evlenmişti. İğnçtir ki belgeyi imzalayan ve cenazenin kaldırılmasına izin veren bu doktorun hiçbir tıp kurumunda adı, e itim ve meslek kaydı yoktu; olamazdı da çünkü sahte doktor, Sydney Reilly'den başkası de ildi. Reilly yeni evlendi i e i sayesinde hem çok zengin olmuş hem de İngiliz sosyetesine katılmıştı.

1901'de Kafkas petroleri için İstanbul'a gelen Reilly daha sonra Port Said'e gitmiş ve oradan Çin'e ve Japonya'ya ulaşmıştı. Japon Rus Savaşı sırasında Yahudi ortaşı Moses Akimovich Ginsburg'la birlikte büyük bir servet edinmiş ve bu paralan, kumarhanelerde, gece kulüplerinde ve lüks ya amda yitirmişti. Ya amı boyunca defalarca milyon dolarlar kazanmış ve hepsini de yiyip bitirmişti. Çin'deyken casuslu u, i adamla i ile birlikte yürütmüş ve ünlü Basil Zaharov'dan silah satıcılığının sirlanmış ö renmek için ona gizli Rus planlarını vermişti.¹⁰

Zaharov da Osmanlı vatandaşıydı. Bir zamanlar (1880) Pera'da kapıcılık ve ayak o lanlığı (... ..) yapmıştı.

Reilly, Birinci Dünya Savaşı sırasında Almanya'da ünlü Krupp fabrikalarında ustabaşı giysileri ile uzun süre casusluk yapmış ama hiç yakalanmamıştı.

Reilly, Almanya'da bulunduğu sırada Osmanlı-Alman ittifakı olmuştu, Osmanlı ordusu neredeyse Alman Genelkurmayı tarafından yönlendirilir hâle gelmişti. Reilly ise bu dönemde, 1912'de, MI5'in ilk direktörü William Melville (ünlü "M") tarafından özel bir görevle İstanbul'a gönderilmişti. Reilly'nin görevi, Osmanlı'nın, Alman "Blohm und Voss" firmasıyla gizli olarak yürüttüğü "gemi" siparişlerini öğrenmek ve bunları sabote etmektir. Mister Constantine, tithat ve Terakki'nin içinden kendine yardımcıları buldu ve ünlü Yavuz ve Midilli kruvazörlerinin tesliminin gecikmesini ve dolayısıyla Osmanlı'nın barmın belaya girmesini hazırlayan kişilerden biri belki de en önemlisi oldu. Savaşın barmadı 1914 yılında Reilly görevini tamamlamış olarak Londra'ya döndü. 1910-1914 yıllarında Osmanlı Devleti'nde Gerard Lowther, İngiltere Büyükelçisi olarak görev yapıyordu. Bu büyükelçi, ittihad ve Terakki üyelerinin çoğunun Selanikli bir mühtedi (dönme) olduklarını bildiği için bunları **Siyonist** olarak niteliyordu. 1910 yılında Kraliyet gizli servislerine yolladığı bir kriptoda Türk asıllı Yahudi siyonistlerin, Alman imparatoru Wilhelm'in "maallı" ajanları olduklarını yazmış ve bunlara karşı önlemler alınmasını istemiştir.

Sydney Reilly için casusluk meslek olmaktan öte tutkulu bir barmıllıktır. Gerekli zaman kadın elemanlar kullanır, gerektiğinde gözünü kırpmadan adam öldürebilirdi. Üç kadın ajanı vardı. Bunlar birbirinden fetan, barm döndürücü kadınlardı. Reilly bu ajanları aracılıyla gözüne kestirdiği her yetkiliyi elde edebilirdi.

Reilly'nin barmalı olduğu MI5 gerçekte MOT adıyla kurulmuştu (1898). Daha sonra buna "MI R Section" adıyla yeni bir bölüm eklenmiş ve bu da MI6 olarak kodlanmış ve günümüze kadar gelmiştir. 1916'da MI5 gizli bir bölüm daha açtı. Bu bölümün kodu PMS 2 idi

ve görevi de içi hareketlerini izlemek ve Almanların aleyhinde propagandayı yönetmektir. Bu bölüm Lloyd George'un, Alman casusları tarafından öldürüleceği ekinde haberler yapıyor, basında yayımlıyordu.

İngiltere'nin bu iki gizli istihbarat örgütü yaklaşık 100 yıl süreye kadın elemanları barmanya kullandılar. İlk kez 1992'de "Stella" (Yıldız) Rimmington adlı bir kadın ajan bu örgütün barmkanlı barmına kadar yükseldi. 1992-1996 yılları arasında dünyanın en gizli istihbarat örgütlerinden biri olan MI 5 bu kadın istihbaratçı tarafından yönetildi. Hindistan'da çalışmaya gittiği sırada örgütün alt birimlerine "sekreter" olarak işe alınan Stella, eminden barmandıktan sonra örgüt içinde hızla yükseldi. 1991'de Sovyetler Birliği'ne giderek KGB'nin dağıtılması konusunda görüşmeler yapan İngiliz istihbaratçıları arasındaydı. Güzel ve çekici bir kadın olan Stella Rimmington, büyük barmalı VII. İliğin takmaya meraklı çok ilginç bir kişilikti. KGB onun yüzüklerinde istihbaratla ilgili büyük sırlar olduğunu düşünmüştü. Stella Rimmington hâlen İngiltere'de yaşamakta ve kendi deneyimlerinden yola çıkarak romanlar yazmaktadır. Onun romanlardaki kadın casuslar ise "yatak"la beraber, o görevin dışında da barmarılı olabilen sanal kişiliklerdir. Stella Rimmington, MI5'in barmına geçtiği zaman bu gizli örgütün çalışanları arasındaki parolası, Yazar Samuel Beckett'in ünlü romanından alınmış olan "Godot" idi. İfre ise "Godot is not coming/Godot gelmiyor" idi. MI5'in kısaca "G" diye bilinen bölümü uluslararası terörizm ile "T" diye bilinen bölümü İrlanda terörü (IRA) ile ve "C" diye bilinen bölümü ise devlet yetkililerinin faaliyetleri, ilikileri ve geçmipleriyle ilgili idi. MI5, IRA'nın yeraltı faaliyetlerini izlemek için sayısız ajan kullanmış ve bunları "mole" (köstebek) olarak yetiştirmişti. Bunlardan keskin IRA militanı diye tanınan Roy McShane, gerçekte MI5'in ajanıydı. Görevi Sinn Fein lideri Katolik Garry Adams'ı izlemektir. McShane, Adams'ın yanına, Rimmington tarafından öfor olarak sokulmuştu.

Servisteki görevinden 1987'de emekliye ayrılan bir ba ka ajan ise ünlü i çi Partisi lideri Harold Wilson için 1965'te gizli bir plan yaptıklarını ve servis olarak Ba bakan Wilson'u rezil edecek bir "honey trap" kurduklarını açıkladı. Bu ajan Peter Wright'ti ve Wilson hükümeti bir kadın aracılı ı ile dü ürülecek ve iktidara a ırı sa cılar geçirilecekti. Di er bir anlatımla MI5 ve MI6 sadece dü man hedeflerine de il, do rudan do ruya kendi ba bakanına bile tuzak kurabilen bir örgüttü.

ngiliz ve rlandalı gizli servislerin kendi aralarındaki çeki meler bazen en üst düzeyde yöneticilerin öldürülmelerine kadar varmı tır. Bu olaylardan biri Airet Neave cinayetidir.

Neave, 1916'da zengin bir üst sınıf ailesinin çocu u olarak, dünyaya gelmi ti. Oxford'da e itim görmü ve 1938'de avukat olmu tu. 1940'da Fransa'da Almanlara esir dü mü , 1942'de kamptan kaçmayı ba armı tı. Bu kaçı olayından sonra MI9 adıyla bilinen, gizli istihbarat birimine alınmı ve aynı yılın sonunda "900 Room" diye bilinen en gizli bölümün ba ına getirilmi ti. Sava tan sonra milletvekili seçilen Neave, hep gizli örgütlerle u ra mı ve a ırı sa cı gruplarla teması olmu tu. 1960'larda Atom Enerjisi Ara tırma Merkezi'nde görev yapmı , 1970'lerde de IRA ile çatı maya girmi ti.

Airey Neave, milletvekili ve güçlü bir siyasetçi olmasına ra men ruhen asker do mu biriydi. Çok radikal ve sert uygulamalardan yana oy kullanmı ve 1975'te ünlü Thatcher hükümetinde çok önemli bir rol almı tı.

Neave bu dönemde MI5'teki en önemli siyasetçiydi. Ama onun bu gizli görevini sadece Ba bakan Thatcher biliyordu. Neave, IRA'ya kar ı çok sert önlemler alarak birçok üyeyi tutuklattı. Bunun intikamını almak isteyen INLA (rlanda Ulusal Kurtulu Ordusu) 30 Mart 1979 tarihinde bombalı bir saldırı düzenledi ve Neave arabasında öldürüldü. Neave'nin gerçek gücü i te bu olaydan soma ortaya çıktı. En

güçlü iki paramiliter grup, SAS (Hava Kuvvetleri'nin Gizli Operasyon Kolu) ve UDA (Ulster Koruma Gücü) MLA'nın neredeyse tüm liderlerini öldürdüler. Ama bütün bu cinayetler örtbas edildi ve ngiltere'de "Demokrasi" böylelikle yara almadı!

Sydney Reilly'nin döneminde MI5, gerçekte, SSB (Secret Service Bureau) olarak tanınmı tı. Kuruldu undan beri kadın eleman kullanan MI5, 1963'te patlak veren ünlü Profumo skandalında ba - rolde yer aldı.

John Profumo 1963 yılında Mac Millan hükümetinin en güvenilir bakanlarından biriydi. Özellikle Sovyet tehdidi diye tanıtılan istihbarat ona iletilirdi. Lorddu ve Kraliçe ile akrabaydı. Hatta ola anüstü geli meler ya ansa, tahta bile çıkabilecek kadar soyluydu. Ama soyluluk "honey trap"a dü mekten onu kurtaramadı. Profumo 1940'ta n-giltere tarihinin en genç milletvekili olarak seçildi inde henüz 25 ya - ndaydı ve bir süre sonra herkesin "rüyalarının kadını" diye hayran oldu u aktris Valeria Hobson'la evlenmi ti. Kariyerinin doruk noktasındayken Christine Keeler ve Mandy Rice Davies adlı iki genç e - nin kullanıldı ı tuza a dü tü. Keeler, o sırada KGB'nin en gözde elemanlarından Eugene Ivanov'un sevgilisi ve "asset'i (yatırım) idi. 1961 - 1962 döneminde Keeler ve Mandy, tam dokuz ay süreyle Profumo ile birlikte olmu lardı. Bu dönem içinde Keler, Profumo'nun yatak odasından çald ı evrakları Ivanov'a iletmi ti. Sonuçta skandal ortaya çıkarıldı ve Profumo istifa etti. Onu kızlarla tanı tıran Stephen Ward adlı kadın satıcısı intihar (!) ediverdi. Olay kapatıldı. Profumo sonraki ya amında sadece hayır i leriyle u ra tı ve 2006'da 91 ya - ndayken öldü. Mandy Rice Davies ise birkaç evlilik yaptıktan sonra, zengin e lerinden gelen paralarla Bahama'daki malikânesinde ya ıyor. Günümüzde 63 ya nda olan Davies, takma adlarla casus roman lan yazıyor ve i dünyasında ve de sosyete de yer alıyor.

ngiliz istihbarat dünyasında "M" harfi ile ba layan gerçekte yedi

bölüm vardır ama sayısal olarak son bölüm MI9'dur. Çe idi sabotajlar düzenleyen "MI9", "derin devlet" diye anılan bölümdü. Sonraki bölümde bu gizli örgütün karı tı ı ünlü bir cinayeti anlataca ım. stihbarat örgütleri dizininde MI6 ve MI4 nedense i levleri nedeni ile atlanan bölümlerdir, dolayısı ile bunlarla birlikte gerçek istihbarat örgütü sayısı dokuzdur. MI4'ün, Kraliçe'nin Saray'ın özel istihbaratı oldu u, MI6'nın ise i dünyasının ve basın'ın yönlendiricisi oldu u sır gibi saklanır ve her zaman varlıklar reddedilir.

* * *

1917 Bol evik İhtilali'nden hemen sonra Politbüro, Çarlık döneminin gizli servisi Ochrana'yı ilga etti ve yerine Batılıların "Cheka" Rusların ise "Vecheka" (kısaca Y. K.) dedikleri örgütü kurdu. Cheka, açılımı itibarıyla, "Tüm Rusya Kar ı Devrim, Baskı ve Sabotajları Ara tırıcı Ola anüstü Komisyonu" demekti. Lenin, bu gizli komisyonun ba ına Polonyalı Katolik Felix Edmundovich Dzerjhinski'yi getirmi ti. Bu örgüt 1922'de GPU, daha sonra OGPU, 1934'te NKVD (People's Commission for Internai Affair) adını aldı ve kısaca "Halk Komiserli i" diye tanındı. 1953'te ünlü istihbaratçı Lavrenty Beria, NKVD içindeki iki ana birimi MVD ve MGB'yi birle tirerek KGB'yi olu turdu. KGB (Komitet Gosudarstvennoy Bezopasnosti / Devlet Güvenlik Komitesi) 1954'ten 1991 'e (6 Kasım) kadar sürdü. Günümüzde ise bu örgütün adı FSB (Federalnaya Sluzhaba Bezopasnosti) olarak bilinmektedir.¹¹ KGB de ngiliz modeli gibi dokuz bölümlüydü.

Cheka, 1919'da Batılı hükümetleri aldatmak (deception) ve Bol eviklere yönelik baskıları (ba ta ekonomik) kırmak için "TRUST" adlı bir örgüt kurmu tu. Bu örgütün görevi, Bol evikleri kötülemek ve Sovyetler Birli i'nde Çarlık rejimini geri getirmek olarak

¹¹ KGB'nin mimarı Beria, daha sonra Stalin tarafından "casuslukla" suçlanarak kur una dizildi tir.

gösterilmi ti. Felix Dzerjhinski bu "Deception" planında öylesine ba arılı oldu ki ngiltere, Fransa ve Amerika bu örgüte büyük paralar aktarmaya ba ladılar. İstihbaratçılık tarihinde "front" diye bilinen "paravan" örgütlerin en ba arılısı da TRUST oldu. Bu örgüte güvenen ve daha önce Fransa, Türkiye ve Almanya'ya sı nımı olan birçok aristokrat, "Çarlık rejiminin geri gelece ini" sanarak Rusya'ya geri döndüler ve tabii hepsi kur una dizildiler.

Oysa aynı dönemde Rusya'dan kaçmayarak mücadele etmeyi seçen soylular, General Boris Sevinkov ba kanlı nda UDFP (Anayurdu Kurtarma Komitesi) adlı gizli bir örgüt kurmu lardı. Dzerjhinski, bu gizli örgütü bizzat Lenin'in "deception" amacıyla kurdu u yalanını Batılı casuslara yutturdu. Dolayısı ise Batılı güçler UDFP'yi desteklemediler ve çökmesini sa ladılar. Ayrıca buna ba lı ROUS diye bilinen si-lahlı örgütün üyelerinin de yakalanarak Cheka'ya teslim edilmelerinde aracı oldular. Böylece yüzlerce ROUS üyesi idam edildi.

Sydney Reilly 1923'te TRUST örgütünün Batılıları a ırtmak için bizzat Dzerjhinski tarafından kuruldu unu fark etti. O dönemde "Gadfly" (atsine i, tacizci) kod adını kullanan Reilly, gizlice Rusya'ya girdi. Yeni bir ayaklanma ba latmak için birçok adam toplayarak, örgütlendi. Reilly ilk etapta Lenin'in öldürülmesini dü ündü. Daha önce bu planı denemi ama ba anlı olamadı tı. Fanya Kaplan adlı Yahudi asıllı bir kadın, 30 A ustos 1918'de Lenin'e tabancayla ate etmi ama öldürememi ti. Lenin aldı ı bu yaralann bir türlü iyi le memesi sonucunda olaydan altı yıl sonra ölmü tü. Reilly' nin, Kaplan'ı yönlendiren geri plandaki ki i oldu u Sovyet yetkililerince belirtilmi ti.

Sydney Reilly, 192 5'te Finli bir tüccara ait pasaportla Rusya'ya bir kez daha kaçak olarak girdi. Bu kez adı Sternberg olmu tu. Burada Reilly'i, TRUST ve Cheka adına çalı an ama MI6 tarafından kullanıldı ı sanılan bir ajan kar ıladı ve ona TRUST'un üst kademe

sinin Moskova'da bulundu unu ve temizlik hareketine buradan başlamak gerekti ini söyledi. Reilly bu çift taraflı ajana inandı ama son anda tuza a dü üründü ünü anladı. Yeniden Finlandiya'ya kaçmak isterken bir ihbar sonucu üç kaçakçıyla birlikte Cheka'nın eline dü tü. Kaçakçılar öldürüldüler ve Reilly sorgucularına teslim edildi. Bundan sonrası meçhuldür. İngiliz hükümetinin ısrar sonucunda Sovyetler, 1927'de bir açıklama yaptılar ve Reilly'nin Eylül 1925'te tutuklandığını resmen açıkladılar.

Bunun dışında Sovyetler'den hiçbir açıklama gelmedi ama İngiliz istihbaratına göre 5 Kasım 1925'te Stalin'in emri ile Cheka'nın kurucusu Dzerzhinski'nin cellatlarının kurullarıyla öldürüldü. O sırada e i olan Pepita ise kocasının kaçtığını ve artık casuslu u bırakarak Amerika'da izini kaybettirdi ini öne sürdü ama bu açıklama sadece bir iddiası olarak kaldı.

Sorgusu sırasında Reilly sadece siyasal konular yaptı ve casuslukla ilgili kendi faaliyetlerinden hiç söz etmedi. Ama ısrarla bir cümleyi vurguladı. Reilly bir dönem kendisini Cheka adına çalı an bir Rus casusu olarak tanıttı. Reilly bu nedenle Cheka'nın "modus operendi"sini biliyordu. Kendisini sorgulayanların sözlerini hiç de i tirmeden do rudan do ruya Dzerzhinski'ye ve Stalin'e aktaracaklarının farkındaydı. Reilly öyle konu mu tu: Ben 1915'te Alman istihbaratı için çalı yordum. Zürih'te yaayan Rus vatanda ı bir Alman casusuyla tanıştım. Adı Vladimir İlyiç Ulyanov Lenin'di.

Bu sözler herhalde Stalin'e iletilmi ti. Reilly'nin İngilizlere göre öldürülmesinden tam sekiz ay sonra Stalin ve Dzerzhinski arasında çok iddetli bir tartışma yaandı. Tartışma Lenin ile ilgiliydi. Ve o odadan henüz 48 yaında olan Dzerzhinski'nin cesedi çıktı. Tarih 20 Temmuz 1926'ydı. Sovyetler, "yolda " Dzerzhinski'nin geçirdi i bir kalp krizi sonucu öldü ünü açıkladılar. Stalin yolda çok üzgündü! Onun için bu ünlü istihbaratçının adını bir meydana verdi ve

heykelini diktirdi. 1991'de o meydanda kırılarak parçalanan ilk heykel onunki oldu.

Sydney Reilly, casusluk yaamı süresince en az yedi kez (bilinen) ad, kimlik ve ki ilik de i tirdi. En az altı ülke hesabına ve/veya onlara kar ı istihbarat faaliyetine katıldı ama çok ilginçtir ki "inançsız" bir Yahudi olmasına rağmen, özellikle 1900 1925 yılları arasında çok ivme kazanımı olan Yahudi milliyetçili i sayılan "Siyonizm"e hiç bu la madı. Bu konuda bir tek söz dahi etmemi olması, belki de onun en tuhaf kar ılanması gereken tarafıdır.

Reilly'nin, daha önce de belirtti im gibi pek çok güzel kadınla ili kisi olmu tu. Resmî belgelere göre hiçbir e inden çocuk yapmamı tır. Gayrimüru (evlilik dı ı) bir veya daha fazla çocu u olup olmadı ı bilinmiyor. Bilinen 1956 1960 yılları arasında Diyarbakır'da S. Reilly adlı bir İngiliz'in yaadığı ve Kürtçülük olaylarına kar ıtı gerekçesiyle 1960'ta Türkiye'den ayrılmak zorunda kaldı ıdır. Bu Reilly'nin, Sydney Reilly ile bağlantısı var mıydı belli de ildir ama genç Reilly ünlü casusun, fizyonomisi itibarıyla, karbon kopyası gibiydi.

2. 2. THE MINARET

*"Batı'da komünizm olmayacak, a ıp geçecek onu... Tarihın bu
ürkütücü kitabının son sayfaları bugünlerde yazılıp bitti. "*

Papa 2. Jean Paul, 17 Mayıs, 1981

İngiltere Ve Fransa dünya espionaj (casusluk) faaliyetlerini ilk kez örgütlü ve kurumsal olarak yaratan ve yöneten ülkelerdir. İngiltere 1351'de ilk "Kral'a ve Vatan'a ihanet" yasasını çıkarttı. Bu yasa henüz casusluk suçunu kapsamıyordu, sadece Kral'a "ihanel" dikkate almıyordu. İskoçların efsanevi Kraliçesi Mary, bu yasa nedeniyle idam edilmiştir. İngiltere'de casusluk suçlamasıyla idam edilen ilk soylular "Richard, Earl of Cambridge", "Henry Lord Masham" ve "Sir Thomas Grey"di. Bu üç soylu 1415'te İngiltere Kralı V. Henry'nin sırlarını onun bağıdu manı Fransa'ya satmaktan suçlu bulunmuşlardı.

Fransa ile İngiltere arasındaki casuslar savaşında Kral IV. Henry, Fransa'da ilk kurumsal casusluk örgütünü kurdu. Bu yıl 1590'dı. Fransa Kralı'nın bulduğu olan "Cabinet Noir" (Kara Oda) adlı bu kurulu özellikle gönderilen mektupların açılıp okunduğu ve bazen de yanıltıcı mektupların yollandığı bölümdü. Sorgulamalar da bu odada yapılıyordu.

İngiltere'de ise ilk resmî örgütlenme 1570'te yapılmıştı ve Papa V. Pius, Kraliçe I. Elizabeth'i "afroz" edince Papalığın casuslarına

kar ı bir örgüt kurulmasına karar verilmi ti. Bu örgütü Sir Francis Walsingham kurdu. İlk casusluk ödene i onun döneminde ayrıldı ve ilk "rü vet" de onun "döneminde verildi. Walsingham'm kurdu u casusluk örgütünden en çok "Rü vet" alan ki i bir kardinaldi. Alessandro Albani (1692 1779) bu rü vetlerle casusluk yapmı ve büyük bir servet edinmi ti.

Walsingham'm gizli çalı malarında en büyük destekçisi günümüzde İngiltere'nin Ulusal airi olarak tanıtılan air ve tiyatro yazar Christopher Marlowe'du. Marlowe önce casus sonra air bir adamdı. Papanın askerleri cizvitlerle ve di er din adamlarıyla o u ra mı , Katolik Kilisesi'nin küçük İngiltere Krall ı üzerindeki gizli oyunlarının bozulmasını o sa lamı tı. Kraliçe Elizabeth'in çılgın babası 8. Henry döneminde ise ünlü ütöplast Thomas Moore, papanın hesabına çalı an bir edebiyatçıydı ve 1351'de çıkartılmı olan yasa onun için de i letilmi ve idam edilmi ti.

17. yüzyılda İngiltere'de Oliver Cromwell istihbarata "Secret Man" (gizli adam) kavramını soktu. Bu "gizli adam" onun yardımcıları ve casusu idi ama bir ki i de il, birçok casus sadece "bir" gizli adam olarak gösteriliyordu.

Nedir ki İngiliz Gizli stihbaratı 'nın ilk bilimsel örgütlenmesini yapan ki i ne bir siyasetçi ne de bir soyluydu. Bu ki i romancı Daniel Defoe idi. Daha önce de anlatt ım gibi, Defoe, 1703'ten itibaren, tahtını yitirmiş olan II. James'in radikal taraftarlarının tahtı yeniden ele geçirmek için yaptıkları açık ve gizli tüm komploları önceden haber almı ve Jacobit diye bilinen bu grubun tüm önderlerini ya tutuklatmı ya da öldürtmü tü. İğnçtir 1960'da Komünist Romanya, Defoe için hatıra pulu çıkartmı tı.¹²

¹² Daniel Defoe, Osmanlı egemenli i altında ya amı olan bir Romanyalı ailenin üyesiydi. Geçmiş i itibarıyla, bir anlamda Osmanlı sayırlmı rı. Ailesinin aralan İngiltere'ye, Romanya'dan göç etmiş lerdı.

İngiltere'de gizli istihbarat için ilk "Örtülü Ödenek" (Secret Money) 1782'de ayrılmı ve bununla Krall ın Güvenli i'nin sa lanmasına çalı lmı tır. Yine bu dönemde ilk kez potansiyel casus kavramı ortaya çıkmı ve servetini ve unvanını yitiren bazı soyluların Fransa hesabına casusluk yapabilecekleri dü ünülerek onlara bu örtülü ödenekten ödemeler yapılarak casus olmaları engellenmi tir.

İngiltere'nin, Boer Sava rı'ndan (1899 1902) sonra ilk ça da casusluk örgütlerini ustalıkla kullandı ı görülür. İngiltere'yi Birinci veya ikinci Dünya Sava larından yenilmekten kurtaran gizli güç gerçekte ordusu de il, Krall ın yeraltından yürüttü ü müthiş istihbarat ve casusluk sava ydı. Bir bakıma İngiltere'nin kaderini casusları çizmiş lerdir. Bu casuslar sadece askeri ve siyasi alanlarda de il, ticarete, sanayide, e itimde ve din alanında inanılmaz istihbarat başarılarına imza atmış lardır.

İlk "crypto" casusluk sistemini ise 1595'te Fransa ba lattı. İlk ifreli ve kodlandırılmı casusluk faaliyetleri, Occult ilimlerinden ve Kabbala'dan yararlanılarak Fransa'da cizvit papaz casusları tarafından gerçekleştirilmi tir. O dönemde ve günümüzde Katolik Kilisesi ve onun tarikatları her türlü casusluk faaliyetlerinin en yoğun ya andı ı kurumlar olmu lardır. Benzer şekilde İngiltere'de de ünlü Occultist ve Hermetist John Dee, I. Elizabeth döneminde (16. yüzyıl) ilk ifreli haritaların oluşturmış tu. Günümüzde kullanılan "Britain" sözcüğünü yaratan da odur. İngiltere için "Great Britain" diyerek sınırları genişletebilecek im" Kraliçe'ye anlatmı ve Galler, İskoçya ve İrlanda'nın da bu kavramın içinde yer aldıklarını öne sürerek buraların İngiliz tahtına geçmesi için yolu açmı tı.

İlk bölümde anlatt ım gibi, Fransa ba dü manı İngiltere'ye karşı Amerikan Ba ımsızlık Sava ı taraftarlarını ve Washington'u desteklemi ti. Bu dönemde Benjamin Franklin bu casusluk faaliyetlerini yönetmiş ti ama o dönemin en iğnç casusu övallye ve mason

üstadı Charles Geneviève Louis d'Eon adlı bir ki iydi. Fransa Kralı XV. Louis'in özel ajanı olan bu övalye, casusluk faaliyetlerim kadın kılı mda sürdürmü ve kadın olmadı ı hiç kimse tarafından anla ılamamı tı. 17. yüzyıl Fransası'nda en ilginç casuslardan biri de "Baron L" kod adıyla belgelere geçmi olan ki iydi ama bu casusun gerçek kimli i hiçbir zaman açıklanmamı tı. Casus Baron L'nin faaliyet alanı Osmanlı Sarayı idi. Çok uzun yıllar İstanbul'da ya amı ve gizlice saraya ve hatta hareme girerek bilgi topladı tı.

Fransa'da ilk merkezî casusluk örgütünü Napolyon Bonapart kurdu tu. Bu örgüt kısaca SURETE diye bilinir. Napolyon döneminde ilk büyük "dezenformasyon" belgeleri hazırlanmı tır. Bu belgeler sahte bilgilerle hazırlanmı ve dü man kabul edilen ülkeleri suçlamak için kullanılmı tı. Günümüzde aynı sahte belgeler (Forgery) Fransa'nın, Ermeni meselesinde Türkiye'ye kar ı kullanılmaktadır. O dönemde ise Fransa, kendi yarattı ı sahte dezenformasyon (bilgi çarpıtma) belgesiyle Çarlık Rusyası'nı suçlamı ve tazminat talep etmi ti. Tabii bütün bu iddiaları öne sürerken basını kullanmı ve büyük bir amata yaratarak yavuz hırsız misali, neye u radıklarını a ırımı olan Ruslardan imtiyazlar koparmı tı. Bu belgeye göre Rus Çan Deli Petro, vasiyetinde tüm Avrupa'yı ve Akdeniz'i i gal etmek için yaptı ı planın uygulanmasını istemi ti. Fransa'ya göre, Rusların i gal etmeyi planladıkları ilk ülke nedense Osmanlı de il, Fransa idi.

Fransız Gizli Servisi'nin 19. yüzyıldaki adı "Deuxième Bureau" (kinci Büro) idi. Bu birim Fransa Prusya Sava ı'ndan Fransa'nın III. Napolyon komutasında hezimete u rayarak çıkmasından sonra kuruldu tu. Bu hezimetini hazırlayan en büyük etken, Fransızların yeterince istihbarat yapmadan Prusya'ya saldırılarından kaynaklanmı tı. Öyle ki Fransız Genelkurmayının elinde Prusya'yı tanıtan do ru dürüst haritalar bile olamamı tı. Sava ın bir a amasında Fransız ordusu Prusya topraklarını i gal ediyoruz derken kendi topraklarına girmi ve hiçbir direnmeyle kar ıla mayınca zafer kazandı mını san

mı tı! Bu yüz kızartan askerî hatanın sonunda yeni bir istihbarat örgütlenmesine gidilmi ve II. Büro kuruldu tu. Bu büronun gerçek adı "Section de Statistiques et de Reconnaissance" idi (statistik ve Tanım Bölümü). Bu birimin en ünlü askerî yetkililerinden biri ünlü Alfred Dreyfus idi. Daha sonra casusluk ile suçlanan Yahudi Dreyfus'un davası tüm Avrupa'da olay olmu ama idamı önlenmi ti. Dreyfus uzun yıllar Fransa'nın eytan Adası'ndaki zindanlarında yatmı , sa lı mını ve ailesini yitirdikten sonra Fransa'ya dönebilmi ti.

Fransa ile ABD arasında istihbarat ve yardımla ma daima en üst düzeyde olmu tur. Fransa, Ba ımsızlık Sava ı sırasında Amerikalıları savunmu ve desteklemi tir. İlgindir ki kinci Dünya Sava ı sırasında da genç, güzel bir Amerikalı kadın casus Nazi i gali altındaki Fransa'da kurdu u "Diana" kod adlı örgütle Fransız direni inin zafere u la masında çok önemli rol almı tı.

22 Ocak 1934 tarihli "Baltimore Sun" gazetesine iki sütunla resimli bir haber yayımlandı. Haberin ba lı ı "Türkiye'de Kaza" idi. Habere göre zmir'deki Amerikan Konsoloslu u'nda sekreter olarak görevli Virginia Hall bir kaza geçirmi ve sol baca ı diz altından kesilerek kangrenin bedene yayılması engellenmi ti. Hail, Baltimore'lu tanınmı bir ailenin kızıydı. Haberde kan zehirlenmesi nedeniyle bu ameliyatın İstanbul'daki Amerikan Hastanesi'nde yapıldı ı ve hastanın sa lı mının iyi oldu u da vurgulanmı tı.

Gazetenin haberinde Virginia Hallin nasıl bir kaza geçirdi i yazılmamı tı. Bu kazanın ayrıntıları Gizli Müze'de saklanan ve kısaca NARA (National Archives and Research Foundation of America) diye bilinen mikrofilmlerde belirtilmi ti. Buna göre, Amerika'nın zmir'deki Ba konsolosu William P. George'un imzasıyla 9 Aralık 1933'te Washington'a gönderilen bir bilgi notunda; kazanın 8 Aralık 1933 Cuma günü, konsolosluk mensuplarının ve dostlarının zmir'de düzenledikleri bir av partisi sırasında ya andı ı ve genç sek

reter Virginia Hall'ın silahının birdenbire ate almasıyla sol aya ın dan vuruldu u belirtilmi ti. Ba konsolos daha sonraki bilgi notlannda hastaya müdahalenin zmir'de yapıldı ını ama hastanın giderek kan zehirlenmesi nedeniyle kötüle erek, stanbul'daki Amerikan Hasta nesi'ne kaldırıldı ını ve nihayet bir noel günü, 24 Aralıkta bu hastane- de Ba hekim Dr. Lorrin A. Shepard tarafından son kez ameliyat edil- di i anlatılmı tı.¹³

zmir, genç sekreter ve gelece in ünlü casusu Virginia Hall'ın ilk istihbarat alanı olarak seçilmi ti ama geçirdi i kaza sonucunda bir baca ını burada bırakıp yakla ık on ay zmir ve stanbul'da te- davi gördükten sonra 19 Mayıs 1934'te New York'a gitmek için Amerikan bandıralı bir gemiye binerek Türkiye'yi terk etti.

Virginia Hall 1907'de Baltimore'un en zengin ve en etkili ailele- rinden birinde do mu tu. O dönem kız ö rencilerinden çok ileride bir e itim almı tı. Atak, çalı kan ve çok zeki bir ö renci olarak adını duyurmu tu. Okulunun basketbol ve hokey takımlarının kaptanıydı. Zengin ve köklü ailesi, ba ta da babası onu her giri iminde destek- lemi ler ve Paris'te ve Almanya'da e itim almasını, Viyana'da ya a- masını sa lamı lardı. O da ailesinin yüzünü kara çıkarmamı ve üstün ba arı göstererek üniversite e itimini tamamlamı tı.

Ne var ki bu dü sel ya am 1929'da ABD'de ya anan ekonomik kriz sırasında yerle bir olmu tu. Babası büyük servetinin neredeyse ta- mamını bir gecede kaybetmi ve geçirdi i kalp krizi sonucunda öl- mü tü. Bu kriz sırasında borsada tüm servetini kaybeden binlerce ki i intihar etmi , pek çok ki i de aklını kaçırarak hastanelere dü mü

^ Dr. Lorrin Shepard 1927'den 1957'ye kadar bu hastanede ba hekimlik ve idari i lerde görevli olarak çalı rı. Sadece doktor de il ayrı zamanda çok etkili bir misyonerdi. stanbul Robert Kolej çevresinden birçok genci, özellikle de kadrn hastalarını Hristiyanlı a sokmu , onlarrn din de i tir- melerinde etkili olmu tu.

tü. Amerika korkunç bir ekonomik bunalım ya amı ve bir gün önce dolar milyoneri olan ki iler bir gecede sokakta dilenir hâle gelmi - lerd i.

Bu beklenmedik geli me nedeniyle Virginia, en güvenli ya am eklinin devlet memurlu u olaca ını dü ünerek Dı i leri Bakanlı ı personeli olabilmek için çalı mı ve sonunda ba anlı da olmu tu. Üç yıl süreyle Amerika'da görev yapmı sekreterlik sonra Var ova'ya, oradan da Romanya'ya gönderilmi sonra da asıl görevi olan zmir'e gelmi ti. Romanya'da, Amerikan Büyükelçisi onu iki genç kadınla ta- nı tırmı tı. Bunlar Romanyalı zengin bir Yahudi ailesinin kızı olan Vera Rosenberg ile ngiliz asıllı Hilda Atkins'ti. kisi de casustu. Virgi- nia henüz bu mesle e resmen kabul edilmemi ti. Nedir ki Virginia'nın casusluk kariyerinde bu iki kadınla ba lattı ı dostluk kesintisiz sür- mü tür. Vera, sviçre'de Lozan Üniversitesi'nde ve Oxford'da e itim al- mı genç bir kadındı. O sırada Bükre 'teki "Vacuum" diye bilinen bir Amerikan petrol irketinde görevliydi. Bu irketin sahipleri Yahudi idi. kinci Dünya Sava ı sırasında Hitler, Romanya'daki zengin Yahudileri tutuklatmak isteyince "Struma" adlı bir gemiye binen 800 zengin Ya- hudi stanbul Bo azma geldiler ama Almanya'nın baskısıyla Türkiye gemiyi karaya yana tırmadı. 10 Aralık 1941'de Romanya'dan yola çıkan Struma 11 Aralıkta Türk karasulanna girdi. O dönemde hem ngiltere hem de Almanya, Yahudileri istemiyorlardı. Türkiye gemide kiler açıklıktan ölmesinler diye gemiyi "karantinaya" aldı ını duyurdu. O sırada Vera Rosenberg'in Vacuum irketinin sahiplerinin, ABD'den Türkiye'deki bir Türk i adamına gönderilen bir mektupla her ne pa- hasına olursa olsun gemiden kurtarılması istendi. Bu i adamı Vacu- um irketinin sahipleri olan Yahudi aileyi kurtarmak için o zaman gü- venlik ve istihbarat i lerine bakan sonrasmdada Dı i leri Bakanı ve Cumhurba kanı adayı olan hsan Sabri Ça layangil'e ba vurdu. Bu ikili Ba bakanlı ı atlatarak aileyi gemiden çıkarttılar. Ça layangiPin yardımıyla zengin petrolcüyü kurtaran i adamı Vehbi Koç'tu. Vacuum

irketi sava tan sonra Soconi irketi ile birle ti ve Soconi Vacuum adıyla on yıl kadar stanbul'da Radyoevi'nin hizasındaki Kervansaray binasında faaliyet gösterdi. Vehbi Koç da bu kahramanlı ndan ötürü bugünkü Vehbi Koç oldu. Ne yaparsınız i bilenin, kılıç ku ananın! Struma'dakilere ne oldu dersenez, gemi içindeki tüm yolcularla birlikte muhtemelen bir Alman veya Rus denizaltısı tarafından torpilleyerek batıldı. Yolculardan sadece bir ki i kurtulabildi. O da birkaç yıl öncesine kadar ABD'de ya ıyordu, hâlâ ya ıyor mu bilmiyorum.

unu da eklemekte yarar görüyorum. hsan Sabri Ça layangil çok ilginç bir adamdı. Özellikle güzel kadınlara çok ilgi gösterirdi. Çapkın bir valiydi ama istihbaratçılık dalında Türkiye'de kimse eline su dökemezdi. Bu mesle e Atatürk döneminde girmi ti ve ilk i i de o nun koruma memurlu u olmu tu. Ça layangü'i Bursa Valisi oldu u dönemde Uluda 'da ya anan bir olay sırasında tanımı tüm. Dönemin Millî E itim Bakan Celal Yardımcı ile hilafet ba lantılı bir ailenin arasında çıkan kavgaya müdahale etmi ti. Vehbi Koç ise bu Struma olayından sonra CIA ile temasta kaldı. 1963'teki ünlü Johnson Mektubu olayında da onun rolü oldu u iddia edilmi tir.

Struma nasıl battı veya batıldı sorusu son elli yıldır hep sorulmu tur. Almanlar, Karadeniz'e gizlice üç denizaltı sokmu lardı. İkin bunlardan ku kullanıldı. Sonra ngilizlerin bu haince cinayette parmakları oldu u öne sürüldü. Geçti imiz yıllarda (2003) Litvanyalı emekli bir deniz subayı olan Ginnordi Kabardin, Struma'nın Sovyet denizaltısı SC213 tarafından torpillenerek batıldı ma dair gizli ar iv belgelerine ula tı nı açıkladı.

Her neyse biz yine güzel casus kızımız Virginia Hall'a dönelim. Virginia ailesinin yanında altı ay kaldıktan sonra, 9 Aralık 1934'te yeni görev bölgesi olan Venedik'e gitmek üzere yola çıktı. Artık takma bacaklıydı ve kendisine bir ad takmı tı. Küçükklü ünde ve gençli inde dostları onu "Dindy" diye ça ırmı lardı ama yeni adı "Limping

Lady" (Aksak Hanım) olarak bilindi, ilk istihbaratçılık çalı malarına ba ladı ı Venedik'ten sonra gitti i Lyon ve Marsilya'da ise Diana, Madonna, Marcelle, Marie, Germaine, Brigitte gibi takma adlar kullandı.

Virginia Hail, gizli servis aracılı ıyla uzun süreli casus olarak spanya ve Fransa'ya yollanmı tı ama onun servise girebilmesi ancak özel izinle oldu. Özel servislerde görev yapacak ki ilerin engelli ve özürlü olmamaları gerekiyordu, oysa Hail takma bacaklıydı. 1938 yılında servis do rudan do ruya Ba kan Roosevelt'e bir mektup göndererek "aktif espionaj"da görev alabilmesi için izin istedi. 15 Ocak 1941 yılında SOE (gizli servis) onun Paris'e gönderilmesi için aracı oldu. Hail, ıspanya'da ve Fransa'da "gazeteci" olarak görev yapacaktı. Kendisi tarafından yazıları veya ba kaları tarafından yazılıp üzerine onun imzasının atıldı ı yazıların ne ri için "Baltimore Sun" gazetesine talimat verildi ve yazıları di er gazetelerde de yayımlanmaya ba ladı. Bunlar gündelik hayatla ve "kadın" sorunlarıyla ilgili, suya sabuna dokunmayan yazılardı.

Virginia Hail, Fransa'da "direni " örgütlerine çok büyük destek sa ladı. Ünlü Nazi Klaus Barbie onun için, ölü ya da diri mutlaka ya kalanmalıdır diye emirler verdi. Ve bir kez ölümün ucundan döndü. Takma baca ıyla, kara kı ta, yürüyerek, Pirene Da ları'nı a ıp, canını kurtardı. Daha sonra "takma baca ım olmasaydı bacaklarım donacaktı" diye konu mu tu. Sava tan sonra Hall, Diane adlı direni grubunda tanı tı ı Paul Goillot ile evlendi ve ABD'de Maryland'da ya adı. Hiç kimse onun çok ba arılı bir casus oldu uru ve OSS'nin ba ı (CIA'nın atası) Wild "Bili" Donovan'dan ni an aldı nı bilmedi.

Fransızlar ise onu unutup gittiler. (Zaten Fransızlar kendilerine yardımcı olan herkesi unuturlar.) 2003 yılında bir gazeteci, ya lı bir direni çinin anımsatmasıyla Halli ö rendi. Ara tırmalar yaptı ve sonunda 2006 yılının Aralık ayında Fransız Büyükelçisi, Washing

ton'da düzenlenen bir törenle Hall'in ailesine "Onur Madalyası" ve Fransa'nın "ükran Belges'ni verdi. Hail madalyasını ve belgesini alamadı tabii. O, 1982'de, sava sırasında yaptı ı casusluktan hiçbir zaman söz etmeden, sırlarını mezara götürmü tü.

Virginia Hall ölümünden sonra da olsa anımsanmı ve çoktan hak etti i "onurlandırmaya" ula mı tı ama her casus onun kadar anslı olamamı tır. Bunlardan biri CIA'mn Bilim Kurulu'nda görev yapmı olan Frank Olson'du. CIA'mn biyolojik silahlar konusunda en yetkili uzmanlanndan biri olan Frank Olson 1953 yılında intihar (!) etmi ti. Olson CIA'dan bir ajanla birlikte New York'taki bir otelin odasında gizli bir görü meye gitmi ama ne hikmetse odaya girdikten kısa bir süre sonra pencereyi açmı ve kendisini 13. kat-tan beton zemine atmı tı. Olson'un ailesi olayı önce CIA'mn yaptı-ı açıklama do rultusunda, "intihar" sanmı ama sonra ku kular ço almı tı. Bunun üzerine CIA bir senaryo geli tirmi ve bizzat Ba kan Ford'un eliyle, e i Alice Olson'a e i adına "Üstün Hizmet" madalyası verdirmi ti. Ama olay madalya ile kapatılamayacak kadar önemliydi.

Frank Olson, biyolojik ve kimyasal silahlar konusunda uzmandı. Günümüzde "Kitle mha Silahları" (MDW) diye bilinen bu silahlar, anımsarsınız, Ba kan Bush'un, Irak'ı i galinde kullandı ı bahaneydi. Olson, bir bilim adamı olarak, CIA laboratuvarlannda üretilen biyolojik ve kimyasal silahların, örne in Antrax'm, CIA'mn gizli operasyonlarında Kore ba ta olmak üzere dünyanın birçok geri bıraktırlmı ülkesinde, gizlice kullanıldı mı ve bazı özbeöz Amerikalı askerlerin üzerinde de halüsinogen derivatlarınm (türetik) deneylerinin yapıldı mı ö renmi ti. Bu tür gizli operasyonlan bilim anlayı ma ve ahlakına aykırı oldu unu dü ündü. Dr. Olson dindar bir adamdı. Bu konuyu dünya kamuoyuna açıklamaya karar verdi. Bu kararı onun sonu oldu. Dr. Olson'un birlikte gitti i CIA ajanı tarafından mı yoksa CIA'mn kirl i leri için kullandı ı Florida'daki Santo Trafficante

Mafia grubunun tetikçileri tarafından mı Statler Oteli'nin penceresinden atıldı ı hiçbir zaman anla ılamadı. 1996'da Manhattan polisi, Olson dosyasını yeniden açmaya karar verdi. Basında Olson ile ilgili yazılar yayımlanmaya ba ladı. Bunlara göre CIA, kendi ajanı olan Dr. Frank Olson'u "mocking bird" (taklitçi, çenesi dü ük) oldu u gerekçesiyle öldürmü tü.

Frank Olson olayı ABD'nin en kirl i yüzünü dünyaya gösteren bir cinayetti. Birçok ülke CIA'mn gizli biyolojik silahlarıyla onulmaz ve "esrarengiz" diye bilinen hastalıklara duçar olmu tu. Birçok insan kobay yerine konulmu ve üzerlerinde deneyler yapılmı tı. Bu uyu turucu derivatlar, ba ta LSD olmak üzere, güzel kadın ajanlan elinden, ba ta Türkiye'nin güneydo usunda olmak üzere birçok ki-ye verilmi ve onlar aracılı ıyla "zihin kontrol" sistemleri geli tirilmi ti. Dr. Olson, i te bütün bu yasa ve insanlık dı ı CIA operasyonlarına bizzat tanık olmu ve dayanamayarak bildiklerini açıklamak ihtiyacını duymu tu.

CIA'mn ba ma buyruk faaliyetlerinden ho nut olmayıp açıklamalar yapan bir di er CIA ajanı da Philip Agee idi. 1957 yılında CIA'ya giren ve özellikle Meksika, Küba ve Latin Amerika'da gizli faaliyetler yürüten Agee, 1969 yılında Kolombiya'da yerel Gizli Polis'in bürosunda brifing alırken tanık oldu u bir olay sonucunda CIA'dan ayrılmaya ve bildiklerini açıklamaya karar vermi ti. Olay öyle geli mi ti. Agee, serviste brifing alırken, kula ma çı ılıklar, a lamalar ve ba ırmalar gelir. "Ne oluyor?" diye sorar ve Gizli Polis efi "Bir ey oldu u yok. Sizinkiler bizim vatanda lara i kence yapıyorlar" der. Agee dindar bir Katolik'tir ve çok etkilenir. Meksika'ya dönü ünde CIA'mn içyüzünü açıklamaya karar vererek örgütten ayrılır. 1975'te yazdı ı kitap CIA'yı deliye çevirir. O sırada Almanya'da saklanan Agee, iki kez öldürölmekten kurtulur. Birincisinde bir "bal kapandıktan ikincisinde ise silahlı saldırıdan.

Agee, uslanmaz bir Anti CIA mücadeleciydi. Birçok CIA ajanım de ifre etmi ti. Bunların arasında Türkiye'de görev yapan Duan ne Dewey ve Graham Fuller da vardı. Agee hayatının büyük kısmını Küba'da ve Almanya'da geçirdi. 2000'li yıllardaki ünlü Guantanamo i kencelerini de dünyaya ilk kez o duyurdu ama bunu kimse bilmedi. Philip Agee, bu kitabı yazdı ım sırada (9 Ocak 2008'de) Küba'da öldü ünde 73 ya ındaydı. Agee, 1986 1989 yılları arasında Ankara'da CIA stasyon efi olan Philip Giraldi'nin de Türkiye'den apar topar "gitmesini sa lamı tı. Agee'nin açıkladı ı CIA ajanları ve operasyonları tam 22 sayfa tutmu tu. Agee, saklandı ı yıllarda orta adı olan Burnett Franklirii kullanmı tı. Agee'nin açıkladı ı ajanların arasında "confusing agents" (yanıltıcı ajan) ya da "fixer" (i bitirici) denilen tipler de vardı. Bunlardan bazılarına daha sonra de inece im.

Türkiye'de özellikle de stanbul, Ankara, zmir, Diyarbakır, Sinop ve Adana CIA operative (yürürlükteki) faaliyetlerinin en yo un ya andı ı illerdir. Buralarda her türlü HUMINT, COMINT (ifre çözüümü), IMINT (satalit, uyu), OSINT (deniz) diye bilinen istihbaratçılık çalı maları yapılır. Bu çalı malar, klasik casusluk kapsamında de ildirler. Askeri istihbarat içinde yer alırlar. Bu kaynaklardan ula an istihbarat, gerekli görülürse ajanlara ve casuslara aktarılır.

1970'li yıllarda Türkiye'deki CIA'nın en önemli ki isi Duanne Dewey Clarridge idi. Bu CIA ajanının kendi deyimiyle karde inden daha yakın bir dostu vardı o da bir Türk'tü. Ünlü Hiram Abas. 1970'li yıllarda Amerika, tarihinin en gizli ve geni çaplı operasyonu yürütüyordu. Bu operasyonun kod adı SHAMROCK'tu. 1945'te sava biter bitmez ba latılan bu gizli faaliyet do rudan do ruya "gizli kulak" (dinleme) ve tüm yazı maları analiz etme i lemlerine yönelikti. Kurucusu General W. Preston Corderman'dı. Bu General, Truman'dan aldı ı yetkiyle ASA (Army Security Agency) diye bir birim olu turmu tu. Zamanla 9.000 ki i çalı tırır hâle geldi. ASA'mn ilk i i ITT, Western Union ve RCA gibi ünlü telefon, telgraf, radyo ve yayımcılık kü-

rule lannı kendisine ba lamak oldu. Her gün tüm görü meler ve yazı malar "Black Bag Jobs" diye bilinen yöntemle (çuvallar dolusu) ASA nın merkezine iletiliyor, burada kopyalan çıkanlıktan sonra ia de ediliyordu. 1970'li yıllarda ASA'mn Ankara'da da bir merkezi vardı, bu AID binasıydı. Ku kulu yazı malar ve yayımlar burada izleniyordu. ASA'mn ajanları sivil giyimli subaylar ve "Sivil Pa alar"dı!

Bu operasyonun sivil aya ını Savunma Bakanı James Forrestal yönetiyordu. Ama ilginçtir ki Forrestal da tıpkı Olson gibi, 1949'da pencereden atlayarak intihar (!) etmi ti. ASA'mn SIGINT (tespit ve devre bozucu) ve CSIS (National Clandestine Service) ile INSPASS (G öçmen zleme) ve PFIAB (President's Foreign Advisory Board) adlı gizli istihbarat birimleriyle do rudan ba lantısı vardı. Bir de SACB (Subversive Activities Control Board) vardı.

Bu birimde bozguncu ve zararlı faaliyetleri, ki ileri ve kurumlan izliyordu. 1950'de kurulan bu örgüt içerde ve dı anda Amerika'nın dü manları diye mimlenen ki ileri izlemekle görevliydi. 1960'ta John Kennedy'nin onayıyla, 1952'den beri NSA (National Security Agency) ile çalı an ASA, operasyonlarına ba ka bir ad koydu: The Minaret (Minare). Bu örgütün yöneticisi Lew Ailen adlı bir uzman casustu. The Minaret ve "Minareciler" özellikle Müslüman ülkeleri ve onların büyükelçilik ve konsolosluklanm izliyor, Amerikan aleyhtarı ki ileri engelliyor ve Amerikan yanlısı genç siyasetçileri destekleyerek onlann iktidara gelmelerini sa hıyorlardı. Bu meyanda Irak, ran, Suriye ve Türkiye'nin bazı büyükelçiliklerine gizlice girerek buralarda arama ve kopyalama görevlerini yerine getirmi leri. Bu "Hırsızlıklar", tabii ki basma yansıtılmadan örtbas edilmi ve söz konusu elçiliklerden "Yalan" (!) haber üretmemeleri istenmi ti.

1966'dan 1973'e kadar Minareciler ve CIA, aynı ofisleri kullanmı lardı. 1967'de Minareciler, tüm olarak 1.650 Amerikalı ve 6.000 yabancı ki iyi fi lemi ler ve izlemi leri.

Minareciler, birçok gösteri, protesto yürüyüşü ve mitingi izleyip, ki i ve kurumlan gözlemi lerdı. Elllerinde çok büyük olanaklar vardı. Birçok gösteriyi manipüle etmi ler ve yönünden saptırmı lardı. Birçok otel, motel, lokanta vb. yerde adamları ve ajanları vardı.

Bu oteller vb. Minareciler'in mülkünde de il, onlarla i birli i yapmı olan ve güvenlikleri bu örgüte ba lı hâldeki irketlere aitti. Örne in ünlü ITT (International Telefon Telgraf) irketinin çe itli ülkelerde otelleri vardı. Bunlardan biri de 1970Ti yılların en lüks otellerinden biri olan istanbul Taksim'deki "Intercontinental" oteliydi. Ve rastlantı olsa gerek, 1977 yılında Taksim Meydanı'nda düzenlenen 1 Mayıs mitinginde, bu otelden açılan ate le, 33 vatanda ımız can verdi.

The Minaret'in Türkiye aya ında kimler vardı acaba? Türkiye'de "Derin Devlet Devlet'e kar ı" diye ba ıran, islamcı geçinen kesim önce bu soruyu kendine sorsun. Bir sonuca ula an olursa, kendini "Açık Pencereleden" uzak tutsun. Maazallah dengesini kaybedebilir.^

Minaret konusunu son üç yıl boyunca (2005'den beri) çe itli TV ve Radyo konularında gündeme getirdim ve yetkililerden böyle bir gizli operasyonun ve örgütlenmenin bilinip bilinmedi ini sordum; onları açıklamaya ça ırdım. Buna kar ılık yurtdı ında oldu um sırada ofisime giren "MEÇHUL" (!) ki iler tüm evraklarımı alt üst ettiler, aradıklarımı bulamamı olmalılar ki bazı belgelerimi yakrp bir de tehdit simgesi (ku kanadı) bırakrp gittiler.

2. 3. FRONT

"Who dares wins"
SAS, "Maxim"

"Cesaret Edebilen Kazanır"
SAS, "Maxim"

Istihbaratçılık, gerçi profesyonel bir meslektir ama bundan daha çok bir yaşam tarzıdır. stihbaratçıların aile yapısı, di er meslek dallarındaki profesyonellerin aile yapısına hiç benzemez. Çünkü kadın erkek, karı koca arasındaki önceliklerde, tek taraflı ya da iki taraflı "sırlar" vardır. Bazı hâllerde e lerden biri ço unlukla kadınlar e lerinin tam olarak ne i le me gul olduklarını dahi bilemezler. Çünkü casusluk temelinde "gizli" i ler ve görevlerle u ra mak demektir ve en yaygın kural da "iki" ki inin bildi i sır, "sır" de ildir, denilir.

Öte yandan kan koca casusluk yapan (aile boyu) çiftler de vardır. Bunlar ya ideolojik nedenlerle ya da bir tür "Eziklik" duygusu altında casuslu a itilmi ya da girmi olan ki ilerdir. Bunlar "Para" kar ılı ı ya da kendilerince "Kutsal" saydıkları bir amaç, bir hedef u runa, belirli bir menfaat gözetmeksizin casusluk yaparlar.

Aile boyu casusluk konusunda Reiner Rupp ve e i Ann Christine Rupp ilginç bir örnektir. Reiner Rupp, Batı Almanya'da do mu

(1945) ve e itiminin bir bölümünü burada tamamlamı tı. 1968'de yüksek ö renim görürken, ideolojik nedenlerle Demokratik Almanya'ya ilgi duymu ve onun bu dü üncelerini okuyan bir ajan tarafından 1968'de, günlük dilde STASI diye bilinen ama gerçek adı MFS olan Demokratik Almanya Gizli Güvenlik Servisi'ne casus olarak alınmı tı.

Nedir ki MFS ö renci olarak casus kadrosuna aldı ı Reiner'e okulunu bitirmesini ve hiçbir casusluk olayına girmeden, dü ünçelerinin tam tersini savunmasını istemi ti. Reiner'in NATO karargâhında sorumlu bir makama gelmesine kadar dokuz yıl süreyle, MFS, kendisiyle temas kurmamı ama her ay gizlice 1.500 dolar para ödemi ti.

Burada kısaca o yıllarda benim de bulundu um Demokratik Almanya'dan (DDR) söz etmem gerekiyor. O yıllarda, özellikle Afrika'dan ve Latin Amerika ile Orta Do u'dan (özellikle Filistin ve Suriye'den) çok sayıda genç DDR'ye gelmi ler ve e itim almı lar dı. Bunlar teknik üniversitelerde, mühendislik, mimarlık vb. gibi dallarda hiçbir casusluk ili kisi olmadan e itim görmü lerdı. Nedir ki komünist bir ülkenin üniversitesinden mezun olmak hiç de hayırlı bir kader de ildi. Dolayısı ile bu tür mezuniyetler almı olan binlerce genç, kendi ülkelerine döndüklerinde, rejime göre, ya DDR'ye hiç gitmemi ya da hiç mezun olmamı olarak gösteriliyorlardı. Di er bir anlatımla, Moskova veya Do u Berlin'den mezun olmu birçok genç, kendi ülkelerine döndükleri zaman, artlar uygun de ilse, üniversite mezunu olarak kendilerini göster emiyorlardı. O yıllarda Moskova ve Do u Berlin'deki üniversitelere gelen ve e itim gören bazı Türk gençleri de vardı. Bunlardan hemen hiçbiri casusluk yapmamı tır denilebilir. 1990 yılının Ekim ayında Batı Alman gizli servisleri DDR'deki ö renci kayıtlarını ara tırdıklarında, binlerce yabancı ö rencinin gerçekte üniversitelerde hiçbir kaydının olmadığını, pasaportlarında hiçbir damga ve/veya giri mührü bulunmadı nı hay

retle görmü lerdı. DDR'deki fakültelerden binlerce yabancı genç mezun olmu ama pek azının kaydı çıkmı tı ki, bunlar da zaten sosyalist olan ülkelerden gelmi olan gençlerdi.

Reiner Rupp, 1970'te NATO'da çalı maya ba lamı ve MFS kendisiyle temas kurmu tu. O yıllarda MFS, Rusların Honey Trap için kullandıkları "Swallow" kızlara nazire olarak, yakı ıklı erkeklerden kurulu "Romeo" diye bilinen erkek ajanlar yeti tirmi ti. Rupp da bir "Romeo" idi ve özel olarak Brüksel'e gönderildi inde (1970) STASI onun NATO'da çalı an güzel ngiliz sekreteri Ann Christine ile tanı masını sa lamı ama yine casusluk yapmasını istememi ti. Nedir ki Rupp, 1972'de İngiliz sekreterle evlenmi ve e ine STASI ba lantısını açıklamı tı. Bir süre sonra hamile kalan e i, do acak çocu unun babasız kalmaması için onun casusluk faaliyetlerine katılmayı kabul etmi ti. Rupp çifti 1970'den 1989'a kadar 10.000'den fazla NATO belgesini STASI'ye geçmi lerdı. Rupp çiftinin STASI tarafından verilmi kod adları Topaz (Rupp) ve Turkuaz (Ann Christian) idi. Batı, bu iki ajanı 1994'te de ifre edebildi, ilginçtir ki kod adları nedeni ile bazı Türk ö renciler Almanya'daki gizli servis tarafından izlenmi ler ve evlerine defalarca girilerek, aramalar yapılmı tı. Sonunda Reiner 12 yıl, e i ise 22 ay hapse mahkûm oldular. Reiner çiftinin NATO'dan çalarak STASI'ye oradan da KGB'ye iletilen belgeleri o dönemde KGB'nin en deneyimli istihbaratçısı olan Vladimir Kryuchkov'a emanet ediliyordu. Bu deneyimli istihbaratçı Gorbaçov döneminde önce onunla birlikte hareket etmi sonra da 1991'de Gorbaçov'a kar ı darbe düzenlemi ve ba anlı olamayarak hapse atılmı tı. Kryuchkov, bu kitabın yazıldı ı sırada öldü (2008).

Para kar ılı ı olmaksızın "Eziklik" duygusu altında casusluk yapan bir çift de "Ahadi" soyadını ta ıyordu. Kadın, Suriye asıllı; Amerikalı e i ise Mısır asıllı Amerikalıydı. Kadın (Kadari) Ahadi, 1918'de Osmanlı yurttı ı olarak dünyaya gelmi ti. Kan koca Ahadiler 1967'de ki Mısır İsrail arasındaki "Altı Gün Sava ı"nda, Mısır'ın peri an olması

üzerine infiale kapılarak Mısır hesabına casuslu a ba lamı lardı. Kadın, 25 yıldır ABD Hava Kuvvetleri'nin en hassas istihbarat birimlerinden biri olan "21 Kasım"da efiti. Ahadiler, çok önemli üç belgeyi, amatörce yollardan, Mısırlılara iletince, Minareciler tarafından yakalandılar. Ama beklenmedik bir geli me oldu ve Kadari Ahadi önce büyük bir depresyona kapıldı, ardından da bir akıl hastası olarak bir tımarhaneye kaldırıldı ve orada öldü.

Casusluk olayına, okudukları romanlar ve/veya seyrettikleri filmler ya da öykülerle merak salan "Amatör Casuslar" da sanıldı-ndan çoktur. Bunlardan bazıları, tarihin gidi atını de i tiren projelerde bilerek bilmeyerek rol almı lardır. te birkaç örnek:

ABD'nin 22. ve 24. ba kanları kimdir diye sorsam, inanın, on bin Amerikalıdan belki sadece üçü be i Stephen Gregor Cleveland'dı diyebilir. Tarihin derinliklerinde kalmı ama iki kez ba kanlık yapmı olan Cleveland, Beyaz Saray'a 48 ya ndayken girmi ve burada 21 ya ndaki bir kızla evlenerek bir "ilk"i gerçekle tirmi ti. Cleveland'in çok yakın bir dostu vardı. Bu bir hukukçuydu ve adı da Frank C. Hyde idi. Yale mezunu ve köklü bir ailenin çocu uydü. Cleveland, ba kan olunca (1843 1897) onu Fransa'ya göndermi ti. Avukat Hyde burada Fransız Büyük Do u Mason Locası'nda tesmiye edilmı ve ingiltere aleyhine raporlar yazmı tı. Ba kan Cleveland bu raporlardan öylesine etkilenmi ti ki ngilizlerin, Latin Amerika'da "Üsler" kurmasını, üstüne hiç vazife olmadı ı hâlde engelle mi ti. Iğınçtır, Hyde ölünce iki karısı oldu u ortaya çıkmı ve miras konusu ABD'de ve Fransa'da büyük bir skandala dönü mü , hatta cinayet suçlamalan bile yapılmı tı.¹⁵

Amatör oldukları hâlde; deneyimli casuslar gibi "gizli" ara tırmalar yapmaya kalkı ıp ba lannı belaya sokanlar da çoktur. Bunlardan biri Fransız Prof. Charles Fydoux'dur. Mussolini İtalyası'nda

Hyde, kula nda çıkan bir sivilceden ölmü tü!

Yugoslavya sınırında imdiki Slovenya sekreteri Gorgette Bonne fond ile tatlı saatler geçirece ine, sınırın gözlemeye kalkı mca yakalanmı ve çıkanldı ı mahkemede 3,5 yıl hapse çarptılmı tı!

stihbarat dünyasında bir de "Gossip Purveyor" (Dedikodu/Söylenti Üreticisi) denilen tipler vardır.¹⁶ En ünlü Gossip Purveyor, Kont Harry Kessler (1868 1937) adlı Paris do umlu Hamburglu bir bankerdi. Yüzlerce söylenti, dedikodu üretmi ti ama bunlardan sadece biri "do ru" çıkmı tı: "Almanlar 100.000 asker çekiyorlar!"

Yaptıkların askerlik sırasmda büyük ve gizli olaylara tanık oldukları sananlar da vardır. Bunlar da "Anılar" yazarak, torunlarına ne müthi dedeleri oldu unu göstermek isterler. Üç örnek yazayım. Wilfried Scawen Blunt (1840 1922). Lord Byron'un torunu Annabella King Noel ile evliydi ve iyi derecede Arapça biliyordu. Blunt, Türk dü manlı mını körüklemi ti. Özellikle Suud Hanedanı, Blunt'ı çok kullanmı tı. Horace Bruckshaw (1917'de öldü) ise Gelibolu'da sava mı bir ngiliz'di. Ona bakılırsa Gelibolu'yu tek ba ma geçebilirmi ama ah o anlayı sızlar, onu dinlememi ler! Bir di eri de John Gillham (1883 1965) idi. O da Gelibolu'da sava mı tı ve anılarında suçlamalar yapmı , kendisini oldu undan fazla göstermi tir. Ama amatör casusların arasında biri vardır ki inanılmazı ba armı ve ba ta ünlü Alman Mare ali Rommel olmak üzere Hitler'e kadar tüm Alman ordusunu ve istihbaratını, kelimenin tam anlamıyla "Rezil" etmi tir. Bu amatör ajanın yaptı mını yüzlerce deneyimli istihbaratçı yapamamı tir. Bu ajan Juan Pujol adlı, serüvenci bir ispanyol'du.

Juan Pujol 1912'de Barselona'da do mu tu, iyi bir e itim almı ama daha çok casus romanlarına, dedektiflik öykülerine merak salı»

¹⁶> Türkiye'de eskiden bunlara "Telgrafçı" denilirdi. Söylenti yaymak istiyorsanız bunlardan birine çok ciddi bir surat takınıp, "Bak tamamen aramızda kalsın sana bir sır verece im" deyip doldurdunuz ve en geç iki gün içinde o müthi sır herkesin dilinde olurdu.

mı tı. Solcu denilebilecek görü ler edinmi ama siyasi faaliyetlere katılmamı tı. Evinde oturmaya ve günümüz Türkiye'sinde moda olan deyimle, "Komplo Teorileri" üretmeye dü kündü.¹⁷

Pujol, gönüllü olarak İngiliz Gizli Servisi'ne katılarak casus olmak istemi ama amatör casuslara itibar etmeyen MI6 onun bu isteğini geri çevirmi ti. Bunun üzerine Alman Elçiliğine ba vurmu ve Nazizm'e ba lılık duydu unu belirterek onlann hesabına çalı abileceğini söylemi ti. Pujol bu ba vurusunda bir oyun yapmı ve sanki Londra'da ya ıyormu gibi davranmı tı. Almanlar, Londra'da yaayan bir İspanyol Nazi ajanını MI6'nun kolay fark edemeyeceğini düşünerek ona bir ans vermi ler ve raporlar yollamasını istemi lerdı. Pujol, inanılmaz hayal gücüne sahip bir adamdı. Hemen i e koyulmu ve Barcelona'daki ehir Kütüphanesi'nden elde etti i bilgilerden "yarı gerçekli" (half truths) senaryolar yazarak Almanlara iletmi ti. Almanlar onun raporlarını izlemi ler ve bu İspanyol Nazisi'ni istihbarat çemberine dâhil etmi lerdı.

Pujol'un asıl serüveni de bundan sonra ba lamı tı. Almanlar kendisine maa ba layınca Pujol tekrar İngilizlere gitmi ve kendisinin Alman casusu oldu unu ama istenirse İngilizler hesabına çalı abileceğini söylemi ti. Bunun üzerine Pujol, İngilizler hesabına "Double Agent" (çift taraflı ajan) olarak çalı mak üzere istihbarata alınmı tı. MI6'nun çift taraflı ajanları yöneten özel bir birimi çift 'X' i aretiyle kodlanmı tı. Kısaca "XX Komitesi" diye bilinen bu birim 20 kiinin yönetici olarak yakla ık 1.500 ajana "Handler" görevi (Ta ıyıcı) yaptı ı bir birimdi. Bu birimde Ajan Handler ve "Case Officer" (Alan Yetkilisi) olmak üzere üçlü bir hiyerar i vardı. İngiliz ajanı olmayı ba aran Pujol derhal kollarını sıvadı.

¹⁷ Geçerken belirtmekte yarar vardır. Türkiye'de yanlış olarak Komplo Teorisi olarak bilinen olayın do rusu "Konspirasyon" Teorisi'dir. Komplonun (senaryo/ tuzak) teorisi olmaz, Konspirasyon'un olur.

XX Komitesi'nin o sırada ba kanı John Cecil Masterman adlı çok deneyimli bir "Özel" istihbaratçıydı. Pujol'un hayal gücünü kullanarak onun üzerinden Almanlara "Deception" (yanıltma) yapılabileceğini fark etti. MI5 ve MI6'nun bütün yapması gereken Pujol'ü kendi yalan haberleriyle ba ba a bırakmak ve zorda kaldı ı takdirde yardımcı olmak, gerekti inde de ona yanlış ama belgeli bilgiler vermektı. Bu plan çok iyi çalı tı. Pujol kısa zamanda anlattı ı ve iletmi i olaylar ve belgelerle Almanların en gözde ajanlarının arasına katılmayı ba ardı. Almanlar ona ARABEL kod adını vermi lerdı, İngilizler ise o yıllarda çok ünlü olan sinema oyuncusu Greta Garbo'dan esinlenerek "GARBO" kod adını takmı lardı. Gerçekte sinema dünyasının bu en güzel kadını, Greta Garbo da casusluk yapmı tı. Lezbiyen olan Garbo, isveç ve Norveç adına casusluk yapmı ve ilginçtir ki bir Alman generalinin güzel e ini ba tan çıkartmı tı.

Pujol 1943'te Almanlar için Londra'da bir casuslar zinciri kurdu unu ve bunu geli tirmek istedi ini söylemi ti. Pujol'un Alman istihbaratına bildirdi ine göre imdilik üç ajanı vardı ama etkili olabilmek için 27 ajan edinmesi gerekiyordu. Almanlar bu İspanyol Nazi ajanının çalı, ma hayranlık duymaya ba ladılar. Kendi ajanları bir lek İngiliz ajan edinemezken Pujol, 27 ajan edinmi ti. Almanlar tüm ajanlar için ayrı ayrı ödeme yapmaya ba ladılar. Pujol, Barcelona'daki küçük apartman dairesinde oturup Londra'da 27 ki ilik müthi bir casus toplulu u yönetiyormu gibi Almanlardan para almaya ba ladı. Hatta bir seferinde en de erli ajanı ki Pujol ona Carlos adını vermi ti olan Glasgow'daki bir skoç'u trafik kazasında öldürmü ve e ine büyük bir tazminat ve ödeme yaptırmı tı! Pujol, sanal ajanlarına yakla ık 200 kadar rapor yazdırmı ve Barcelona'dan Alman istihbaratına yön vermi ti. 1943 yılının sonunda İngilizler bu "Confusion Agent'in kendi küçük dairesinden bu denli geni çaplı operasyonlar yaptı mını görünce onu Londra'ya getirsek kim bilir neler yapacak diye dü ünüp gizlice İngiltere'ye sok

mu lardı. Pujol, hayatında ilk kez Londra'ya gelmi ve "Sanal" örgütünün başına geçmi ti!

İngilizler, Pujol'un yöneteceği gizli Deception operasyonuna "Fortitude" kod adını vermişlerdi. Gerçekten de Londra'ya yerleşen Pujol, bu kez bizzat MI5 ve MI6 tarafından hazırlanan SAHTE (Forgery) belgelerle Almanların kalbini fethetmişti. Ne dediyse oluyordu. Böyle ki İngilizler, Pujol'a gizli bir bilgi veriyorlardı. Belgenin üstünde tarih ve saat belirtiliyordu. Pujol, belgeyi Almanlara geçiyordu ama belgede anlatılan gelişme ne yazık ki gerçeklemedi ve işi biten geçmi oluyordu. Bu arada Pujol da Almanları suçluyor ve daha etkili, hızlı bir ulaşım kuramadıkları için kendisinin ve ajanlarının canlan pahasına elde ettikleri belgelerin heba edildiğini söylüyordu. Pujol, karışındaki "Culpabilize" edebilme (ki işe suçluluk duygusu verme) konusunda uzmandı. Daima, maddur ve zavallı, anlaşılmasını "Dâhi" rolünde olan Pujol, Almanları inek saar gibi saarmı ve büyük bir servet edinmişti.

Nihayet 1945'e gelindiğinde Pujol, en büyük oyununu oynadı. Ünlü "D Day" (Normandiya Çıkarması) haberini Almanlara geçti. Gününü, saatini ve kaç birlik katılacağını yazdı. Tek farkla çıkarmanın yapılacağı Normandiya'yı değil, ilgisiz bir bölgeyi işaretledi. Marechal Rommel, kendisine iletilen bu çok gizli bilgiyi alınca Normandiya'daki birliklerinin büyük kısmını, öbür bölgeye kaydırıldı. Hitler bile bu yalanı yutmuştu. Meslekten gelen kurmay subayların itirazlarına rağmen birlikler kaydırıldı. Sonuç, Almanya'nın hezimetiydi. Amatör casus Juan Pujol sayesinde Nazi imparatorluğunun başlangıcına geldi. Çıkartmadan sonra bile bürokratik Alman istihbaratı, Pujol'a ve sanal casuslarına para göndermeyi kesmedi, hatta ona bir deni gönderdi. Ne de olsa verdi iş sayıda birlik ve belirtti iş günde çıkartma da yapılmıştı. Almanlara göre Pujol (Arab) görevinde başarılı olmuştu. Çıkartmanın tam olarak nereye yapılacağını Alman Genelkurmay Başkanlığı bulmalıydı. Pujol, yi-

ne madduru oynayarak, Almanları "Culpabilize" etmiş ve onlara suçluluk ve görev ihmali duygusu vererek, kârlı ve kazançlı çıkmayı başarmıştı.

Savaştan sonra İngilizler, Juan Pujol'e vatandaşlık ve maaş teklif ettiler. Hayalci amatör casus Pujol bunları istemedi. İngilizlerden bir tek işi oldu: "Bana Venezuela vatandaşlığı oldu uma dair sahte bir kimlik verin ve orada yaşıyabilmem için bürokratik destek sağlayın." Pujol'un tüm işi buydu ve İngilizler ona bu olana iş saadılar ve Pujol 1946'da Venezuela'ya yerleşti ve bir daha kendisinden hiç haber alınmadı. 1988'de İngiltere'de MI5, bir açıklama yaptı ve İkinci Dünya Savaşı'nın bu en ilginç casusunun öldüğünü duyurdu. Pujol, Almanları rezil etmişti. Barselona'da oturup Londra'daymış gibi gizli (!) raporlar yazmış ve sterlin tahsil etmişti. Bir keresinde, İngiliz para sistemini bilmedi iş için, Almanların yolladı iş maaşlarda "Eksiklik" oldu unu öne sürmüş ve ajanlarının hakkının yenildiğini bunu 3. Reich'a ve Führer Hitler'in "Yollarına" yakıttırmadığını belirterek onları yine "Culpabilize" etmişti. Eteklere tutmuş Almanlar, Pujol'un sanal casuslarının hakkını yemi görünmemek için ek ödeme yapmışlardı. Oysa Pujol'un Londra'da yaşıdığı hâlde İngiliz Para Sistemi'nden anlamayan bir İngiliz vatandaşlığı (!) oldu undan kuşlanıp, fark etseleirdi, İkinci Dünya Savaşı'nın gidiatı, tartışmasız çok daha farklı olurdu. Ama Almanlar bu "Ayrıntıyı" gözlemlerinden kaçırmışlardı.

İstihbarat âleminde belki de en ilginç gelişim CIA tarafından STARGATE kod adıyla yürütülen gizli ESP casusluk sistemiydi. Bu çok karmaşık ama o denli de heyecan verici bir operasyonduydu. Bu operasyonda hayvanların ve insanların "Paranormal" diye tanımlanan "Sezi" ve "Telepati" diye bilinen güçleri kullanılmıştı.

ESP (Extrasensory Perception), dısal duyuşsal algılama diye bilinen bir yöntemdi. İkinci 1920'lerde İngiltere'de ve Fransa'da uy-

gulanmı tı. 1930'larda Sovyetler'de bu konuda tik gizli ara tırma lar ba latılmı tı. 1968'de Komünist Partisi'nin en çok tartı tı ı konu Occult (gizli ilimler) ve ESP olmu tu. CIA bu istihbaratı yapınca 1970'te 20 milyon dolarlık bir bütçe ayırarak STARGATE'i ba lattı. Bu projeden sorumlu olan gizli istihbarat birimi DIA diye tanımlanan "Defense Intelligence Agency" idi. Bu proje çerçevesinde medyumlar dâhil, psi ik istihbaratta (psychic intelligence) yer alan birçok ki iyle temaslar sa landı ve onların sıra dı ı özelliklerinden yararlandı.¹⁸

ESP'nin en ilginç deneyimi "Beyin Faksı" gönderme i lemiydi. Bana göre Moskova'da belirli bir merkezde "minimonik" denilen göz hafızası yöntemiyle çalı an bir "Aracı" Helsinki'deki bir ki iye "Hafıza Transferi" yapabiliyordu. Önüne koydu unuz metni göz hafızasına alıyor ve beyin dalgaları aracılı ıyla, hiçbir alet veya aygıt kullanmadan dünyanın öbür ucunda hazır bekleyen ba ka bir ki iye iletebiliyordu. Amerikalılar, bu ESP'nin arlatanlık oldu unu sanmı lardı ba langıçta, sonra korktular ve milyonlarca dolar harcayarak bu sistemi kurmaya çalı tılar.

Sovyetler'de ESP'yi Dr. Leonid L. Vasiliev adlı bir bilim adamı yönetiyordu. ABD'de ise ESP merkezi FORT MEADE'deki Deniz Kuvvetleri Komutanlı ı'nın içindeki çok gizli bir bölümdeydi. ESP'de görev alan " leticilere" kısaca RV (Remote Viewers) deniliyordu. 1979'da CIA ve DIA ile NSA (Ulusal Güvenlik) birlikte bir deneye tanık oldular. Joseph McMoneagle adlı bir "iletici", onların gözleri önünde aldı ı bir mesajı ilettili. Buna göre, Sovyetler 20 atom ba lıklı füze ta ryabilen bir denizaltı planlamı lar ve bu süper denizaltıyı neredeyse tamamlamı lardı. stihbaratçılar paniklediler. E er

¹⁸ Moskova'da 1989'da ben de bu tür çalı malara katılmı olan ki ilerle tanıştım. Gerçekten de aralannda, sıradan hokus pokus yapan de il, e itilerek uzmanla tılmı ki iler vardı.

RVnin dedi i do ruysa inanılmaz bir güvenlik bo lu u do acak demkti. Bu bilgiyi, biraz da utanarak, "ultra covert" (en örtülü) gizli istihbarat örgütü olan J C'e (Joint Intelligence Committee) ilettiler. JIC, bunu ciddiye aldı ve üç hafta sonra Sovyetler'in bu denizaltıyı denize indirmek için sadece 45 günlük çalı maları kaldı nı ö rendi. ESP, günümüzde CIA'nın bünyesinden çıkartılmı ve üniversitelerinin çalı ma alanına sokulmu tur. STARGATE operasyonu Sovyetler'in çökü ünde çok önemli rol oynamı tır.

* * *

ikinci Dünya Sava rında Türkiye, sviçre gibi tarafsız ülke konumundaydı. Dolayısıyla sviçre gibi Türkiye'de ba ta stanbul ve Ankara olmak üzere Alman, ingiliz, Fransız, Rus, Siyonist ve Amerikalı casus ve ajan arasındaki farka de inmek gerekiyor.

Casus, HUMINT denilen insan kaynaklarına yönelik ve bunlara ba lı istihbaratı toplayabilen, analiz edebilen ve sonuç çıkartabilen e itimli ki idir. Casus, birkaç yabancı dili rahatlıkla konu abilen, bulundu u ülkenin tarihsel toplumsal, ekonomik ve siyasal sistemini çok iyi bilen bir uzmandır.

Ajanlar ise bu denli ayrıntılı bilgiye sahip de illerdir. Onlardan bunları de il, daha çok Teknik" kaynakları ve ayrıntılan bilmeleri istenir. Casuslar, genelde diplomatik dil kullanırken, ajanlar teknik bir dille konu urlar ve ilgi alanları gizlice geli tirilmekte olan silahlar, sanayi geli meleri, hatta ilaçlar vb. dir. Ajan, ço u kez, elde etti i bilginin veya görüntünün veya ifrenin ne anlama geldi ini bilemez. Bu de erlendirmeleri merkezlerdeki usta istihbaratçılar yaparlar.

Bir ajan türü de "Uykuya Yatırılmı " ajandır. Bunlar gönderdikleri ülkede uzun yıllar hiçbir olaya karı madan ya arlar ve günü gelince harekete geçirilirler. Böyle ajanlara literatürde "Sleepers" (uykucular) denilir. Bu uykuculara bir örnek Ba kan Kennedy cinayetinde ortaya çıkmı tır.

Bilindi i üzere ABD Ba kanı John F. Kennedy, 23 Kasım 1963'te Dallas'ta vurularak öldürülmü tü. FBI, kısa bir süre sonra Lee Harvey Oswald adlı bir ki iyi Kennedy'yi öldürmekle suçlamı ve tutuklamı tı. Ne var ki birkaç gün sonra Oswald, sorguya götürülürken Jack Ruby adlı bir ki i, polislerin arasındaki Oswald'i tabancayla vurarak öldürmü tü. Bu olaydan sonra Kennedy cinayeti bir karabasan dönü tü. Aradan tam 45 yıl geçti ama olay hâlâ aydınlatılmadı. Çe itli konspirasyon teorileri ortaya atıldı. Devlet komisyonlar kurdu (Warren) yüz binden fazla bilgi, belge ve bulgu açıklandı ama bütün bunlar ortalı ı daha da karı tırmaktan öteye geçmedi. 2003 yılında ise John Armstrong adlı bir ara tırmacı 1.000 sayfadan fazla olan bir raporu yayımladı. Armstrong'un iddiasına göre, Kennedy, kendisinden sonra Ba kan olan Lyndon B. Johnson'a ba lı bir gizli örgüt tarafından öldürülmü tü ve gerçekte aynı adı ta ryan iki Lee Harvey Oswald vardı. Bunlardan biri "Sleeper" ajandı. Bu iki Oswald, 1952'den itibaren paralel ya amlar içinde bizzat CIA tarafından yeti tirilmi lerd. Bunlardan biri Lee Oswald di eri de Harvey Oswald olarak kimlik sahibiydiler. Bu iki gençten Harvey Oswald, ailesi nedeniyle güzel Rusça konu uyordu ve sosyalizmi savunuyordu, di eri ise tamamen tersi siyasi görü lere sahip ve Küba'ya ve komünizme dü man biriydi. CIA bu iki Oswald'i, Lee Harvey Oswald adıyla "Tek" ki i hâline getirmi ti. Bunlardan biri Rusya'ya gönderilmi di eri Küba'da Castro'nun devrilmesi için çalı an CIA'nin "Front" kurulu larından birinde görevlendirilmi ti. Dolayısıyla cinayetten sonra yapılan soru turmalarda Lee Harvey Oswald, aynı anda hem Amerika'da hem de Rusya'da bulunmu tu. ki gencin arasında tam bir benzerlik vardı ancak birinin sol yana nda olan iz, di erinin sa yana ndaydı.

Kennedy cinayeti i te gerçekte bu iki Oswald'tan birine i letilmi ama fail olarak kimli i olmayan Lee Harvey Oswald adlı bir ki i katil olarak tutuklanmı tı. E er Jack Ruby bu ki iyi öldürmeseydi,

kimli i tutmadı ı için delil yetersizli inden Lee Harvey Oswald serbest kalacak ve kimli i de i tirilerek Avrupa'da bir ülkede ya aması için yurtdı ma gönderilecekti ama öyle olmadı.

Biz yine 1940'larm istanbul ve Ankarası'na dönelim. Alman Gizli İstihbaratı'nın Ankara'da üç "Sleeper" ajanı vardı. Bunlardan ikisi ünlü gazetecilerdi. Biri Dr. Kurt Ray, Frankfurter Zeitung'un yazarıydı, di eri Rudolf Kircher ise aynı gazetenin kö e yazarıydı. Gerçekte ikisi de gazeteci de il, casustu. Üçüncüsü Dr. Walter Brel l'di. Alman Haber Ajansı'nın muhabiri olarak görünüyordu. Çok deneyimli ve uzman bir istihbaratçı idi. Dr. Brel, ba ta Celal Bayar olmak üzere o zamanki CHP içinde birçok dost edinmi ti.

Toplam olarak, muhbir ve yataklılarla birlikte yaklaşık 1.500 ki i Alman gizli istihbaratına bilgi sa lıyordu, ingiliz, ABD'li ve Rusların da toplam 2.000 kadar "Assefi" vardı. Bütün bunları izleyen MAH (Türk istihbarat Servisi: Millî Amale Hizmet) ise kadrolu 145 elemanıya görevi ba ndaydı!

i te bu ortam içinde ünlü "Çiçero" casusluk olayı patladı. Amatör casus Elyesa (Ilyas) Bazna, ngiltere'nin, Ankara'daki Büyükelçilik binasından elde etti i çok gizli belgeleri çok yüksek bir bedel kar ılı nda Almanlara sattı. Bazna, Arnavut asıllı bir Türk vatandıydı. Bu skandal ngiltere'yi sarstı. Almanlar büyük ba arı kazandılar ama her zamanki gibi ikili oynadılar ve Bazna'ya sahte para ile ödeme yaptılar. Çiçero kod adıyla tanınan Bazna, sava tan sonra sahte para bulundurmamak suçundan Almanya'da hapse atıldı. Çıktıktan sonra eski bir Nazi, onu kapıcı olarak yanma aldı ve zengin bir hayat sürmeyi beklerken sefalet içinde öldü gitti.

Eski Bursa Valisi ve Dı i leri Bakanı ihsan Sabri Ça layangil'in anlattı ma göre, günümüzde MIT (Millî istihbarat Te kilatı) olarak bilinen ulusal güvenlik örgütünde görev yapan istihbaratçıların maa ları 1973'e kadar CIA'nin bütçesinden kar ılanmı tı! Hazin ama ger

çektir ki o döneme kadar Türk gizli istihbaratı, bir anlamda CIA'nin "Sibling" (karde) dedi i bir örgüttü. CIA diledi i gibi at oynatmı , bu arada DIA, ASA ve Minareciler, Türkiye'de cirit atmı lardı. MIT, 1977'den sonra toparlanmaya ba ladı. 1980'lerde Ankara'da görevli olan CIA efi Clarridge'in Bulgaristan'da yaptı ı bir açıklamaya göre CIA artık M T içinde hiç etkili olmamaya ba lamı tı. Bu istihbaratçı- nın dedi ine göre MIT sadece CIA'yı izler hâle gelmi ti. Öyle ki daha sonraki yıllarda CIA hesabına çalı an bir albay tutuklatmı ve cezae vine göndermi ti. Bu albay, cezasını çekerken tutukevinde ölü bu- lunmu tu.¹⁹

Bir ba ka Türk diplomat ise ingiltere'de bazı skandallara karı - mı tı. Adını sadece ba harflerle verece im bu ki i (E. D.) yurtdı ın- daki görevi sırasında bazı uygunsuz ili kilere girmi ve Yunan ajan- ları tarafından izlenmi ti. Köpek yarı larına meraklı olan bu diplo- mat, ne yazık ki elçili e maddi ve manevi zararlar vermi ti. Durumu fark eden bir Türk casus, olayı Ankara'ya bildirmi ve bu diploma- tın geri ça rılmasını sa lamı tı. Ankara'dan ünlü bir gazeteciye, rah- metli Abdi pekçi'ye bir bilgi aktarılmı , o da a ır ele tirilerle yüklü iki yazı yazarak bu ki inin emekliye sevk edilmesinde rol oynamı tı. Bu diplomatın sorumsuzca karı tı ı ili kiler hem Türkiye'nin (Oniki Ada konusunda) hem de kendisinin ba ına dert açmı tı.²⁰

1970'li yıllara gelindi inde Sovyetler ve Amerikalılar, birçok ül- kede "Front" (Perde) örgütler kurma yarı ma girmi lerdı. Sovyetler Barı Dernekleri, Kadın Örgütleri, Gençlik Örgütleri kurdururken, Amerikalılar da Hayır Dernekleri, Dostluk Örgütleri, adamları Der- nekleri, Sarı Sendikalar vb. gibi "Front" kurulu ları perde arkasın- dan kurduruyor veya destekliyorlardı. Türkiye'de de Barı Derne i

19 Ünlü bir sanatçının kayınpederi olan albayın CIA ile ba lantısı Türkiye'ye ne denli zararlı veya yararlı olmu tu, belli de ildir.

20 Bu diplomat ünlü bir sanayicinin de yakın akrabasıydı.

kurulmu tu. Kurucusu çok saygın bir Büyükelçi, rahmetli Mahmut Dikerdem'di. Çok kültürlü, bilgili ve gerçekten de tam bir istanbul Beyefendisi idi, Dikerdem. Dikerdem, deme i kurması için kendisine Ça layangil'in bizzat ricacı oldu unu söylemi ti bana. Ça layangil çok iyi Rusça bilirdi ve mesle e istihbaratçı olarak ba lamı tı. Bursa Valili i sırasında 1950'li yıllarda Ayetullah Humeyni, Bursa'da ika- met etmi ve Ça layangil'in ekibi tarafından adım adım izlenmi ve görüntülenmi ti.

Ban Derne i 12 Eylül Askerî Darbesi'nden sonra kapatıldı ve yö- neticileri hapse atıldılar. Mahmut Dikerdem, zaten hastaydı daha da kötüledi. Yine de Askerî Mahkeme'de çok dürüstçe, çok sa lam bir savunma yaptı. Kendisinin ve arkadaş larının yüzünü a arttı. Hapis- ten çıktıktan sonra bir görü memizde, "Haklıymı sın, Ça layangil'in sözü yeterli olmadı" demi ti bana.

Mahmut Dikerdem'in cezaevinde hakaretlere u radı ı o kâbus döneminde onun arkada ı ba ka bir büyükelçi, Kenan Evren'in dizinin dibindeydi ve bakan olmu tu. O sırada ngiltere, Türkiye'de görevi bi- ten büyükelçisinin yerine yeni bir atama yapacaktı. Ortaya bir ad atıl- dı. Bu "Sir Peter Laurence" idi. Söz konusu ki i tüm Avrupa'da ngilte- re'nin en ba anlı istihbaratçısı olarak tanınıyordu. 1968'de Berlin'de görev yapmı tı. Askerdi ve 1944'te Yunanistan'da sava an ingiliz bir- liklerini yöneten subaylardan biriydi. Laurence, köklü bir ngiliz aile- sinden geliyordu ve 1923 do umluydu. Sava tan sonra Atina'da, Tri este'de, Prag'da görev yapmı ve bu son ba kentte casus olarak tu- tuklanmı tı. Daha sonra Süvey Krizi nedeniyle Kahire'ye yollanmı ve 1980'de Ankara'ya, büyükelçi olarak atanması gündeme gelmi ti. Bu usta diplomat ve istihbaratçının Ankara'da görev alabilmesini, yakın "Biraderi" olan Büyükelçi Bakan, Kenan Evren'i ikna ederek sa ladı. Bakan da Sir Laurence de masondular. Dahası çok eskiye dayanan bir dostlukları vardı. Öyle ki Laurence Türkçe ö renmi ti ve yava fakat do ru Türkçe konu urdu. Fransızcası da aynı ekilde kuvvetliydi.

Sir Peter Laurence, İngiltere'nin Ankara Büyükelçisi olunca cuntanın başkanı Kenan Evrenle çok yakın ilişki kurdu. Öyle ki resmî törenlere sivil olarak değil İngiliz üniformasıyla katılmaya başladı. O'nun bu tavrı, Ankara'daki yabancı misyonerlerin arasında alay konusu olsa da Kenan Evren'i çok mutlu ediyordu.

Sir Laurence, Evrenin memnuniyetinden en üst düzeyde yararlanmaya çalıştı, çünkü Türkiye'ye gelirken kendisine gizli bir misyon verilmişti: "Türkiye'yi, ne pahasına olursa olsun ikna et ve Yunanistan'ın yeniden NATO'ya girmesi için Türkiye'nin koyduğu VETO'yu kaldır..." Sir Laurence, pırıl pırıl tören üniformasıyla Evren'e temenna çakıp, onu övücü sözler söyleyerek pohpohlamayı çok iyi bildiği için bir süre sonra Bakan Biraderi aracılığıyla Evren'i Yunanistan Vetosu konusunda kıvama getirdi. Sanılanın tersine, ünlü NATO'cu General Rogers değil, Evren'i esas aldatan kişi Sir Peter Laurence oldu. Rogers'in sözü zaten yazılıydı. Koltukları kabarmış olan Kenan Evren, bir an önce NATO'ya geri dönmek için can atan Yunanistan'a NATO'da uyguladığı VETO'yu kaldırdı. Yunanistan yeniden NATO üyesi ini tam olarak kazandı. Sir Laurence, görevini tamamlayıp Ankara'dan emekliye ayrıldı. Yunanistan, Kenan Evrenin kaldırdığı Türk notasıyla NATO'ya girer girmez Türkiye'nin AB üyesi için VETO koydu!!!

1970li yıllar Casuslar Savaşı'nın en yoğun zamanıydı. Nixon döneminde "Plumbers" (Musluk Tamircisi) diye bilinen o güne değin kullanılmamış bir deyimle tanınan ajan tipleri türedi. Ünlü Watergate Skandalı sırasında, bazı gizli belgeleri elde etmek için, ASA (Minareciler) ve DIA ile CIA'da görev yapmış bazı ajanlar, Başkan Nixon'un emriyle bir grup oluşturularak harekete geçtiler. Bunlar evlere, ofislere, devlet dairelerine hırsız gibi girerek Nixon'dürebilecek belgeleri topluyorlardı. FBI ise durumdan haberdar değildi. Bu hırsızlıkların ihbarı yapıldıkça FBI ajanları, CIA ajanlarını tam da "i" üstünde yakaladılar. Tamirciler ne dedilerse FBI'cılarını ikna edemediler ve olay basma sızdırıldı. Nixon, kendini kurtarmak

için kurdurdu ve gizli örgütün, istenmeden FBI tarafından yakalanmasıyla birlikte istifa edip, başkanıktan çekilmek zorunda kaldı. Yerine yardımcısı Gerald Ford geçti.

Ama 1970li yılların en önemli casusluk ve ajanlık olayı 1978-1980 arasında yaşandı.

Sovyetler, o yıllarda çok değerli ve mevcut radarlara yakalanmayan "MIG 28" diye bilinen savaş ve istihbarat uçakları geliştirmişlerdi.

Amerikan Hava Kuvvetleri bu uçaklarla ilgili istihbarat toplamaya çalışıyordu ama bu modelin mimarı olan Sovyet "Mikoyan Design Bureau"ndan hiç kimseyi satın alamamıştı. Rusça "Tochka Opori" diye bilinen MIG'lerin 14 tipi vardı ama en gelişmiş model MIG 29 ve MIG 31 idi. Bunlar 60 ile 200 km mesafeden hedefi tam vurabilen uçaklardı. Bunların varlığı ilk kez 1977'de Amerika'nın casus uydusu tarafından fark edilebilirdi. Bir yıl sonra ilginç bir gelişme oldu. 15 Temmuz 1978'de istihbarat uçuşu yapan bir MIG 29, Vietnam Laos çizgisinde uçarken birdenbire ortadan kayboldu. Uçak bilinmeyen bir yere düştü ama Sovyetler bu olaya çok önem verdiler ve araştırmalarını hiç kesmediler. Derken iki yıl sonra bu kez de 31 Ekim 1980'de bir MIG 31 (Foxhound denilen tipte) aynı ekilde gökyüzünde kayboluverdi. 1981'de ABD'li yetkililer MIG uçaklarının sırlarını çözdüklerini ve onlardan daha baskın uçaklar yapabileceklerini açıkladılar.

MIG uçakları Uzak Doğu'da nasıl kaybolmuşlardı bilinmiyor. Bazı iddialara göre pilotlar çok yüklü bir ödeme nedeniyle uçakları ABD'lilere teslim etmek için CIA'nın hazırladığı bir "Covert" (örtülü) planla Saygon'a indirmişlerdi. Bazı iddialara göre ise uçaklar kötü hava şartları nedeniyle düştü. Her ne hâlse, kaybolan MIG uçaklarıyla ilgili çok ayrıntılı bir bilgi bulunamadı.

Tüm gizli servislerin karizmatik, yakışıklı, çok dil bilen, etiket sahibi, yemekten, antikadan, dans, arap, müzikten anlayan er

kek ajanları vardır. Türkiye'nin de vardı tabii. Bu ki iler subay (özellikle Bahriyeli) olmalanna ra men sivil giyimli dola ırlardı. Deniz Kuvvetleri'nin subaylarından biri, 1960'lı yılların sonunda Ankara'da yabancı misyon üyelerinin kadın üyeleri arasında çok be enilen bir adamdı. Bu deniz subayının Kore'de gönüllü olarak sava mı çok kültürlü, bilgili ve yakı ıklı bir arkada ı vardı. Adı Güney Sporel'di ve kendi adına kurdu u bir turizm irketini yönetiyordu. Sporel ailesi, Fenerbahçe Kulübü'nün ba kanlı ını da yapmı tı (Zeki Sporel). Köklü bir aileydi. Güney Sporel, Hasan Sporel'in o lu ydu. Aile, stanbul'da Moda'da "Stella" olarak bilinen ve çok özel ki ilere açık bir pansiyon i letiyordu. Birkaç odalı bu küçük pansiyonda çok gizli toplantılar yapılmı tı. Güney Sporel, daha sonra, Deniz Kuvvetleri Komutanı olan Kemal Kayacanin da ye eniydi. Kadınların pe ini bırakmadı ı bu yakı ıklı genç, 1968 Ankarası'nda M T, CIA ve KGB üçgeninin tam ortasına dü mü tü. Ankara'da Bankan ve Altan'da (lokanta) onu Amerikalı (CIA) dostlarıyla görmek mümkündü. Güney Sporel bir gün ölü bulundu. Rastlantıya bakın ki aynı günlerde, Türkiye'nin Moskova'daki üst düzey bir yöneticisini de ölü bulmu lardı. Olayın boyutla n derhal örtbas edildi ve basm bu konuyu diline dolayamadı.

Güney Sporel'in arkada çevresi ve dostlan arasında daha sonra adı Lockheed Skandalı'na da karı an Nezih Dural da vardı. Ayrıca ünlü Aldrich Ames ve onun yakın dostu "Emel Abl" kod adlı bir akademisyen ile asıl adı "Nafia" olan ama Nü adıyla pavyonlarda çalan bir de M T muhbiri vardı.

Yıllar sonra, 1994'te bir kitap için (Bilinmeyen Hitler) ara tırmalar yaparken onun adına rastladım. Derken bir süre sonra kitapta adı geçen eski bir ailenin benden 13 ya büyük o lunun, benimle görüşmek istedi i haberi geldi. Aracı olan ki i eski DP'nin en önde gelen ki ilerinden birinin en yakın akrabasıydı. Beni davet eden ki inin ailesi Hitler döneminde Almancı olarak tanınmı tı. Daveti kabul ettim ve bir restoranda bulmak üzere sözle tik. Nedir ki o ki i aya m

da gut hastalı ı çıktı ı için beni evinde a ırlamak istedi ini ve bu nedenle evine gelmemi istedi. Evine gitti imde yatıyordu. O sırada 70 ya ndaydı. Aya ı kötü görünüyordu. Bana, Hitler dönemiyle ilgili bazı sorular sordu, sonra bazı belgeler gösterdi. Bunlar sahte Alman pasaportları, ni anlar ve bazı yazı malardı. Odasında yanımda o lu ve onun da bir arkada ı vardı. Gösterdi i belgeler çok önemli de ildi ama kırmamak için ilgilenmi gibi yaptım. O luna dı arı çıkmalarını söyledi. Sonra bana döndü ve: "Tochko Opori" hakkında size bilgi verece im, dedi. a ırdım kaldım. Bir zamanların ünlü playboyu ile MIG'lerin ne ilgisi olabilirdi? ilk kez dikkatimi çekti adam. "Sizi dinliyorum" dedim. "Dü en MIG 29'un ve MIG 31'in tüm planlarını ve bazı motor aksamını ben ve N. N. adlı bir ki i birlikte Vietnam'dan kaçırdık ve Ankara'da Amerikalılara iletmesini sa ladık" dedi. nanmadım. Ama bazı sorular sordum. Hayret, olayı tüm ayrıntılarına de in biliyordu. "Bana niçin anlattınız bunu?" diye sordum. "Sizde kalsın, bir gün do rulatırsınız, ben ya -landım" dedi. Bu konu madan sonra yanımdan ayrıldım. Bu kitabı yazdı ını sırada ngiltere'de ara tırma yapıyordum. Ocak 2008'de öldü ünü ö rendim. Vietnam'dan MIG 29 ve MIG 31'in planlarını ve motor aksamını ajan olarak giderek getiren ki i oldu unu söyleyen ünlü playboy, Ajda Pekkanin sayısını unuttum e lerinden biri olan Cömert Baykent'ti. Bu görevi yerine getirdi ine inanıp, inanmamak sizin bilece iniz bir i tir. Ben sadece olayı aktardım. Cömert Baykent, ünlü Armatör Hayri lparin torunuydu. Hayri Ipar 1930'lu yıllarda Almanya'da ya amı tı ve "Halı Tüccarı" idi. Türkiye'ye istihbarat alanında hizmeti geçmi bir ki iydi.

Cömert Baykent, ya ıtı olan Güney Sporel ve çevresiyle çok yakın ili ki içinde olan birisiydi, ikisi de güzel kadınlara dü kün, dansa ve içkiye meraklı çok yakı ıklı ve kültürlü insanlardı. Bir dönem Güney ve Cömert'in içtikleri su ayrı gitmemi ti. Bana aktardı ı bu MIG olayında belki de bilerek "Deception" yapmı tı. Kaybolan

MIG'lerden biri gerçekte Vietnam'da dü memi ti. Uçak CIA ve MiT'in de rol aldı ı bir operasyon sonucuna Türkiye'nin Sinop'taki gizli Amerikan üssüne kaçınılmı tı.

İkinci Dünya Sava ı sırasında İstanbul ve Ankara'da casuslar sava ı ya anırken, Türkiye'nin istihbarat çalı malarına yön veren ki i-lerden biri Suad Akir Kabaa açlı'ydı. Ünlü Halikamas Balıkçısı Cevat Akir'in karde i olan Suad Akir, birkaç yabancı dili ana dili gibi konu urdu. E i Fransız asıllıydı ve dostları onu "Mami" diye ça ırırlardı. Mami Akir, Fransa'nın ünlü otomobil irketi "Citroen"ın üreticisi olan aileye mensuptu.

Suad Akir'in yönlendirdi i ve "Harika" adıyla tanınan bir kadin ajan bazı olaylarda yer almı tı. Türkiye'ye " Pek Tüccarı" olarak gönderilmi olan bir Alman ajanıyla yakınlık kurmu ama ilginçtir ki yine Suad Akir'e ba lı olan Turan Aziz Beler adlı bir Türk gazeteci tarafından izletilmi ti. Bu üçlü arasındaki ili kiler zamanla bir skandala dönü mü , Suad Akir de operasyonu durdurmu tu.

Suad Akir'in bu dönemde ve ikinci Dünya Sava ı sırasında kullandı ı ba ka bir ajan da Satvet Lütfi Tozan'dı. Çok yakı ıklı, çapkın ve iyi Almanca ve Fransızca bilen bir adamdı. Köklü bir aileden geliyordu. Sava tan sonra İstanbul Te vikiye'de Hüsrev Gere de Cad desindeki bir konakta ya adı (imdi bir tıp merkezi). Adından daha önce söz etti im Cömert Baykent ile bu kona ın veraseti arasında bir ba vardı. Konak Darrü afaka'ya ba ı lanmı görünüyordu ama vârisler arasında ihtilaf çıkmı tı. "Cayman Adalarım da kurulmu olan bir irket bu tartı mada tarafı ve Baykent bu irketin kurucusuydu. Tozan'ın, ayrıca bir kadın gazeteciyle de aile ili kileri nedeniyle, yakınlı ı vardı.

27 Mayıs Askerî Darbesi'nden sonra Suad Akir, Side'de emeklilik hayatı ya adı. Burada bir pansiyon açtı. Ama sıradan bir pansiyon deildi burası. Çok de i ik konukları olurdu. Örne in italyan oto kralı

ve Mafia CIA ba lantısının önemli adamı Agnelli, birkaç kez dünya basınına atlatarak bu pansiyona gelmi ve burada bazı yabancı dost lanıyla buluştu. NATO'nun içinde olu turulan ve talya'da GLA DIO adıyla tanınan, "P2 Mason Locası", mafia ve ordu ba lantısıyla i letilen örgütlenmede Agnelli rol oynamı tı. Bu örgütlenme NATO içinde JIC kararıyla olu turulmu tu. 1947 1991/3 arasında komünizme kar ı mücadele gerekçesiyle faaliyet gösterdi. 1973 1975 döneminde Türkiye'nin Ba bakanı Bülent Ecevit'in, bu örgütün "Kontrgerilla" oldu unu açıklamasından sonra Türkiye'de adı duyuldu.

1973 yılında ABD'de, özellikle de yukanda anlattı ım NATO içindeki JIC denetimli örgütlenmeye ilgili bir casusluk olayı ortaya çı kanldı ama basından gizlendi. Bu olaya kansan iki casus da Lübnanlıydı. Bunlar ahak Dedeyan ve Sarkis Paskalyan adlı Ermenilerdi. ikisi de ABD vatanda ı yapılmı tı ve ikisi de Hıçak ve Darnak ba lantılıydı.²¹ Paskalyan, ABD ajanıydı ve onun elde etti i bilgiler Sovyetlerin en ünlü istihbaratçısı Aleksandr Feklisov'un masasına indiriliyordu. Feklisov, Sovyetlerin özellikle "Gizli Silahlar"ım geli tirilmesi konusunda yaptı ı uluslararası casusluk faaliyetlerini yöneten KGB sorumlusuydu. 1914 do umlu olan Feklisov, bir demir yolu i çisinin o luymdu. 1939'da o zamanki adı NKDV olan KGB'nin Amerika masasına atanmı tı. 1941'de New York'a gitmi ve be yıl süreyle bu kentte, FBI'in burnunun dibinde müthi bir gizli örgütlenme yapmı tı. Atom bombası sırlarını çalarak Sovyetler'e verdikleri iddiasıyla idam edilen ünlü Yahudi karı koca Rosenbergler ona ba lıydı. Rosenbergler, Alman asıllı bilim adamı Klaus Fuchs tarafından angaje edilmi lerdı. 1947 1949 arasında Fuchs ve ekibi "zenginle tirilmi uranyum 235" formüllerini çalarak Feklisov'a iletmi lerdı. Feklisov, Julius Rosenberg aracılı ıyla günümüzde "Sanayi Casuslu u" denilen is

tihbarat dalının da kurucusuydu. Bu ikili bu tip istihbaratçılı ı ba lantı ki ilerdi. Sarkis Paskalyan'ın NATO fizik laboratuvarından çaldı ı belgeler i te bu uzman istihbaratçı tarafından de erlendirilmi ti. Dede yan Paskalyan olayı, bir yıl sonra Türkiye'nin yaptı ı Kıbrıs Ban Harekâtı sırasında diplomatik masalarda Türkiye'nin lehine bir koz olarak kullanıldı. Bu casusluk olayının ortaya çıkmasında rol alan JIC a ba lı DIA örgütünün (JCS 2 adlı birimi 1961'de kurulmu tu) Ba kanı General Daniel Graham, Türkiye'nin Kıbrıs'a çıkartma yapaca ından haberdardı ve ba ta ABD Genelkurmay Ba kanlı ı olmak üzere tüm ABD yetkililerini erken uyan sistemiyle uyardı tı.

Türkiye'nin Kıbrıs Banı Harekâtı'ndan hemen sonra ABD'de, Türkiye aleyhinde büyük ve sinsî bir karalama kampanyası ba latıldı. Bu kampanyayı Yunan asıllı bir Senatör olan John (Yorgo) Bredemas ile Fener Patrikhanesi'nin ABD'deki "Laik" temsilcilerinden olan iki Anadolu Rum'u yönetti. Bunlar Fener Patrikhanesi'nin "Archon" (koruyucu) statüsündeki yöneticilerdi. Biri Antony Özkorkutis di eri de E. Simitçio lu idi.²² Bu iki ki i de gerçekte, 1950'de kurulmuş olan SACB adlı gizli istihbarat örgütünün ba lantıda oldu u sektör aracılı ıyla "Assetler"di ve ilginçtir ki Antony Özkorkutis'in gerçekte kimli i gizlenen bir Türk oldu u söylentisi vardı...²³

So uk Sava yıllarında CIA ve KGB birçok "Front" (Perde) örgütler kurmuş lardı. CIA tarafından sponsorlu u yapılmı olan bazı Perde Örgütler unlardı. ASYA VAKFI

(Asian Foundation); KFTM (San Sendika Örgütü); ISU (Uluslararası Ö renci Konferansı); Radio Free (Özgür Radyo); Radyo Liberty ve TWAY (Dünya Gençlik Örgütü). ABD'nin 17 gizli istihbarat

²² John Bredemas ile görüşmelerim olmuş tu. Ecevit'e nedense çok a ır ele tirmeler yöneltilmi ti.

²³ Din de i tirerek Ortodoks mezhebine geçen ki ilere hep Antony adı verilir. Bu söylenti belki de bundan çıkmı tır.

örgütü i te bu ve benzeri perde örgütler aracılı ıyla ülkelere sızıyorlar ve okullara kadar gidebiliyorlardı. Ö renci ve gençlik kesiminde, "Kelle Avcılı ı" (Head Hunting) diye bilinen sistemle binlerce genci kendi siyasetlerine uygun olarak kullanılıyorlardı. Kelle Avcıları, kendi jargonlarında CIA, DIA, JIC vb.'den gelen fonlarla, perde arkasından verilen desteklerle kurulan bu okullara "Stag Form" (Damızlık Çiftli i) diyorlardı. Bu yöntemi Nazilerden ö renmi ldi.

1979'dan ba layarak 1980'li yıllar Türkiye'sinde bir de ranlı ajanlar ve rejim kar ıtları arasındaki casuslar sava ı ya andı, hâlâ azalmı da olsa sürüyor. Bu dönemde CIA ve di er istihbarat örgütleri, Richard Perle, Steven Solarz, Eric Edelman, Graham Fuller, Duanne Clarridge ve Marc Grossman gibi usta diplomat ajanlarıyla Türkiye'deki geli meleri yakından izliyor ve Humeyni rejimine kar ı iran'da ve Türkiye'de "Asset" topluyordu. Buna kar ılıklı 1980'li yıllarda Türk istihbaratçıları, CIA'yı izliyorlar ve ilginçtir ki en yakın ili kiyi de Mısır istihbaratıyla yapıyorlardı. CIA stasyon efi Duanne Clarridge merkeze (CIA) yolladı ı Top Secret bir bilgi raporunda, M T'in Mısır hesabına çalı an ajanların cirit attıkları bir örgüt oldu unu belirtmi ti. Bu dönemde casuslukla ba lantılı olan 19 cinayet i lenmi ti. Genellikle gazetelere geçmeyen ya da "Haliç'te Kimli i Meçhul Ceset" bulundu ekinde 24. sayfanın dibinde yer alan bu tür haberler, gerçekte, kim bilir hangi dramları duyurmuş gibi yapıyorlardı bilinmez. Bu arada Libyalı ajanlar da vardı. Onlar da Kadafi kar ıtı bazı Libyalıları izliyorlardı. Hatta bunlardan birinin Bo az'da yapaca ı dü ünü basıp, herkesi öldürmeyi planlamış lardı ama son anda M T bu katliamı önledi; Libyalı ajanlar sınır dı ı edildiler.

M T, yine bu dönemde ba ka bir ba arıya imza attı. Roma'daki ünlü "Kulüp", Pakistan'daki geli melerden hiç ho nut de ildi. AB nin kurucusu olan "Roma Kulübü"nü "CCC" (Roma sayılarıyla 300'ler) adlı, Gladio ba lantılı, bir vurucu gücü vardı. Roma Kulübü,

P2 ve di er radikal mason localarının üyelerinden kuruluydu. Pakistan'da ise Ziya ül Hak, Devlet Ba kanı'ydı. M T, yurtdı mdan yaptı ı bir istihbaratı de erlendirerek Ziya ül Hak'ı uyardı. Kendisine uçak yolculu u sırasında suikast yapılaca mını bildirdi. Bir de uyan yaptı: "Uçakla gidece imiz her yere giderken, yanınıza mutlaka çok üst düzey Amerikalı alm. Uçakta onlarla beraber olun." Bu 300'leri Herbert Wasson adlı bir yarbay yönetiyordu.

Buna ra men Ziya ül Hak, Roma Kulübü'nün istedi i ekilde bir suikasta kurban gitti.

1986 1989 döneminde CIA'nın Ankara'daki istasyon efi Philip Girardi idi. Daha önce adından söz etti im Adrich Hazen Ames de hâlâ Ankara'yla ilgileniyordu. Bu dönemde, kod adı "Bahar" (tersinden Rahab) olan bir asistanla ili ki kurulmu ve bu güzel kadın, CIA'nın birçok operasyonunda, isteyerek ya da istemeyerek yer almı tı. Bir ba ka CIA operatörü, Rand Corporation'm görevlisi Graham Fuller'di ve Fuller'in de özellikle dini bir cemaatin ve o yıllarda yeni yeni adım duyuran PKK'nın içinde pek çok "Ajani" vardı. Bunlarla süreklili haberle me içindeydi. Fuller'in raporları önce Girardi'ye, oradan da Ames'e giderdi.²⁴ 1993'te Ames yine Ankara'ya geldi. Her türlü casusluk faaliyetini ve not tuttu u ifreli bilgisayarını kaldı ı evde bırakarak, bir Honey Trap'a gitti. Gidi o gidi ! Bilgisayann çözülmesi mümkün olmayan ifresi, birdenbire dile geldi ve çözüldü! 20. yüzyılda ABD istihbaratını yakan ki i Aldrich Ames'in tüm KGB ba lantısı Ankara'da ortaya çıkarıldı. Ames, çok üst düzey bir istihbaratçı oldu u için, tutuklanması biraz zaman aldı. Türkiye'den döndükten bir süre sonra tutuklandı ve müebbet hapis cezasına çarptırıldı.

ABD'nin istihbarat servislerinin ku kusuz en önemlisi askerî istihbarat amacıyla kurulmu olan Kara, Hava ve Deniz Kuvvetleri'ne

²⁴ Graham Fuller'in çocu u olmamı tı. Vietnam'dan bir kız çocuk evlat edinmi ve adını "Ankara" koydu tu. Bu genç kız 21 ya nda intihar etmi ti.

ba lı birimlerdi. Bunlar 1950'li yıllardan itibaren Türkiye'ye yerle - mi lerdi.

1953 1956 yılları arasında üç kuvvet komutanlı mdan seçilen seçkin subaylar ABD'de özel e itimden geçirildiler. Bu Türk subayları Philadelphia'daki karargâhta özellikle Uruguay, ili, Arjantin ve Perulu subaylarla tanıştılar. Türk Deniz Kuvvetleri ile Uruguay ve Paraguay Deniz Kuvvetleri arasında sıcak ili kiler kuruldu. Öyle ki Türk, Uruguay ve Paraguay Deniz Kuvvetleri subaylanm üniformaları bile birbirinin aynıydı!

1958 yılında, Amerikan Deniz Kuvvetleri, Türkiye'ye çok deneyimli bir askerî ata e göndermi ti. Bu, Fred Haynes adlı Teksas Dallas 1924 do umlu bir subaydı. Haynes'in istihbaratçılı ı "G 2 Section" diye bilinen "Combat Intelligence" (Çatı ma stihbaratı) idi. Her türlü "Gerilla ve Kontrgerilla" faaliyetini içinden ya amı biriydi. Genellikle sivil elbiseyle dola ırdı. 1960'taki 27 Mayıs Askerî Darbe si'nde i te bu Haynes çok aktif bir rol oynadı. Amerikan Elçili i ile Millî Birlik Komitesi arasındaki "Liaison" (irtibat) subayı idi. En yakın temasta oldu u ki iler General Sıtkı Ulay ve Albay Alparslan Türke 'ti. Hatta kendisinin bana anlattı ma göre Türke 'i 27 Mayıs Bildirisi'ni okuması için Radyoevi'ne bizzat kendisi götürmü tü. Fred Haynes, Türkiye'de o kadar ba arılı olmu tu ki Genelkurmayı ona "Legion of Merit" ni anı vermi ti.

Fred Haynes son kırk yıl içinde Türkiye ile hep ili ki içinde kaldı. Türkçe de ö renmi ti. 1960'lı yıllarda ba layan "Silah" alımlarını o düzenlerdi. 1970'lerde ise Türkiye silah kaçakçılarının, uyu turucu kaçakçılarının, hatta Kolombiyalı Kokain Karteli'nin adamlarının cenneti olmu tu. Silah kaçakçıları hem solcu hem de sa cı gençlere silah satıyorlar ve elde ettikleri paralarla bazı "Kürt" a iretlerine "eroïn" kaçakçılı ı yaptırıyorlardı. Fred Haynes, daha sonra "Türk Amerikan Dostluk Derne imin de ba kanı olmu tur. Tansu Çiller,

Ba bakan seçilip de ABD'ye gelince Fred Haynes'in koruması altına sokulmu tu askerî istihbarat tarafından. Haynes, sivil olarak tanınmasına rağmen, Korgeneral rütbesiyle emekli oldu. 2004 yılında gitti i son görevinde, Alaska'da geçirdi i bir trafik kazasında öldü.

Haynes'in, Çiller'in yanına soktu u bir kadın ajan vardı. Kısaca "Shandy" diye tanınan bu kadının kocası CIA'da idari i lerde görevli bir yazar gazeteciydi. Çiller çok sevdi i bu kadının, meslekten olmadığı hâlde Adana'ya konsolos olarak atanması için ABD'li yetkililerden ricacı olmu tu.

1970'li yıllar, 12 Mart Darbesi'nin yarattığı toplumsal korkunun yenilmeye çalışıldığı dönemdi. Bu arada sıralı Ba konsolosu Efraim Elrom kaçınılmaz ve kaçırılanların planında olmadığı hâlde gizli bir el tarafından öldürülmü tü. O yıllarda sağ sol çatışmaları yeniden, bu kez silahlı olarak başlamıştı.

te bu dönemde Türkiye'ye Houshang Lavi adlı bir İranlı çok sık gelip gitmeye başlamıştı. Houshang, İranlıydı ama Müslüman değil Yahudi'ydı. Büyük bir silah kaçakçısıydı bu Yahudi. Bir de ortağı vardı. O da Amerikalıydı ve adı da William "Bili" Hermann'dı. Bu aslen Alman Yahudisi olan bir Amerikalıydı. Türkiye ise 1974 Kıbrıs Çıkarması nedeniyle silah ambargosu altındaydı. Houshang ve Hermann ise Cobra helikopterleri, Leopard tankları, otomatik silahlar hatta denizaltıları bile satabilecek kapasitede kaçakçılardı. Milano'da "Stibam International Transport" takma adıyla çalışan bir perde şirketle temastaydılar. Bu şirketin başında da Suriye vatandaşı olan Henry Arson adlı bir kişi vardı. Bulgaristan'da ise KGB'nin yönettiği Kintex adlı şirket de benzeri faaliyetleri sürdürüyordu. Bunların "Karıt" örgütleri oldukları izlenimi vardı ama Kintex de CIA ile işbirliği yapmı ştı. Ünlü "Irangate" ve Nikaragua başlatması olayında, Albay Noth'un silah karıştı para elde edip Nikaragua'daki Karıştı Devrimcilere para ve silah aktarması KINTEX üzerinden yürütülmü tü. Lavi

Hermann Arson üçlüsü ile K NTEX, Türkiye'de silah ve uyu turucu i inden inanılmaz paralar kazanmışlardı.²⁵

İğnçtir ki Bulgar Gizli Servisi tarafından kurulmuş olan K NTEX KGB'den çok Alman gizli istihbarat servisi BND ile çok sıkı temas içinde olmuştu. Bu şirketten gelen paraların bir kısmının Almanya'daki Kürtçü hareketi ve PKK'yı desteklemek için kullanıldığını biliyordu. Aynı şekilde ünlü silah ve uyu turucu kaçakçılardan Abuzer Uurlu ve Bekir Çelenk de Sofya'da bu şirket üzerinden işlerini yürütmüşlerdi. Mehmet Ali Aca'nın, Papa'yı vurduğunda İtalyan polisi bu şirketin adını gündeme getirmişti. Orta Doğu'ya ve Türkiye'ye yapılan silah ve mermi kaçakçılığının merkezi bu KINTEX şirketi oldu. Bu olayları soruşturmuş İtalyan savcısı ile iki yargıç, suikastlarda öldürüldüler. Bunlardan Yargıç Carlo Palermo, Uurlu Mumcu'ya düzenlenen bombalı suikastın aynı olan bir saldırıda yok edildi. KINTEX ve Stibam şirketleri, "P2 Mason Locasfyla ve Vatikan'ın Bankası Banko Ambrossino ile de bağlantılıydılar. Bankanın müdürü 1982'de İngiltere'ye kaçmıştı. Roberto Calvi adlı bu kişi kısa bir süre sonra Londra'da Büyük Mason Locas'na yakın Blackfriars Köprüsü'nde asılı bulundu. Sekreteri olan kadın ise aynı gün kaldığı binanın balkonundan kendisini caddeye atarak intihar etti!

CIA olsun diğer ülkelerin gizli servisleri olsun son yirmi yıldır en çok COINTELPRO diye bilinen terör programları ve operasyonlarının üzerinde çalışmaktadırlar. Bu çalışmalar NIC (National Intelligence Council), NASA, NFIB (U.S. National Foreign Intelligence Board) ve CRO (Critical Infrastructure Assurance Office) gibi birimlerle koordineli olarak yürütülmektedir. Bunlara FBI (Federal Bureau of Investigation) ile İngiltere, Kanada ve sıralı (Shin Beth) gizli servisleri de

²⁵ Rahmetli Uurlu Mumcu bu konuya çok ilgi göstermişti. Bu konularla ilgili özel sohbetlerimizden birinde, "Yahu, kimin eli kimin cebinde, belli değil" demişti.

ortaktır. Bu ortak çalımlar CSIS (Clandestine Service) adıyla tanımlanmış olan birimden yönlendirilmektedir. Her türlü HUMINT ve SIGINT (sinyal kırılcılık ve izleme istihbaratı) bu birimin enirinde ve hizmetindedir.

Bu terörle mücadele konusunda alman kararlar hem CIA ve FBI hem de NATO üyesi ülkelerde uygulanmaktadır. Bunların arasında her türlü dinleme, ifre kırma, "Interception" (yayım bozma, kırma, müdahale vd.) yöntemleri vardır. Terör örgütlerinin içine ajan sokma, özellikle de Avrupa'daki Müslüman cemaatlerin içine "Mole" (muhabir, ajan) yerleştirme en sık başvurulan yöntemdir. Bunlardan biri yakın zamana kadar İsviçre'nin Lozan ve Cenevre kentlerinde Müslüman cemaatlerin arasına girerek muhabirlik yapmış olan Claude Covassi'ydi. Bu ajan, Cenevre'deki İslam Merkezi'nden İsviçre gizli servisine bilgi aktarıyordu. Ajan olduğu anlaşıncı görevine son verildi.

Amerikan yönetimi 1948'den beri ama en çok Barack Bush döneminde Türkiye'deki ve Irak'taki Kürt hareketleriyle yakından ilgilenmiştir. Barack ve Fuller ve Alan Makovski olmak üzere CIA patentli bilim adamları Türkiye'den Irak'a geçip burada Barzani ve Talabani ile gizli toplantılar yaparlardı. Bu görüşmelerin sonucunda Washington'da bir Kürt Bürosu açılması kararlaştırıldı. Saddam'a karşı CIA, PKK'yı ve Barzani Talabani Birliği'ni yönetmek için bu büroyu açtı. Kısaca AKIN (American Kurdish Information Network) adıyla bilinen bu merkez Amerikan istihbaratının tüm Kürt hareketini yönetirdi ve merkezdi. Adresi, 2600 Connecticut Avenue'deydi ve Talpalar "Building" adlı binadaydı.²⁶

Alt katında bir Meksika restoranı vardı ve merkez binayı kaplayan dev bir Marilyn Monroe resminin ardına gizlenmişti. Bu merkez, Türk istihbaratı tarafından de ifre edilince, 2004 yılında da itılarak

başka yerlere konularlandırıldı. Bunlardan biri günümüzde Brooklyn'deki "Kurdish Library" adlı kurulu tur. Burada Iraklı bir Kürt'le evli olan Vera Beaddin Saedpoor adlı bir kadın vardır. Özellikle Irak Kürdistanı diye tanımlanan bölgeyle ilgili tüm bilgiler buradan Hüseyin El Kürdi adlı kişi tarafından yayılır. Bu birimle ilgili kişi CIA'nın eskilerinden Paul Henze'dir.

SON SÖZ

Bu kitabın ilk bölümü fahi eler ile casusların yollanm tarih boyunca hep kesi ti inin anlatımı idi. Gerçekten de casusluk ve fahi elik tarihin bilinen en eski iki mesle idir. ki mesle in birçok ortak noktası vardır. Örne in gizlilik, para, öhret ve halkın bu ki iler in yaptıklarını öğrenmek iste i.

Walter L. Pforzheimer, CIA'dan emekliye ayrılması çok deneyimli bir casustu. Ona göre ilk casusluk olayı Adem ile Havva arasında geçmi ti. ncil'in ünlü "Yılan'i ilk casus ve Havva da onun ilk "Asset'i olmu tu. Arkeologlar ise Suriye'de günümüzden 3800 yıl önce yazılmış bir tu la tablette casuslardan yakmışdı mı yazmışlardır.

Di er ülkeler bir yana, o günlerden bu yana Anadolu toprakları casusların en çok gönderildi i bölge olmu tur. "Dünyada belki başka hiçbir ülkeye bu denli çok ve çe itli ülkelere mensup casus, ajan, muhbir ve istihbaratçı gelmemi tir" denilse yeridir. So uk Sava yıllarında (1945 1993) en iyimser tahminle, ortalama 25 ülkeden Türkiye'ye yaklaşık 10.000 kadar casus, ajan vb. gelmi tir. Günümüzde

bu sayı 3.500 civarındadır. Bunların 600 kadarı deneyimli istihbaratçı, di erleri ise "Asset" statüsündedir. Hemen her Arap ülkesinin, Rusya'nın, Çin'in, NATO ülkelerinin, Japonya'nın hatta Latin Amerika ülkelerinin Türkiye'de ajanları vardır. Sadece Ankara'da yaklaşık 280-290 deneyimli askerî personel, diplomat, istihbaratçı u ya da bu amaçla bilgi toplamaktadır. öyle bir örnek vereyim ki TSK için açılan gıda, giyim ve sa lık ihaleleri bile "istihbarat" alam içindedir. Di er bir anlatımla, Türk Silahlı Kuvvetleri'ne kaç ton nohut alınca ı bile bu de erlendirme içindedir, gerisini siz dü ünün!

Türkiye'nin dünyanın en donanımlı ve güçlü istihbarat örgütlerinin birinci sıradan hedefi olması onun sadece dünya co rafyasının stratejik bir bölgesinde olmasından dolayı de ildir. Bunun bir de "Be eri" boyutu vardır. Bu da "Millet/Ulus" olarak Türklerin, CIA olsun, KGB olsun MOSSAD vb. olsun örgütler tarafından "unpredictable" (tahmin yapılamayan) ülke statüsünde görülmesindedir. En kes tirme ve en yalın anlatımla söylersek "Türklerin ne yapacağı belli olmaz!" yargısı vardır. Bu gerçe i bana çok deneyimli bir diplomat ve istihbaratçı olan Büyükelçi Heyvard Isham söylemişti. Heyvard Isham, 1950-1954 arasında Berlin'de ve 1969'da Vietnam'da görev yapmış tı. 1972'de ABD'nin Paris Büyükelçisi idi. Emekliye ayrılınca ünlü Think Tank "East and West Studies"nin ba rına geçmişti. Heyvard Isham, Sovyetler Birliği ve Orta Do u (ba rta Türkiye) uzmanıydı. Ona göre Türkiye, istihbarat alanında hiçbir zaman ihmal edilmemesi gereken bir ülkeydi ve Araplardan çok farklı olan "Türk Zekâsı" daima dikkate alınmalıydı.

Benzer bir görüş ü, CFR ve Aspen Enstitüsü'nün yöneticilerinden "Content Analyses" uzmanı Joseph E. Slater de belirtmişti. Slater'in e i Alman asıllıydı. Çok güzel Almanca ve Fransızca konuşurdu. 1945'te Almanya için "Kalkınma ve stihbarat" projesi hazırlamış tı, 1952'de NATO temsilcili i yapmış tı ve daha sonra da o zamanki adıyla AET'nin (imdiki AB) ba koordinatörü olmuş tı. 1961-1963 ara

sında Kennedy'nin Kültür lerinden Sorumlu Ba Danı manıydı. Slater, ünlü "Barış Gönüllüleri" projesini ba latan kişi ydi. Slater o kadar yava sesle ve belli belirsiz konuşurdu ki duyabilmek için ya dudak okumanız ya da kulak mızı a zına yakla tırmanız gerekirdi. Do u tan "Centilmen" Joseph E. Slater için Türkiye" çok özel bir ülkeydi, ilginçtir, Slater bir görüş ümemizde, Türkiye'yi ancak Türkler yıkabilirler, ba ka hiçbir devlet yıkamaz" demi ti. Bu, "Centilmen stihbaratçı" 2002 yılında 80 ya ındayken öldü.

Türkiye'de, CIA literatüründe "Stay Behind" denilen türden operasyonlarda hiç ku kusuz, yüzlerce Siyonist ve MOSSAD ajanı da yer almış tır. Bunları yazmaya kalkış mak bu kitabı üç misli fazlala tırır. Ama birkaç örnek verilebilir.

srail'in "Front" örgütlerinden JINSA (Jewis Institute for National Security Affairs) Türkiye'de bir hayli etkilidir. Uzun yıllardır Türkiye'de "Beyin Fırtınası" denilen toplantılar düzenler, bilgi toplar ve Türk İsrail ilişkilerinin denetimden çıkmaması için çalış ır. Ayrıca "Özel Danış manlar" da vardır. Tansu Çiller'in döneminde "Abernathy McGregor" danış manlık bürosu adına çalış an Jay L. Kriegel, çok usta bir istihbaratçı ve siyasi danış mandı. Çiller'e en yakın kişilerden biriydi. Aynı dönemde Frank Terpil adlı ASA ve DIA ajanı (do rudan CIA ba lantılı kuruluş lar) ise çok güçlü bir "Etki Ajanı" idi. Özellikle silah i lerinde uzmandı. Bu ajan "KONCA" kod adlı, eski bir güzellik kraliçesi ile iliş ki kurmuş tı. Bu kadın, daha sonra CIA kayıtlarına "Mafia Tetikçisi" olarak geçti. Frank Terpil, Edwin Wilson adlı bir CIA ajanına ba lıydı ama bu ajan gerçekte Kaddafi'nin özel casusu idi. Yakalandı ve 57 yıl hapse mahkûm oldu. Mali ilişkiler konusunda MOSSAD belki de en yoğun faaliyetlerini Türkiye'de yürütmü tür. Amerikalı bazı irketler, örne in "The Rohatyn Group" ve TRG Management, Türkiye'ye, Yahudi borsa ve finans uzmanlarını göndererek (özellikle 2003'ten itibaren) mali ve siyasi istihbarat toplamış larıdır.

Türkiye'de adı çok dillendirilmi olan "Derin Devlet" çeteleri (!) diye bilinen örgütlenme, ilk kez talya'da de il, Fransa'da "Plan Blue" kodlu bir operasyonla ba latılmı tı. Bu bir "Gizli Ordu" planıydı ve ba nda da De Gaulle'ün kendisi ile sonraki çileri Bakanı Eduard Depreux vardı. Bu örgütlenme bir "Stay Behind" ordu örgütlenmesiydi. Sivil yöneticileri de vardı. İlk kez 1948'de CCWU (Clandestine Committee of the Western Union) adıyla kurulmu tu. NATO'ya ba lıydı. 1949'da adı de i tirildi ve CPC (Clandestine Planning Committee) Gizli Planlama Dairesi oldu. Bu örgütlenme NATO'daki SHAPE diye bilinen ve merkezi Belçika'nın Mons ehrinde bulunan, Avrupa tıfak Güçleri Ba komutanlı ı tarafından yönetiliyordu. SHAPE, hem CPC'yi yönetiyor ve bu merkez aracılı ıyla Spekülatif Intelligence / istihbarat derliyor, hem de çok "gizli bir silahlı" ordu olu turuyordu. 1957 yılında bu gizli ordu, ACC (Allied Clandestine Committee) adıyla biliniyordu. NATO'nun tüm üyeleri burada Cumhurba kanı ve Genelkurmay Ba kanı düzeyinde katılımcıydılar. Daha sonra bu kurulu SACEUR (NATO Üst Komuta Konseyi) olarak yerle tirildi.

2005 yılında SACEUR yönetiminde DSSA (Department of Anti Terrorism Studies) adıyla "Paralel Polis Gücü" olu turuldu. Bu örgütü Avrupa'da Gaetano Saya ve Ricardo Sindoca adlı iki polis lideri, yasadı ma çıkartarak gizli operasyonlar yapturdılar. Bunlar UNPF diye bilinen, ço unlukla yasadı ı eylemlere imza atmı olan "Polis Gücü Ulusal Birli i" adlı örgütün kuruculan ve yöneticileriydi. Bu örgütün bir üyesi Fabrizzio Quattrocchi, Irak'ta rehin alındı ve örgüt kendisini kurtaramadı; ba ı kesilerek öldürüldü.

"Derin Devlet" olayında, ba bakanın çıkıp kabadayı pozlarda "Derin Devleti biz çökertiriz ucu nereye giderse gitsin" (2008) demesi en kibar deyi le "Palavra"dır. Derin Devlet'in kurucusu NATO'dur, 1947'den bu yana gelmi geçmi tüm NATO Genelkurmay Ba kanları ve Ba kanlardır. Ucunun gitti i yer, bu Kasımpa alı Ba

bakan'ı Türkiye'de iktidar yapan NATO'nun, AB'nin ve ABD'nin ba kanlandır.

So uk Sava yıllannın hız kazandı ı 1950'li yıllarda Ankara'da ya anan bir olay, Türkiye'de oynanan oyunların mali portesini de gösterir mahiyetteydi.

1950'li yıllarda (1955) Ankara'da kısaca "Sokitch" diye anılan bir olay ya andı. Bu olayın kahramanı bu adla anılan, eski Yugoslavya vatanda ı çok zengin bir i adamıydı. Bakanlık da yapmı tı. Sokitch öyle zengindi ki Yugoslav Merkez Bankasında yüzde 4,1 hissesi vardı. Sokitch, memleketinde milletvekili olmu bir de gazete çıkarmı tı. Almanlar, Sırbistan'ı i gale ba layınca, aslen Osmanlı ve Müslüman olan bu ki i ilk etapta o günkü rayiçle dört milyon dolar de erinde (günümüzde 190 200 milyon dolar) altınını Türkiye'ye kaçırmı tı. Daha sonra iki milyon dolarlık bir transfer daha yapmı , kalan serveti ise Yugoslavya'da payla ılmı tı. Sokitch, Tito'yla ya ıttı. kisi de 1890 do umluuydu.

Ankara'dan çok görkemli bir ya am sürmeye ba layan Sokitch'in en yakın dostlarından biri Cumhurba kanı Celal Bayar'dı. ABD, Marshall Planı çerçevesinde yardım ba latınca bu olaydan yüzde 2'lik bir komisyon için Sokitch'le bir mukavele imzalanmı tı. Tito da Sokitch'in servetinin pe indeydi. Hem kendisi hem de ajanları aracılı ıyla Sokitch'in Türkiye'ye kaçırdı ı altınları hem de artık komünizmle yönetilen Yugoslavya'da tam malvarlı ını ele geçirmek istiyordu.

Sokitch, bu arada Ankara'da kurulan "Mack Truck" adlı bir traktör kamyon irketiyle ba lantılıydı. Marshall Yardımları bu irket üzerinden da ıtılacaktı. Tito bu haberi alınca Ankara'ya ba vurdu. Olay çok boyut kazandı. Di er sosyalist ülkeler de Tito'yu desteklediler. Ama Türkiye, Sokitch'in, Tito'ya parasız pulsuz bir adam olduğunu ve tüm servetini kadın, kumar ve batakhanelerde kaybetti i

söyledi. Buna göre, 1955-56 yıllarında Sokitch yaklaşık 6 milyon dolarlık servetini yitirmişti. Dahası Mack Truck mukavelesi de onda kalmıştı. Tito, Türkiye'den bu yanıtı alınca hiç şüphelenmedi. Sokitch'in serveti, belli ki bir yerlere gitmişti.²⁷

Sokitch olayı günümüze dek yazılmadı. Servetinin gerçekten de yok olup olmadığı, mukavelesinin kime intikal ettirildiği bir sır olarak kaldı.²⁸

Ama bir süre sonra, DP iktidarına çok yakın, iktidarı bitirici ama sermayesiz genç bir adam, "Allah yürü ya kulum" demeli olmalı ki bir günlük gazete çıkarmaya başladı. Sonra da ilerledi ve çok zengin oldu. Sokitch öyküsüne de burada noktayı koyalım.

Günümüzde ise bir "Beyaz Enerji" skandalı var. Bu olay çok boyutlu ve ABD'de "Top Secret" kabul edilen bir casuslukla ilgili. Öyle ki CIA'nın en deneyimli kadın ajanlarından biri, emekli oldu ve ifre olup da adı gazetelere geçmeseydi, bu skandalı ve nükleer çalıntıyı saptayabilirdi. Türkiye ve Pakistan'ı da içine alan bu nükleer casusluk olayına katılan ve Türkiye'de gizli araştırmalar ve faaliyetler sür-

²⁷ Altı milyon dolara o sırada Ankara'nın yansı satın alınmıştı.

²⁸ İkinci Dünya Savaşı bittikten sonra Naziler tarafından çalınan altınları araştıran komisyonu kurmuştu. Bu komisyon İngiltere ve Amerika olan ülkelerin çalınan altınlarla ilgili başvurularını araştırmıştı. Buna göre, Yugoslav Merkez Bankası 11,5 ton altının Naziler tarafından çalındığını bildirmişti ve fakat Komisyon bu tutarı kabul etmemişti ve Merkez Bankası'ndaki özel kilerine ait 0,6 ton altının çalınmış olduğunu hükmetmişti. Bu meydana Türkiye de suçlanmıştı. Son Ecevit Hükümeti sırasında devletli bir siyasetçi Prof. Dr. İsmail Sina Gürel (Dışişleri Bakanı) bu iddialara karşılık verilmesi amacıyla bir komisyon kurmuştu. Bu satırların yazarı da bu belki ilk komisyondaydı. Sonuçta Türkiye'den istenen çok yüklü bir tazminat, Türk tarafının getirdiği belgelerle çürütülmüş ve bu yükü devletin sırtından kaldırılmıştır. (Ayrıntılar için bk. Hitler'in Altınları, Arthur L. Smith, Destek Yayınları, 2007)

düren kadın ajan M. Plame, kocası olan gazeteci Wilson'ı Nijerya'ya elçi olarak tayin ettirince de ifre oldu ve CIA'dan çıkartıldı.

İmdi hayatı film yapılıyor. Ama "Beyaz Enerji" çalıntıları sü-rüyor.

Son sözün sonu: "Bir insanın sağlığını koruması ve hastalıklara karşı savunulması ne denli önemliyse "Ulusal Güvenlik", "Ulusal istihbarat" ve "Ulusal Savunma" da en az o kadar önemlidir."

Bu kitabı son 20 yılda, AB'ye girecek hayaliyle Ulusal Güvenlikli bir belgelere olan iktidarların Türkiye'yi, bilerek ya da bilmeyerek, ne denli bir "Güvenlik Zaafı"na ulaştıklarını gösterebilmek için örneklemeyle anlattım. Umarım uyanmak konusunda küçük de olsa bir katkısı dokunur.